

VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA

GES II

Guia didàctica / Material Autosuficient
Curs 2010/11
Anna Seguer Pla

ISBN
REGISTRO LEGAL
IMPRIMEIX:CEED

Índex i programa de l'assignatura

INTRODUCCIÓ A LA GUIA

ORIENTACIONS GENERALS

PRESENTACIÓ DE L'ASSIGNATURA
 OBJECTIUS GENERALS DEL CURS
 CONTINGUTS i LA SEUA DISTRIBUCIÓ
 TEMPORAL
 MATERIAL DIDÀCTI
 MÈTODE D'ENSENYAMENT i D'ESTUDI
 ACTIVITATS: autocorrectives i avaluables
 AVALUACIÓ: instruments i criteris, mínims i recuperació

PROGRAMA DE L'ASSIGNATURA

TEMA 1	Els determinants, l'apòstrof i la contracció
TEMA 2.....	La síl.laba, l'accentuació i la dièresi
TEMA 3	Gèneres literaris (1): Poesia: A. March
TEMA 4.....	Les grafies X, TX, IG, J, G, TJ, TG
TEMA 5.....	Les grafies S, SS, C, Ç, Z
TEMA 6.....	Recursos literaris mitjançant l'anàlisi de la publicitat
TEMA 7.....	Les oclusives finals (P/B; T/D; C/G)
TEMA 8.....	Nombre i gènere dels substantius i adjectius
TEMA 9.....	Les preposicions, adverbis i conjuncions
TEMA 10.....	Gèneres literaris (2): Novel.la. J. Martorell
TEMA 11.....	Els pronoms (1)
TEMA 12.....	Combinació binària dels pronoms(2)
TEMA 13.....	Gèneres literaris (3): La balada: Roís de Corella
TEMA 14.....	Els numerals i el guionet
TEMA 15.....	Verbs regulars de la 1a i 2ona conjugació
TEMA 16.....	Gèneres literaris (4): El conte: J.V. Marqués
TEMA 17.....	Verbs regulars de la 3a conjugació
TEMA 18.....	Els principals verbs irregulars

- TEMA 19.....Gèneres literaris (5):L'assaig: J.Fuster
TEMA 20.....L'estructura de l'oració: El subjecte i el predicat
TEMA 21.....L'oració composta
TEMA 22.....Gèneres literaris (6):El teatre: C. Alberola
TEMA 23.....Complements del verb (1)
TEMA 24.....Complements del verb (2)
TEMA 25.....La Nova cançó: Raimon i LL. LLach

Introducció i orientacions generals

INTRODUCCIÓ A LA GUIA

La finalitat d'aquest document és ajudar-te a utilitzar el material *Valencià: Llengua i Literatura* que hem escollit per seguir aquest curs. Va dirigit a qui, com tu, no sempre pot assistir a classe, i procura ser adequat a les particularitats que presenta aquest sistema d'ensenyament i d'estudi a distància.

Els apartats que trobaràs ací dins t'orientaran en l'estudi d'aquesta matèria des de la perspectiva de l'autoaprenentatge:

ORIENTACIONS GENERALS: Informen sobre el contingut i funcionament de l'assignatura.

SETMANES: Organitzen cada avaluació, i setmana del curs, i preparen per a l'examen quadrimestral a partir d'exercicis resolts i de models d'examen.

La intenció del Departament de Valencià a través d'aquesta Guia és ajudar-te a aconseguir els objectius bàsics de la matèria i que et sentes acompanyat/da i guiat/da en l'estudi de cada unitat didàctica del llibre de text.

Per resoldre qualsevol dubte que et plantege el curs pots:

* Assistir a una *tutoria col·lectiva* (TC) setmanal de l'oferta que presenta el centre; aquestes tutories les trobaràs indicades al butlletí informatiu que et facilitaran a l'aula virtual quan et matricules:

* Visitar-nos en hora de *tutoria individual* (TI): aquestes tutories les trobaràs indicades al butlletí informatiu que et facilitaran a l'aula virtual quan et matricules:

* Telefonar-nos en hora de TI als números:

Anna Seguer i Pla 963707620/ 963837049

* Contactar amb nosaltres a través del correu electrònic:

ana.seguer@ceedcv.es

ORIENTACIONS GENERALS

PRESENTACIÓ DE L'ASSIGNATURA
OBJECTIUS GENERALS DEL CURS
CONTINGUTS I LA SEUA DISTRIBUCIÓ TEMPORAL
MATERIAL DIDÀCTIC
MÈTODE D'ENSENYAMENT I D'ESTUDI
ACTIVITATS
AVALUACIÓ

PRESENTACIÓ DE L'ASSIGNATURA

El curs de *Valencià-GES II* està destinat a alumnat adult matriculat en el CEED de GES II que ha nascut a terres valencianes o bé hi viu de fa anys i que comprén i parla el valencià encara que no l'haja estudiat mai

OBJECTIUS GENERAL DEL CURS

Pretenem:

- * Ampliar la teua comprensió del valencià com a oient i lector/a en aquelles situacions més freqüents de la vida quotidiana, a nivell formal i informal.
- * Que pugues explicar-te en valencià, per escrit i oralment, en situacions bàsiques dels àmbits col·loquial i acadèmic.
- * Utilitzar la lectura com a font de plaer, d'informació i d'aprenentatge, i com a mitjà de perfeccionament i enriquiment lingüístic i personal.
- * Resumir oralment i per escrit informacions senzilles procedents dels àmbits periodístic i literari.
- * Preparar-te per a la prova elemental de la Junta Qualificadora, si vols presentar-t'hi.
- * Que estigues en condicions de continuar el proper any escolar el teu aprenentatge del valencià, si així ho decideixes.

CONTINGUTS LA SEUA DISTRIBUCIÓ TEMPORAL

COMPRESIÓ i EXPRESSIÓ ESCRITA	ORTOGRAFIA	MORFOSINTAXI
<p>La narració La descripció de persones i d'espais La biografia El poema El teatre La literatura i cultura populars La crònica i el reportatge La notícia L'article d'opinió i les opinions a la ràdio La publicitat i els anuncis orals La carta personal i la carta comercial Les cartes al Director La targeta postal El telegrama La instància L'anunci per paraules L'avís La nota La felicitació La invitació L'agraïment, la cortesia i la condolença El currículum L'explicació i la intervenció en públic El cartell informatiu El text instructiu i les instruccions</p>	<p>Separació de síl·labes Els dígrafs Diftongs: creixents i decreixents Apostrofació de l'article Contraccions Accentuació gràfica Accentuació diacrítica Dièresi Ús del guionet Ortografia de b/p,t/d,c/g Ortografia de g/j, tg/tj Ortografia de x/ix, tx/ig Ortografia de la s sonora (s/z/tz) i de la s sorda (s/ss/c/ç) L'oració simple i l'oració composta Complementos del verb</p>	<p>Substantius: gènere i nombre Adjectius: gènere i nombre Articles Demostratius Possessius Numerals cardinals i ordinals Indefinits Pronoms personals forts i febles Verbs: 1a, 2a (-er i -re) i 3a conjugació (purs i incoatsius), irregulars i auxiliars Adverbis Quantitatius Preposicions Conjuncions: coordinants i subordinants</p>

LITERATURA

1. Gèneres literaris I
 - 1.1. Poesia
 - 1.2. Ausiàs March
 - 1.3. "No em pren així com al petit vailet"
 - 1.4. Audició, anàlisi i comentari

2. Recursos literaris mitjançant l'anàlisi de la publicitat
 - 2.1. Anàlisi i comentari d'un anunci publicitari
3. Gèneres literaris II
 - 3.1. La novel·la
 - 3.2. Característiques de la novel·la
 - 3.3. Lectura d'un fragment del *Tirant lo Blanch*, J. Martorell
 - 3.4. Anàlisi i comentari d'aquest fragment literari
4. Roís de Corella
 - 4.1. La Balada de la Garsa i l'esmerla.
 - 4.2. Audició, anàlisi i comentari
5. Gèneres literaris III
 - 5.1. El conte
 - 5.2. Característiques del conte
 - 5.3. Lectura del conte *Dos-cents dotze i dos-cents tretze*, d'**Amors Impossibles**, J.V. Marqués.
 - 5.4. Anàlisi i comentari del conte
6. Gèneres literaris IV
 - 6.1. L'assaig
 - 6.2. Característiques de l'assaig
 - 6.3. Lectura d'un fragment d'un assaig de Fuster. *Parlar i escriure*.
 - 6.4. Anàlisi i comentari
7. Gèneres literaris V
 - 7.1. El teatre
 - 7.2. Característiques del teatre
 - 7.3. Lectura d'un fragment d'una peça de teatre. *Besos* de Carles Alberola i Roberto Garcia.
 - 7.4. Possible escenificació, anàlisi i comentari
8. Gèneres literaris VI
 - 8.1. La Nova Cançó
 - 8.2. Característiques de la Nova Cançó
 - 8.3. Audició d'Alè, Astres de Lluís Llach.
 - 8.4. Anàlisi i comentari

DISTRIBUCIÓ TEMPORAL

El llibre de text consta de 25 Unitats distribuïdes en dos blocs que corresponen a les dues avaluacions del curs.

Cada un dels dos blocs finalitza amb un “Control” que servirà per preparar l'examen de l'avaluació corresponent.

Així, doncs, l'organització de l'assignatura queda com s'indica en el quadre següent:

Setmana	Unitats
1	Presentació
2	1 Llengua
3	2 Llengua
4	3 Literatura
5	4 Llengua
6	5 Llengua
7	6 Literatura
8	7 Llengua
9	8 Llengua
10	9 Llengua
11	10 Literatura
12	11 Llengua
13	12 Llengua
14	13 Literatura
15	REPÀS:CONTROL AUTOAVALUABLE
16	Exàmens
17	14 Llengua
18	15 Llengua
19	16 Literatura
20	Recuperacions
21	17 Llengua
22	18 Llengua
23	19 Literatura
24	20 Llengua
25	21 Llengua
26	22 Literatura
27	23 Llengua
28	24 Llengua
29	25 Literatura
30	REPÀS:CONTROL AUTOAVALUABLE

Com en la resta de matèries, al principi del curs presentarem l'assignatura i com la treballarem al llarg del curs.

MATERIAL DIDÀCTIC

BÀSIC

MATERIAL AUTOSUFICIENT: VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA GUIA DIDÀCTICA, elaborat per professorat de Valencià del CEED.

El document que tens a les mans, elaborat per professorat de Valencià del CEED.

LECTURES

Una al llarg del curs.

El llistat de lectures és el següent:

- L'adaptació de *Tirant lo Blanc* (Ed. Bromera)
- *L'últim estiu abans de Chicago*, de Santiago Fornés (Ed. Tabarca)
- *Mandíbula afilada*, de Carles Alberola (Ed. Bromera)
- *Ni tan alts, ni tan rics*, de Manuel Molins (Ed. Bromera,)
- *L'home de l'aigua*, de Francesc de Paula Bruguera (Ed. Bromera)
- *Tres tristos traumes*, de Pasqual Alapont (Ed. Bromera)
- *Antologia*, de Vicent Andrés Estellés (diverses editorials)
- *Versos per a Anna*, de Marc Granell (Ed. Bromera)
- *Les flors patològiques*, d'Àngel Montesinos (Ed. Brosquil)
- L'horlà, G. De Maupassant. (Ed. Bromera)
- Ací no paga ni Déu, de D. Fo. . (Ed. Bromera)
- L'escarabat d'or, de E.A. Poe . (Ed. Bromera)
- L'ingenu, de Voltaire. . (Ed. Bromera)
- Pena de mort, de V. Hugo. . (Ed. Bromera)
- La plaça del Diamant, de M. Rodoreda.(Ed. Bromera)
- Llibre de les bèsties, de R. Llull. . (Ed. Bromera)

Tots són a la biblioteca del CEED, d'on podràs traure'ls en préstec durant 15 dies per realitzar la seua lectura i vindre després al departament a conversar sobre ells amb el material de suport que hi elabores (fitxes, resum, anotacions, etc.).

COMPLEMENTARI

Diccionaris:

Traductor:

Diccionari escolar castellà-valencià/valencià-castellà (Ed. Bromera)

Definidor:

Diccionari bàsic del valencià (Ed. Bromera)

Verbs:

Els nostres verbs (Ed. Marfil i Levante-EMV, Col·lecció Ara i ací).

ALTRES RECURSOS

Gramàtica:

El quadern del CEED *Valencià per a preparar PAU>25 anys*, elaborat per Mercé Estrela Tena.

Els materials següents de l'Editorial Marfil i Levante-EMV, Col·lecció Ara i ací:

- *Ortografia valenciana pas a pas*
- *Diftongs, accentuació i dièresi pas a pas*
- *Els pronoms febles pas a pas*
- *Frases fetes i locucions*

Poemes musicats:

També pots traure en préstec els CD següents que tenim en el Departament:

M ^a del Mar Bonet:	<i>Saba de terra</i> <i>Breviari d'amor</i>
Celdoni Fenoll:	<i>Per un petó</i> <i>Enllà del temps</i> <i>Aigua secreta</i> <i>Mercat de Calaf</i>
Ovidi Montllor:	<i>A Alcoi</i> <i>Salvat-Papasseit</i> <i>De manars i garrotades</i>
Joan Manuel Serrat:	<i>Tal com raja</i> <i>Res no és mesquí</i> <i>Fa 20 anys que tinc 20 anys</i>
Toti Soler:	<i>Epigrama</i> <i>Raimon</i> <i>LL. Llach</i>
	<i>Clàssics i no</i> <i>Astres</i>

I aquestes cintes de vídeo que són a la biblioteca:

Adaptacions de novel·les al cinema:

Laura a la ciutat dels sants
Bearn o la sala de les nines
La plaça del diamant

Representacions teatrals:

La festa del blat
Besos

MÈTODE D'ENSENYAMENT i D'ESTUDI

A l'aula, en la T.C. setmanal:

- 1.- Realitzarem **explicacions teòriques**: ampliarem i aclarirem les qüestions de gramàtica i literatura.
- 2.- **Resoldrem exercicis** de comprensió i d'expressió, orals i escrits, corresponents a la unitat estudiada a mesura que explicarem les qüestions gramaticals i de literatura.

La metodologia que seguirem serà pràctica, tant ens les explicacions (en què implicarem l'alumnat perquè explique el que coneix del tema a tractar) com en la resolució d'exercicis (orals i escrits a la pissarra), de tal manera que intervindran en cada sessió tots els assistents a ella.

Al despatx, en la T.C.:

 1- Atendrem els teus **dubtes** sobre el contingut de les unitats i la realització i solució de les activitats bàsiques i avaluable.

 2- Revisarem les **activitats avaluable** i els **exàmens escrits**, i podràs rectificar-ne les errades.

 3- Realitzarem les **converses orals** d'examen(OPTATIU) de la lectura proposada.

A casa :

- Com que el material didàctic que utilitzem està pensat per a estudiar a distància, pots treballar-lo pel teu compte a casa, si no pots desplaçar-te al CEED o si les hores de Tutoria Col·lectiva i de Tutoria Individual no et van bé.
- Quan et posaràs a estudiar, a més del material autosuficient, has de tindre al davant una llibreta, llapis i bolígraf per a subratllar i anotar allò que consideraràs convenient.
- Un diccionari i una col·lecció de verbs valencians t'ajudaran moltíssim en la comprensió de textos i en la resolució d'activitats.

COMPENSIÓ ESCRITA:

Entendre al complet de què tracta un **text** demana llegir-lo més d'una volta i amb l'ajut d'un diccionari que desvetle el significat de les paraules que et resulten desconegudes.

EXPRESSIÓ ESCRITA:

Per tal de preparar bé l'examen escrit de cada avaluació, has de fer els exercicis que se t'indiquen de les deu unitats corresponents: són les activitats **autocorrectives**. Una vegada resoltes, busca la seua solució al final del material autosuficient, corregeix-les i procura entendre per què un exercici l'has resolt malament: de les errades, s'aprén.

Algunes de les activitats programades dins la Unitat, les considerem **avaluable** i has de dur-les (o enviar-les per correu) perquè les revisem i

puntuem. La setmana següent podràs replegar-les personalment (o te les enviarem per correu); caldrà que rectifiques el que no has resolt adequadament i que ens tornes a dur l'exercici perquè el tornem a revisar i a puntuar.

Cal que memoritzes l'escriptura i significat de les **paraules** que apareixen com a **noves**: copia-les a la teua llibreta, fixa't en el seu significat, relaciona-les amb d'altres. Açò et facilitarà que fixes la seua correcta escriptura i, pas a pas, enriquiràs el teu *lèxic* i milloraràs en *ortografia*.

Orientacions de caràcter general en el teu estudi:

- *Sigues sistemàtic/a*: l'estudi d'una llengua s'ha de fer de manera gradual i amb assiduïtat. El temps que li dediques, anirà en relació amb l'estona de què disposes per a estudiar; procura, però, que no passe cap setmana sense dedicar-li una mica d'atenció per tal que el que has après no es refrede i caiga en l'oblit.
- *Fes tants exercicis* escrits com podràs: l'escriptura és un bon mitjà per memoritzar la grafia de les paraules i l'estructura de les frases.
- *Comença a parlar valencià* en les ocasions que se't presenten: procura practicar i conversar amb companys, mestres, familiars o amb qui siga que parle valencià o que, com tu, té voluntat d'aprendre a parlar-lo. Sempre que comencem una activitat nova, hi ha incorreccions; açò mostra el teu interès per aprendre i que estàs en el camí d'aconseguir-ho.
- *No copies les respostes* del "Solucionari": consulta'l solament quan acabaràs de fer els exercicis, i com a autocorrecció final.
- *Resol* els tres controls del llibre i *consulta* els tres models d'examen que hi ha en aquesta Guia.

ACTIVITATS

Hi ha programada la realització de diferent tipus d'exercicis escrits que et proposem perquè practiques gramàtica (ortografia, morfosintaxi i lèxic), lectura i redacció:

1- **Bàsiques o autocorrectives**: porten solucionari. En els temes apareix indicat quan les has de fer. Les corregeixes i avalues tu a partir del solucionari que hi ha al final del material autosuficient.

2- **D'aprofundiment o avaluables**: no duen incorporada la seua solució, per açò les corregirà la professora-tutora que les avaluarà en funció de com les hauràs resoltes.

En cada tema trobaràs les activitats que et proposem resoldre i si són autocorrectives o avaluables.

AVALUACIÓ

INSTRUMENTS i CRITERIS

Els curs consta de dos períodes, que finalitzen amb unes proves a realitzar en els dies destinats a exàmens dins el calendari escolar.

1) Part ESCRITA (valdrà fins a 10 punts):

a) **Activitats avaluables:** seran qualificades de **0 a 1 punt**.
 Similars a les autocorrectives, preparen per a l'examen escrit i milloren l'expressió escrita i la correcció gramatical.

b) **Examen:** serà qualificat de **0 a 10 punts**.
 Exercicis *com les activitats autocorrectives i les avaluables*.
 Has de realitzar-lo en les convocatòries que t'oferirà el CEED dins els dies programats per a examen al llarg del curs.

2) Part ORAL (OPTATIU) (Valdrà fins a 1 punt):

c) **Entrevista sobre la lectura:**
 Sobre *el llibre de lectura proposat*.
 Cal realitzar-la abans de l'examen escrit, en hores de TI de la professora.

Cada quadrimestre tindràs un *model de control autocorrectiu*. Aprofita aquest material de pràctica i d'estudi que et prepararà per a la prova escrita.

Per a aprovar cada avaluació, és imprescindible haver realitzat i aprovat la prova prevista i és aconsellable haver lliurat totes les activitats avaluables escrites (GES II).

MÍNIMS

Per a aprovar l'assignatura, és necessari:

- ⇒ Resoldre i presentar totes les activitats avaluables programades per a les dues avaluacions, com a mostra del bagatge lèxic i de l'expressió escrita assolida.
- ⇒ (OPTATIU) Llegir el llibre de lectura programat i realitzar satisfactòriament l'entrevista oral sobre ell, cosa que implica comprensió escrita i soltura oral. (valdrà fins a 1 punt):
- ⇒ Obtindre una qualificació igual o superior a 3 en l'examen escrit de la 2a avaluació (resultat d'un procés d'avaluació contínua) o en la mitjana de les dues proves escrites del curs, com a senyal d'haver adquirit els continguts bàsics gramaticals.

Acomplits aquests tres requisits, considerarem que has aconseguit els objectius bàsics del curs i que és acceptable el domini que tens de la matèria. Si no és així, hauràs de plantejar-te'n la recuperació.

RECUPERACIÓ

Consistirà a realitzar aquells exercicis no fets, o a fer de nou els suspesos, i sempre seran proposats per la professora.

Qui continue sense aprovar, té la convocatòria extraordinària de **setembre** (primer o segon dia hàbil del mes), que serà similar a la de suficiència de final de curs i amb les mateixes condicions

Setmana 2

Tema 1

OBJECTIUS:

La finalitat d'aquesta unitat és que aprengues: **Els determinants, l'apòstrof i la contracció**

Els determinants

L'article definit

	Singular		Plural
	Davant de consonant	Davant de vocal o h	
Masculí	<i>el</i>	<i>l'</i>	<i>els</i>
Femení	<i>la</i>	<i>la</i> (davant de <i>i, hi, u, hu</i> à tones de paraules de gènere femení)	<i>les</i>

L'article indefinit

	Singular	Plural
Masculí	<i>un</i>	<i>uns</i>
Femení	<i>una</i>	<i>unes</i>

L'article personal

Masculí	<i>el</i>	<i>el Pere</i>
	<i>l'</i>	<i>l'Esteve</i>
	<i>en</i>	<i>en Jaume</i>
Femení	<i>la</i>	<i>la Rosa</i>
	<i>l'</i>	<i>l'Anna (la Isabel)</i>

L'apòstrof

1) L'article *el* (o *lo*) davant de vocal (o hac muda): *l'arbre, l'espill, l'invent, l'home, l'u.* etc.

Excepcions:

a) davant de hac aspirada: *el hall, el Hilton*, etc.

b) davant diftong creixent: *el iode, el hiat, el uadi*, etc.

2) L'article *la* davant de vocal (o hac muda): *l'àvia, l'herba, l'illa, l'hora, l'única*, etc.

Excepcions:

a) davant de hac aspirada: *la henna*, etc.

b) davant diftong creixent: *la iaia, la ianqui, la iod, la iogui, la iogurtera, la iuca, la hiena, la UEFA*, etc.

c) davant *i* o *u* à tones, és a dir, si podem fer sinalefa: *la indústria, la hisenda, la unió, la humitat*, etc.

d) per evitar confusions: *la ira, la asimetria, la Haia*, etc.

e) en altres casos, per tradició: *la una del migdia, la host*, etc.

f) davant noms de lletres: *la a, la efa, la i, la ics*, etc.

En definitiva, l'article *la* (davant de *i* o *u*) només s'apostrofa davant d'algunes paraules comptades: *illa, ídola*,

Imma, Índia (Índia), índole, ínfima, íntima; hípica; unglà, urbs, urpa, úlcera, úvula, única, urna, útil; hulla, etc.

3) L'article personal *en* i *na* davant de vocal (o hac muda): *N'Albert, N'Antònia*, etc.

Observacions: article personal *en* s'usa en català central, en alguns casos, i sempre en balear; *na*, en canvi,

només s'usa en balear.

4) La preposició *de* davant de vocal (o hac muda): *des d'ara, d'ell, d'incògnit, d'hora, d'un en un*, etc.

Excepcions:

a) davant de hac aspirada: *el barri de Harlem, el port de Haifa*, etc.

b) per evitar confusions: *res de anormal*, etc.

c) davant noms de lletres: *de A a B*, etc.

d) davant de citacions, títols i similars: *el gerundi de escriure és escrivint, l'autor de Els sots feréstecs*, etc.

5) Alguns pronoms febles, en alguns casos: *me* o *em* (m', 'm), *te* o *et* (t', 't), *se* o *es* (s', 's), *ne* o *en* (n', 'n), *lo* o *el* (l', 'l), *la* (l'), *els* ('ls) i *ens* ('ns).

a) davant d'un verb començat en vocal (o hac): *m'agrada, t'estimo, s'enfada, n'està fart, l'encén, ajuda'm*, etc.

Excepcions: el pronom *la* davant *i* o *u* àtones, és a dir, si podem fer sinalefa: *la inviten, la utilitzen*, etc.

b) darrere d'un verb acabat en vocal (altra que *u*): *afanya't, esperi's, compra'n, senyala'l, agafa'ls, ensenya'ns*, etc.

6. En algunes combinacions de pronoms, tant a la dreta com sigui possible:

a) davant dels pronoms *ho* (m'ho, t'ho, s'ho), *hi* (m'hi, t'hi, s'hi, n'hi, l'hi) i *en* (l'en): *m'ho dóna, t'ho juro, s'ho*

sap; m'hi acosto, t'hi presentes, s'hi assembla, n'hi trobaràs, l'hi busco; dóna-m'ho, etc.

Observacions: no s'apostrofen *la hi* (la hi acompanyo), *li hi* (li hi duré).

b) darrere dels pronoms *me* (me'n, me'l, me'ls), *te* (te'n, te'm, te'ns, te'l, te'ls), *se* (se'n, se'm, se't, se'ns, se'l,

se'ls), *li* (li'l, li'ls, li'n) i *la* (la'n): *me'n vaig, me'l dónes, me'ls enduc, te'n recordes, te'l menges, te'ls estudies,*

se'n compra, se'ns rifa, se'l beu, se'ls emporten, li'n regala; dóna-me'n, etc.

Observacions: aquestes combinacions van separades si el segon pronom es pot apostrofar amb el verb: *me*

n'aniré, me l'enduc, te n'adones, te l'empasses, se n'emporta, se l'estudia, li n'obsequia, etc.

Contracció de preposicions i l'article determinat

Les preposicions *a*, *de* i *per* seguides de l'article *el* o *els* es contreen:

	Singular	Plural
a	a + el = <i>al</i>	a + els = <i>als</i>
de	de + el = <i>del</i>	de + els = <i>dels</i>
per	per + el = <i>pel</i>	per + els = <i>pels</i>

EXERCICIS

Llig atentament el següent text:

EL JOC DE PILOTA

El joc de pilota és conegut des d'antic. En l'Antiga Grècia hi ha **testimonis** de la pràctica d'este esport i sabem que, a Roma, era recomanat pels metges com un exercici saludable per a totes les edats i condicions. S'hi van fundar associacions i federacions de competició i aparegueren els jugadors professionals.

Expandit el joc pel legionaris en les terres de l'Imperi es va practicar per tot Europa i, al llarg de l'edat mitjana, es transformà en modalitats equivalents a les nostres *llargues i escala i corda*, segons el lloc fóra obert o tancat.

En la Corona d'Aragó el Joc de pilota va ser molt popular i va gaudir de protecció reial, encara que va ser prohibit en diferents ocasions. En terres valencianes apareix amb els cavallers de la conquesta; la pràctica i popularitat de la pilota s'estenen des del mateix rei als menuts de cada carrer. Una omnipresència que féu que el Consell General de la Ciutat de València prohibira el joc en 1391. La mesura va provocar greus avalots.

També a França, durant el segle XV es prohibí la pràctica del joc de la pilota al poble baix, però la noblesa continuava practicant l'esport. Fou en aquells moments quan s'introduí la pala que va canviar la fesomia del joc, perquè la duresa de la pilota feia **estralls** en les mans d'esportistes tan delicats. Més endavant, quan va canviar l'ordre social amb la Revolució, el poble rebutjà el que identificava com un joc de l'enemic.

El reis i nobles castellans, pendents com sempre de les modes de l'altra banda dels Pirineus, s'aficionaren també a jugar a pilota, que és des del s. XV al XVIII el joc més practicat tant per la noblesa com pel poble pla.

Però les limitacions, multes i prohibicions junt amb l'aparició de nous entreteniments feren que el joc de pilota anara perdent **addictes** a poc a poc fins que quasi desaparegué de Catalunya, Castella i Aragó durant el s. XIX.

Serà al s. XIX quan la pilota valenciana visca el moment de màxim **esplendor**.

Malgrat tots els esforços fets, encara cal una **espenta** ben gran perquè la pilota arribe on hauria d'estar. Si no aconseguix fer afició nova el joc de pilota està condemnat a un paper secundari, el parent pobre d'esports immensament més rics.

TEXT ADAPTAT. PILOTA VALENCIANA. UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

1.- Després d'haver llegit el text, fes-ne **un resum**.

2.- Conta algun joc que conegues.

3.- Subratlla al text tres paraules apostrofades i explica perquè s'han apostrofat aqueixes paraules.

4.-Escriu la forma de l'article MASCULÍ corresponent als espais en blanc.

----espinac ----advocat ----institut ----març

----helicòpter....----est.....----ull.....----ajudant

5.-Escriu en singular, amb l'article corresponent, els grups següents:

Els exàmens----- els avions-----

Les àguiles-----...els autobusos-----

Les estrelles-----...les aigües-----

6.- Escriu EL/ LA/ L', segons convinga, als espais buits de les frases següents:

- Has presentat----instància al porter?
- Aquest estiu aniré a----illa de Formentera.
- T'espere davant de-----universitat a-----una.

7.- Completa les frases següents, omplint els buits amb **AL/ A LA/ A L'**, segons calga:

- He telefonat-----Enric
- Vivia-----dia
- Hem promés-----avi que demà anirem-----escola.

8.- Completa les frases següents, omplint els buits amb **DEL/ DE LA/ DE L'**, segons calga:

- No hi entrava la llum-----sol.
- Han votat el candidat-----esquerra.
- Ens ha reunit a casa-----Andreu.

Setmana 3

Tema 2

OBJECTIUS:

La finalitat d'aquesta unitat és que aprengues: **LA SÍL·LABA, L'ACCENTUACIÓ I LA DIÈRESI**

La síl·laba, els diftongs, la dièresi

La síl·laba

Tradicionalment, la síl·laba es defineix com una emissió de veu. en què hi ha un nucli, constituït per una vocal, precedit o seguit per consonants o pseudo-vocals. Les síl·labes s'agrupen i formen mots. A efectes ortogràfics, separarem les síl·labes amb els criteris següents:

1. **Destriarem els elements que formen el mot. Si és compost, si s'ha format amb prefixos o sufixos:**

Exemples: bes-avi gira-sol al-hora

2. **Separarem els grups de consonants així:**

rr
ss
sc
ix
tj
tg
tx
l·l

Exemples: car-ro, mas-sa, as-cen-sor, cai-xa, plat-ja, met-ge, flet-xa, col-le-gi.

3. **No separarem els dígrafs:**

gu
qu
ll
ny

Exemples: se-guin, a-que-lla, a-llà, ca-nya.

Diftongs

Un diftong és l'agrupament de dues vocals, una de les quals ha de ser la **i** o bé la **u** – dites vocals dèbils. Segons una posició determinada, que porta a distingir entre:

DIFTONGS DECREIXENTS

La **i** o la **u** es troben després del nucli, amb el qual s'agrupen. El so decreix en tancar-se la boca.

diftongs	exemples	diftongs	exemples
ai	ai-re, mai	au	blau
ei	rei	eu	peu
		iu	niu
oi	boi-ra	ou	ou
ui	cui-na	uu	duus

DIFTONGS CREIXENTS

La **i** i la **u** es troben abans de la vocal sil·làbica. El so creix, la boca s'obre. N'hi ha de tres maneres:

A)

diftong	exemples	diftong	exemples
qua	qua-tre	gua	guat-lla
qüe	fre-qüent	güe	llen-gües
qüi	a-de-qüi	güi	pin-güí
quo	quo-ci-ent	guo	pa-rai-guot

B) A començament de mot:

hi/i / hu/u	Ex io –gurt
	hie -na

C) i, u entre vocals

Ex. no-ia

Ex. be-uen

Dièresi

Signe ortogràfic que es col·loca al damunt de la **ï** o de la **ü**.

1. Per assenyalar que s'ha destruït el diftong. I també porten dièresi:
 - Mots cultes acabats en:
 - tat
 - al
 - itzar
 - Mots derivats d'altres que també porten dièresi.
2. Per reforçar la pronunciació d'una i/u.

Ex. constru **ïe** n, **oï** da

Ex. heroïcitat

Ex. hel·licoïdal

Ex. judaïtzar

Ex. ruïna > arruïnat

Ex. ruïna > arruïnat

Ex. qüestió

Ex. suïcidi

Estalvi de la dièresi

1. Verbs en: infinitiu, gerundi, futur i condicional.
2. Cultismes en -us i -um
3. Els prefixos: anti-, co-, contra-, re- i semi-

4. Els sufixos: -isme i -ista

Ex. traduir, conduint, conduirà,
traduiria

Ex. Pius

Ex. harmònim

Ex. antiimperialisme

Ex. coincidència

Ex. contraindicació

Ex. reinversió

Ex. heroisme

Ex. egoista

Regles d'accentuació Valencià

De Viquipèdia

L'accentuació en valencià segueixen les següents normes:

- Les paraules monosíl·làbiques no s'accentuen (hi ha excepcions que constitueixen l'[accent diacrític](#)).
- S'accentuen les paraules **agudes** (la [síl·laba tònica](#) és l'última de la paraula) que acaben en vocal, vocal seguida de s o -en -in (on la i és vocal). S'escriu, per tant: *català, però, també, camí, pastís, cabàs, progrés, Berlín, sorprèn*. En canvi: *Ramon i ferum* (acaben en consonant) o *esglai i festiu* (acaben en semivocal).
- S'accentuen les paraules **planes** (la penúltima síl·laba és la tònica) que **no** acaben en cap de les terminacions anteriors. Per exemple s'accentuen: *exàmens, cànon, tòrcer, correguérem, portàveu, entristíssiu*. Però no s'accentuen: *Maria* (mot pla acabat en vocal), *examen, Caucas*.
- S'accentuen totes les paraules **esdrúixoles** (l'avantpenúltima síl·laba és la tònica) i totes les paraules **sobreesdrúixoles** (la síl·laba tònica està abans de la penúltima). Per exemple: *història, tònica, àrea, Núria, període, químicament*.

- S'accentuen tots els **adverbis acabats en -ment** si la paraula original a partir de la qual està format s'accentua: *ràpida* → *ràpidament*, *mecànic* → *mecànicament*, *fàcil* → *fàcilment*, *feliç* → *feliçment*.

Tipus d'accents

Hi ha dos tipus d'accents: l'accent *greu* o **obert** (`) i l'*agut* o **tancat** (´). L'accent greu es col·loca sobre de les vocals obertes, seguint les normes anteriors; i l'agut, sobre les vocals tancades. La *a* és la vocal oberta i la *i* i la *u* són les vocals tancades. La *e* i la *o* poden ser obertes o tancades, per tant, tant poden portar l'accent greu com l'agut, depenent de si la **vocal** és oberta o tancada. Exemples: *bàscula*, *vàlid*, *matalàs*, *interès*, *bèstia*, *perquè*, *cèntim*, *mòdul*, *allò*, *òliba*, *repòs*, *arròs*, *vindrà*, *accés*, *també*, *legítima*, *veí*, *rítmic*, *pastós*, *tórtora*, *cantó*, *institució*, *múscul*, *brúixola*, *pallús*.

Accentuació de la "e" als estàndards de l'IEC i de l'AVL - Divergències entre è/é

Degut a la diferència de pronunciació de certes <e> tòniques en els dos blocs del català ([e]/[ɛ]), existeixen dues formes d'accentuació: la de l'estàndard de l'**IEC**, on hi hauria representat el **bloc oriental** i la e s'accentuaria greu <è> [ɛ], i la de l'**AVL**, on hi hauria representat el **bloc occidental** i la e s'accentuaria agut <é> [e]. Aquesta divergència existeix en certs casos:

- **Les paraules agudes en -es que no dupliquen la s en formar el plural:** anglès/anglés, francès/francés, comprès/comprés, admès/admés, cortès/cortés, il·lès/il·lés (en canvi, tot i duplicar la s en la forma de plural, també hi ha divergència a interès/interés, estrès/estrés i espès/espés).
- **Els numerals ordinals i altres paraules acabades en -e:** cinquè/cinqué, sisè/sisé; alè/alé, cafè/café, obscè/obscé, serè/seré (tanmateix, s'escriuen sempre amb accent agut cabriolé, consomé, macramé, peroné, puré, suflé, ximpanzé).
- **Les formes de la tercera persona del singular del present d'indicatiu d'alguns verbs de la segona conjugació i altres paraules acabades en -en:** aprèn/aprén, comprèn/comprén, depèn/depén, ofèn/ofén; amèn/amén, edèn/edén, mossèn/mossén (en canvi, s'escriuen sempre amb accent agut atén, entén, pretén i encén).
- **Els infinitius acabats en -èixer/-éixer, -èncer/-éncer, ènyer/ényer:** conèixer/conéixer, merèixer/meréixer, parèixer/paréixer (amb l'excepció de créixer i de néixer); convèncer/convéncer, vèncer/véncer; atènyer/atényer, estrènyer/estrényer.
- **La segona i la tercera persones del plural dels imperfets d'indicatiu amb accent en el radical:** fèiem/féiem, fèieu/féieu, crèiem/créiem, crèieu/créieu.
- **I les paraules planes acabades en -ol:** pèsol/pésol, tèrbol/térbol, terratrèmol/terratrémol, sègol/ségol, trèvol/trévol, cèrcol/cércol, grèvol/grévol (en canvi, s'escriu sempre amb accent agut cérvol tot i ésser pronunciat amb [ɛ] al bloc oriental).

Tot i pronunciar-se habitualment amb e tancada al bloc occidental, a fi d'evitar una excessiva discrepància entre les diferents varietats del català, l'AVL manté l'accent

greu de dues paraules gramaticals d'ús freqüent (el pronom relatiu i interrogatiu tònic **què** i la conjunció **perquè**), alguns cultismes i neologismes esdrúixols o plans acabats en consonant (**èter, èster, sèsam, plèiade, bèstia, sèrie i època**) i el topònim **València**.

Accent diacrític

S'anomena accent diacrític aquell accent que es col·loca sobre algunes paraules, que seguint les normes generals no haurien de portar accent, per distingir-les d'unes altres paraules que s'escriuen igual però que es pronuncien diferent.

A continuació, algunes de les paraules que porten accent diacrític en valencià:

per una llista més completa vegeu l'article principal sobre l'[accent diacrític](#).

- **bé, béns** (riquesa; adverb); **be, bens** (xai; nom de lletra)
- **déu** (divinitat), *adéu, semidéu*; **deu, deus** (número; font; verb deure)
- **dóna, dónes** (del verb donar); **dona, dones** (persona del sexe femení)
- **és** (verb ésser o ser); **es** (pronon)
- **fóra** (del verb ésser); **fora** (adverbi de lloc)
- **mà** (part del cos); **ma**(possessiu)
- **més** (quantitatiu); **mes** (període de l'any, conjunció, possessiu)
- **món** (univers), rodamón; **mon** (possessiu)
- **nét, renét, besnét...** (parentiu); **net, renet...** (adjectiu)
- **ós, óssos** (animal); **os, ossos** (de l'esquelet)
- **óssa** (animal); **ossa** (ossada)
- **pèl, pèls** (vellositat); *repèl, contrapèl...*; **pel, pels** (contracció)
- **què** (interrogatiu i relatiu precedit de preposició); **que** (relatiu àton)
- **sé** (verb saber); **se** (pronon reflexiu)
- **sí** (afirmació); **si** (conjunció)
- **sóc** (del verb ésser); **soc** (soca; esclop...)
- **són** (verb ésser); **son** (el fet o les ganes de dormir; possessiu)
- **té** (verb tenir); **te** (infusió; nom de la t; pronon feble)
- **ús** (acció d'usar); **us** (pronon feble)
- **véns, vénen** (verb venir); **vens, venen** (verb vendre)
- **vós** (tractament); **-vos** (pronon feble)

EXERCICIS

Llig atentament el següent text:

L'OU DE PASQUA

El costum de relacionar els ous amb la festivitat de Pasqua **té** antecedent remots. En l'antiguitat pagana els ous es consideraven llavors misterioses vinculades amb l'inici de cada cicle vegetatiu i l'equinocci de primavera. Durant els primers temps del cristianisme el seu significat es va lligar amb el cicle del naixement i de la **resurrecció**, el simbolisme del qual va ser adoptat **fàcilment** per l'**Església** (per la idea de la resurrecció de Jesucrist).

Durant l'Edat Mitjana el costum de l'ou de Pasqua s'havia escampat per tot Europa: a Rússia, per exemple, s'han trobat ous de terrissa datats de segle X. La gent guardava els ous postos durant la Quaresma, ja que menjar-ne en este **període** era tingut per pecat; arribada la Pasqua, l'Església els **beneïa** i **així**, els ous prenien un lloc important dins de la **litúrgia**. Beneïts o no, els ous eren menjats durant la Pasqua. Res no té d'estrany que la mona amb l'ou- tan unit al concepte de fecunditat i de naixement- encara estiga ben present.

En molts llocs d'Europa era tradicional decorar-los amb figures intensament policromades i amb una vasta profusió iconogràfica i, des de ben antic, en alguns llocs de terres valencianes es pintaven amb ratlles i ditades de diferents colors.

A l'Horta de València, encara hui dia, és tradicional que les parelles d'enamorats mengen les mones-decorades amb ous, amb forma de rosca, de cistella o d'animalons-. Prèviament les xicotes trenquen la closca de l'ou colpejant del front dels seus acompanyants (ritu de la fertilitat).

1.- Després d'haver llegit el text, fes-ne **un resum**.

2.- Explica perquè les paraules subratllades al text porten accent gràfic o dièresi

Resurrecció

Fàcilment

Església

Període

Beneïa

Litúrgia

EXERCICIS DE SEPARACIÓ DE SÍL·LABES, ACCENTUACIÓ I DIÈRESI

3. Separeu per síl·labes les paraules següents:

Ex. pintura pin-tu-ra caminar
 genoll papallona
 lluna polític
 botiga llibreta
 pintor jove
 granota tabac
 figura cadena
 fadrina girafa

4. Separeu per síl·labes les paraules amb dígraf que trobareu a continuació:

pallasso corredor
 putxinel·li pissarra
 mateixa guitarra
 disfressa cotxera
 enganyar mitjana
 formatge col·legi
 intel·ligent això
 butxaca aixecar
 canyissar terreny
 seixanta paquet
 colla reguem
 setze rotllo

5. Subratlleu la síl·laba tònica d'aquestes paraules:

regular lliure turisme formal
 misteri ratlla jove consell
 institut acord casualitat ganivet
 programa gener disbarat llegum
 auxili silenci quadre embolic
 aplaudir patinet formiga enlaire

- 6. Classifiqueu les paraules següents segons la posició de la síl·laba tònica:**
 acabar, ahir, animal, arbre, aviat, barana, barret, berenar, butxaca, bufanda,
 content, cullera, esmorzar, futbol, guerra, màquina, martell, número, papallona,

AGUDES

PLANES.....ESDRÚIXOLES

- 7. Comproveu si les paraules que hi ha a continuació poden canviar de significat quan canvia la síl·laba tònica.**

Ex.: *fabrica/fàbrica/fabricà*

veure

continua

compren

angles

guardià

- 8. Classifiqueu aquestes paraules en tres columnes segons la posició de la síl·laba tònica:**

constipat, electricista, número, desfer, amagar, república, tendre, fantàstic, butà,

AGUDES

PLANES

ESDRÚIXOLES

Setmana 4

Tema 3

- 1 Gèneres literaris I
 - 1.1 Poesia
 - 1.2 Ausiàs March
 - 1.3 “No em pren així com al petit vailet”

Gènere literari

De Viquipèdia

Un **gènere literari** és un [concepte](#) de tipus categorial que permet classificar les produccions literàries tenint en compte aspectes de forma ([poesia](#), [narració](#), [teatre](#)), de contingut (aventura, diari íntim), d'estil, etc. Es poden combinar i encavalcar diversos criteris per establir les categories secundàries. Així doncs, la llista de gèneres no està tancada.

Segons la teoria clàssica hi ha tres grans grups: la [lírica](#), l'[èpica](#) i el [drama](#).

El fet d'inscriure una obra en un o altre gènere ajuda a encaixar les expectatives del públic lector. Segons la mena amb què un/a autor/a presenti una obra ([novel·la](#), [ciència ficció](#), fantasia...), el públic lector se'n farà una visió més o menys estereotipada que sempre podrà canviar en contrastar-la amb la lectura que en vagi fent.

Per tant, el gènere és per damunt de tot una convenció que configura un marc, una forma més o menys precisa. És un primer intercanvi que es produeix entre un/a autor/a.

Taula de continguts

- [1 Història](#)
- [2 Gènere poètic](#)
 - [2.1 Lírica](#)
 - [2.2 Gènere èpic](#)
- [3 Narratius](#)
- [4 Teatral](#)
- [5 Periodisme Literari](#)

Història

La noció de gènere va ser discutida, en primer lloc, per [Plató](#) i teoritzada per [Aristòtil](#), a la seva [Poètica](#). Des dels dos filòsofs grecs es manté la divisió en tres gèneres

fonamentals: èpic (o narratiu), líric i dramàtic, tot i les subdivisions i crítiques posteriors. El gènere dramàtic imita literalment la realitat, mentre que el líric expressa els sentiments personals i a l'èpica es barregen els dos modes.

Roman Jakobson afirmava que tots els gèneres es caracteritzen perquè en ells predomina la funció poètica del [llenguatge](#). A l'èpica, a més a més, predomina la funció representativa, a la lírica la funció emotiva i a la dramàtica la conativa.

Gènere poètic

Lírica

- [Oda](#)
- [Elegia](#)
- [Ègloga](#)
- [Sàtira](#)
- [Cançó](#)
- [Epigrama](#)
- [Balada](#)

Gènere èpic

- L'[epopeia](#)
- El [romanc](#)

Narratiu

En els tractats de teoria literària se solen estudiar junts una sèrie de textos que tenen com a tret comú la narració. Aquests textos són la novel·la, l'[epopeia](#) i el [poema èpic](#). Com a principals subgèneres narratius però, hi trobem amb una extensió força variable el [conte](#), la [llegenda](#), la [rondalla](#), el [quadre de costums](#) i els gèneres èpics, dintre dels quals hi trobem la [cançó de gesta](#) i els poemes heroics. La narrativa reuneix les obres que narren fets reals o ficticis estructurats dins unes coordenades d'espai i temps; els fets o l'argument de la història s'organitzen mitjançant una estructura que normalment es presenta mitjançant plantejament, nus i desenllaç. L'element essencial és el narrador, que fa d'intermediari entre les històries i el públic, a qui explica els esdeveniments del [relat](#). Existeixen tres tipus principals de narradors: el narrador omniscient, que utilitza la tercera persona i ho sap tot sobre els personatges; el narrador protagonista, en el que ambdós són la mateixa persona, i el narrador testimoni, que explica en tercera persona allò que veu. La narrativa generalment empra la prosa, tot i que en els poemes èpics també s'utilitza el vers. Les funcions referencial i poètica són les més importants. La forma expressiva més emprada és, fonamentalment, la narració, el relat.

Entre els **subgèneres narratius** en prosa trobem:

- El [conte](#).
- La [novel·la](#).

- La [faula](#).
- L'[epístola](#).
- La [crítica](#).

Teatral

El **gènere teatral** és el tipus de gènere que s'usa en el teatre, en el que per mitjà del [diàleg](#) i alguns personatges, l'autor planteja uns conflictes diversos. La seva finalitat és la representació davant el públic.

- La [tragèdia](#).
- La [comèdia](#).
- El [drama](#).

Periodisme Literari

- L'[assaig](#).
- El [dietari](#).
- La [memòria](#).

Lírica

De Viquipèdia

La lírica és un [gènere musical](#) i [literari](#) en el qual l'autor vol expressar els seus sentiments i emocions respecte a un ens o objecte d'inspiració amb un poema musicat, originalment amb una [lira](#).

Característiques

- S'expressa majoritàriament a través del [vers](#)
- L'objectiu és transmetre una emoció, per tant el punt de vista és subjectiu
- L'acció és només el marc que explica el [sentiment](#), quan apareix, és un gènere del moment
- Predominen els textos en primera persona
- La seva extensió acostuma a ser més breu que altres gèneres, per guanyar en intensitat
- **Èpica**
- **De Viquipèdia**
- L'**èpica** és un dels grans gèneres literaris clàssics, juntament amb la [lírica](#) i el [drama](#). L'èpica és el mode de la [narrativa](#), de l'observació de l'entorn i l'explicació d'històries, on importa la [trama](#) i la manera com aquesta es conta. Hi predominen dues funcions del llenguatge, la referencial i la poètica. Pot incloure [descripció](#) o exaltació dels sentiments, però el més rellevant és l'acció, el canvi que es produeix en una situació inicial i que desencadena la història.

- Les primeres manifestacions èpiques estan escrites en vers o provenen de la tradició oral, com l'[epopeia](#) o la [cançó de gesta](#). Modernament, però, es narren en [prosa](#), quedant el vers per a la lírica i així l'èpica es manifesta en la [novel·la](#) o el conte. Per evitar confusions amb les obres clàssiques, se sol emprar la denominació de narrativa, assimilant èpica a una matèria relacionada amb els [herois](#) i la guerra, que poden aparèixer a les obres fundacionals de la literatura nacional o a recreacions històriques.
- Obtingut de «<http://ca.wikipedia.org/wiki/%C3%88pica>»

AUSIÀS MARCH

Ausiàs March, fill de poetes i cavallers, va nàixer probablement a Gandia cap a l'any 1397. El 1420, ja cavaller, participà en la campanya militar del rei Alfons el Magnànim a Sardenya, Còrsega i Nàpols, en la qual també participaren els poetes Andreu Febrer i Jordi de Sant Jordi. El 1424 s'incorporà a l'estol que combaté els pirates de les aigües de Sicília i el nord d'Àfrica. A partir dels vint-i-set anys va viure a Gandia i València. Els serveis militars prestats al rei li valgueren el favor d'aquest, que li atorgà la jurisdicció civil i militar de Beniarjó, Pardines i Verniça, i el distingí com a falconer major. Tingué conflictes amb els moros de la seua jurisdicció. Es casà dues vegades: la primera amb Isabel Martorell, germana de l'autor del *Tirant lo Blanch*, i la segona amb Joana Escorna. No tingué fills de cap dels dos matrimonis, però sí que en tingué d'il·legítims. De l'obra escrita d'Ausiàs March ens han arribat cent vint-i-vuit composicions, o dictats o dits, com ell els anomenava. D'aquest conjunt, les poesies amoroses forment quasi les quatre cinquenes parts; hi ha dissertacions poètiques sobre l'amor o que tenen alguna relació amb l'amor, elogis de la seua dama, queixes dels patiments que li causa l'afecte que té per ella...i tot això amb un to ara líric, adés didàctic. El conjunt dels poemes d'amor, segons explica **Amadeu Pagès** en el llibre *Ausiàs March e els seus predecessors*, "forma una novel·la en la qual l'anàlisi psicològica té més espai que no la intriga".

Llegeix el poema i contesta les següents preguntes:

No em pren així com al petit vailet

- 1 No em pren així com al petit vailet
- 2 qui va cercant senyor qui festa el faça,
- 3 tenint-lo cald en lo temps de la glaça
- 4 e fresc, d'estiu, com la calor se met;
- 5 preant molt poc la valor del senyor
- 6 e concebent desalt de sa manera,
- 7 veent molt clar que té mala carrera
- 8 de canviar son estat en major.

- 9 ¿Com se farà que visca sens dolor
- 10 tenint perdut lo bé que posseïa?
- 11 Clar e molt bé ho veu, si no ha follia,
- 12 que mai porà tenir estat millor.
- 13 Doncs, ¿què farà, puix altre bé no el resta,
- 14 sinó plorar lo bé del temps perdut?
- 15 Veent molt clar per si ser decebut,
- 16 mai trobarà qui el faça millor festa.

- 17 Jo són aquell qui en lo temps de tempesta,
- 18 quan les més gents festegen prop los focs
- 19 e pusc haver ab ells los propis jocs,
- 20 vaig sobre neu, descalç, ab nua testa,
- 21 servint senyor qui jamés fon vassall
- 22 ne el venc esment de fer mai homenatge,
- 23 en tot lleig fet hagué lo cor salvatge:
- 24 solament diu que bon guardó no em fall.

- 25 Plena de seny, lleigs desigs de mi tall:
- 26 herbes no es fan males en mon ribatge.
- 27 Sia entès com dins en mon coratge
- 28 los pensaments no em devallen avall.

Ausiàs March

Glossari i versió moderna

- 1 No faig així com el petit vailet
- 2 El: li
- 3 I li done escalfor en el temps de la glaça
- 4 I fresca a l'estiu, quan entra la calor;

- 5 El qual, preant ben poc al senyor que abans tenia
 6 I concebent disgust de les seues maneres,
 7 Veu ben clar que va per mal camí
 8 En abandonar-lo i canviar el seu estat per un altre de major
- 11 Ho veu bé i clarament, si no és foll,
 13 el: li
 15 Veient molt clar haver estat decebut per ell mateix
 17 són: sóc
 18 quan gairebé tothom s'esborgeix vora el foc
 21 jamés: mai
 22 ni cuidà mai de retre homenatge a ningú;
 23 en tota acció baixa tingué el cor salvatge;
 24 solament em diu que no em falte bona recompensa
 25 Plena de seny: talle de mi els baixos desigs;
 26 no creixen males herbes en la meua riba;

EXERCICIS

1. A quin gènere literari pertany el text llegit? Per què
2. En la poesia d'Ausiàs March, més que la submissió a la dama existeix el vassallatge, la fidelitat a un senyor molt més poderós. Comprova això tu mateix al poema. Quin versos, segons tu, mostrarien aqueix vassallatge?
3. Qui és, així, aquest senyor tan poderós?
4. Explica la comparació que es desenvolupa al llarg del poema
5. Quin és el subjecte de la primera part de la comparació? I el de la segona? Per què?
6. Quin sentit té l'estrofa final, segons tu?
7. Prepareu en grups la recitació del poema.
8. Escolteu la versió cantada de Raimon

Setmana 5

Tema 4

OBJECTIUS:

La finalitat d'aquesta unitat és que aprengues: **LES GRAFIES X, TX, IG, J, G, TJ, TG**

LES GRAFIES X, TX , IG

El fonema palatal africad sord pot ser representat amb les grafies **x, tx , ig**.

a) A començament de paraula s'escriu **x**: *xafar, xec, xiquet, xocar*.

EXCEPCIONS: En posició inicial de mot també pot ser representat amb **tx**:

- En certs topònims i gentilicis, com ara *Txad, txadià, txadocamític, txadohamític, txagatai, txec, txeremís, txerkés* i *txetxé*.
- En alguns cognoms estrangers transcrits, com ara *Txaikovski, Txebixev* i *Txèkhov*.
- En uns pocs mots provinents d'altres llengües, com ara *txalaparta, txapela, txetxé* i *txistu*.

b) Entre vocals s'escriu sempre **tx**: *cautxú, clòtxina, fatxa, pitxer*.

c) Darrere de consonant s'escriu **x**: *anxova, perxa, ponx, romanx*.

EXCEPCIONS: En algunes paraules procedents d'altres llengües pot aparèixer el dígraf **tx** entre consonant i vocal: *txibtxa, Khruixtxov*.

d) A final de paraula darrere de vocal, s'escriu **tx** si els derivats s'escriuen amb **tx**, i **ig** si s'escriuen amb **j/go tj/tg**:

caprit x	<	encaprit x ar
cartut x	<	cartut x era
empat x	<	empat x ar
escabet x	<	escabet x ar

Però:		
assa ig	<	assajar, assa gen
bate ig	<	batejar, bate gem
des ig	<	desitjar, desit geu
lle ig	<	lletja, llet gesa

LES GRAFIES J, G ,TJ, TG

En el valencià general, tant les consonants simples **j** i **g**, com els dígrafs **tj** i **tg** representen el fonema palatal africacat sonor.

1. Les grafies simples **j, g**

S'escriu **j** davant de les vocals **a, o, u**: *jaqueta, passejar; bajoca, jove; dejuni, justícia.*

S'escriu **g** davant de les vocals **e, i**: *gel, mengem, veges; àgil, enginyer, girar.*

EXCEPCIONS: Per raons etimològiques, s'escriu **j** davant de **e**:

- En mots com ara *Jehovà, jejú, jerarquia, jerbu, Jericó, jeremiada, jeroglífic, Jeroni, jersei, Jerusalem, jesuïta, Jesús, jet, majestat*, i en els derivats o primitius corresponents.
- En l'imperfet d'indicatiu dels verbs **jaure** i **ajaure**: *jeia, jeies, jeia, jéiem, jéieu, jeien; ajeia, ajeies, ajeia, ajéiem, ajéieu, ajeien.*
- Davant dels grups **-ecc-** i **-ect-**, que apareixen en un reduït nombre de vocables: *abjecció, dejecció, ejecció, injecció, interjecció, objecció, projecció, subjecció; abjecte, adjectiu, objecte, projecte, subjecte, trajecte*; i els mots que en deriven, com ara *injectar, objectable, projectil, subjectiu*, etc.

2. Els dígrafs **tj, tg**

Els dígrafs **tj** i **tg** només poden presentar-se en posició intervocàlica. Paral·lelament a les corresponents grafies simples, s'escriu **tj** davant de les vocals **a, o, u**, i **tg** davant de **e, i**.

1. Així, s'escriuen amb **tj**:

a) Els verbs *allotjar, assetjar, avantatjar, desembalatjar, desitjar, embotjar, encalitzar, encoratjar, enferritjar-se, enfotjar, engatjar, ensitjar, ensutjar, enutjar, espitjar, estatjar, estotjar, farratjar, fogatjar, formatjar, fotjar, homenatjar, hostatjar, jutjar, llimutjar, metjar, natjar, petjar, pitjar, rebutjar, remitjar, sotjar, trepitjar, ultratjar* i *viatjar*.

b) Els mots *aritja, bassetja, borratja, botja, bromitja, calitja, coïtja, corretja, ferritja, fetjut, fotja, llebetjol, lletja, llimutja, llitja, llotja, mabritjol, mitjà, natja, oratjol, petja, pitjor, platja, politja, sitja, sutja, tremolitja* i *virotja*.

2. S'escriuen amb **tg**:

a) Els mots acabats amb el sufix **-atge**: *abordatge, adobatge, aliatge, ameratge, ancoratge, arbitratge, aterratge, avantatge, bagatge, boscatge, camuflatge, carruatge, companatge, coratge, curmetratge, doblatge, dragatge, embalatge,*

*embenat**ge**, engranat**ge**, esclavat**ge**, espionat**ge**, etiquetat**ge**, fixat**ge**, format**ge**, garat**ge**, imat**ge**, llargmetrat**ge**, muntat**ge**, paisat**ge**, salvat**ge** i viat**ge**.*

b) Els mots acabats amb la terminació **-etge**: *fet**ge**, heret**ge**, met**ge**, pet**ge** i set**ge**.*

c) Altres mots com ara *col·lot**ge**, ferot**ge**, fot**ge**ra, jut**ge**, rellot**ge** i sut**ge**.*

EXERCICIS

Llig atentament el següent text:

Les hortes valencianes. La fi d'un mite?

Temps enrere, Roland Courtot-un **geògraf** de la Universit  de Provence i amic de la Nostra Universitat- reflexionava sobre la din mica social i espacial de l'horta de València dels darrers anys i constatava una situació molt crítica. L'investigador es preguntava si assistim a la fi de l'horta,  o  s, d'un **mite** conegut arreu d'Europa de la m  de tants i tants **viatgers, juristes, enginyers** i moltes altres persones.

Durant segles, les hortes històriques valencianes- no considerarem els regadius posteriors al segle XVIII- han significat un singular **paisatge** agrari, un factor de desenvolupament econòmic i una elaborada cultura **hidr ulica**. Al llarg de les  ltime dècades, dites terres de reg viuen canvis tan accelerats que hom qüestiona fins i tot el seu futur.

La Universitat de València no ha desatès, al llarg de cinc segles, l'anàlisi de les hortes. I per aix , catedràtics de l'estudi general intervingueren en la solució de conflictes o proposaren **pautes** de **gestió** en alguns dels nous sistemes hidràulics. Posteriorment contribuïren al desenvolupament de la llei d'aigües o a la modernització dels regadius des de la Facultat de Ciències. També la C tedra de **Geografia** ha produït valuoses aportacions. Darrerament s'ha parat una renovada atenció en les hortes històriques, on participen totes les universitats valencianes i reconeguts investigadors espanyols i **estranjeros**. (...)

Mateu, Joan F. Revista Método, núm.22. Universitat de València.

1.- Després d'haver llegit el text, fes-ne un resum.

2.- Explica el significat de les paraules subratllades en negreta, segons el text:

- **geògraf**
- **mite**
- **juristes**
- **hidr ulica**
- **pautes**

3. Classifica les paraules subratllades al text si corresponen al so africacat sord o sonor:

Geògraf, viatgers, juristes, enginyers, paisatge, gestió, geografia, estrangers.

4. Explica per què les paraules de l'exercici anterior s'escriuen amb g, j, tg, tj.

5. Omple els espais buits del text següent amb g, j, tg, tj, x, ix, ig o tx:

L'a__eta de la cervesa de__ava anar, com un budell gru__ut, un ra__de líquid __elat, que esqui__ava sense miraments les tar__etes que havien de__at els via__ants de forma__es sobre el taulell, ara ben __op. El cambrer s'havia diri__it, amb una __erra a la

mà, cap a les taules dels __ugadors, que es men__aven uns sandvi__os de __oriço plens de gre__. Ningú no semblava adonar-se de la disbau__a que havien organitzat aquells __implés darrere la ca__a.

6. Omple els buits amb les grafies g, j, x o ix, segons convingui:

- S'ha acabat el __oc.
- No puc sortir del garat__e.
- Demà comencen les reba__es!
- En aquest __ardí, la __espa és encara molt __ove.
- No __ugues amb la __ar__a!

7. Pronuncia atentament les paraules següents i classifica-les segons si el so subratllat és sord o sonor:

Joc, xarop, objecte, panxa, Girona, caixa, enveja, xinxeta, genet, jardí, esponja, peix.

SO SORD

(les cordes vocals no vibren)

SO SONOR

(les cordes vocals vibren)

8. Completa els espais en blanc de les frases següents amb la grafia que hi calga:

- ✓ Si vols arribar a l'hora al col.le__i, comença a llevar-te el pi__ama i a posar-te el __ersei...
- ✓ Els__ermans van a aprofitar el diumen__e per regar els __eranis
- ✓ Els ob__ectors de consciència es van manifestar davant del __u__at

9. Completa amb la grafia adient els espais en blanc de les frases següents:

- El nen ha fet un dibu__d'una bru__a a dalt d'un va__ell.
- T'ho repete__en sempre: obri l'a__eta més a poc a poc.
- Ba__ant, va caure i ara es que__a de mal a la cu__a.
- El dentista no s'atreve__a arrancar-me el que__al.

Setmana 6

Tema 5

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues les grafies:

La Z- S- SS- C- Ç

La **S** té dos sons:

✚ **So de essa sorda:**

S'escriu **s**:

- A començament de paraula: **sal**, **sol**.
- A final de paraula: **pas**, **pes**.
- Després de consonant: **cansar**, **ensarronar**.

Sol

S'escriu **ss**:

- Entre vocals: **arrossegar**, **passar**.

S'escriu **c**:

- Davant de les lletres e- i: **cel**, **cinc**.

5

Cinc

S'escriu **ç**:

- Davant de les lletres a- o- u: **caça**, **cançó**, **forçut**.
- A final de paraula: **llaç**, **braç**.

✚ **So de essa sorda:**

S'escriu **z**:

- A començament de paraula: **zel**, **zero**.
- Després de consonant: **polzet**, **polzada**.

0

Zero

S'escriu **s**:

- Entre vocals: **casa**, **pesar**.

▪ Les paraules de la mateixa família alternen:

- **S** amb **SS**: **pas**- **passos**.

- **Ç** amb **C**: **feliç**- **felicitat**.

EXERCICIS

Llig atentament el següent text:

Els experts alerten sobre l'efecte del canvi climàtic en la distribució de l'aigua

L'**escalfament** global tindrà efectes molt **significatius** en la disponibilitat i **distribució** de l'aigua en el planeta que caldrà considerar a l'hora de **dissenyar mesures** si es volen fer front al problema, va explicar en la **Cimera** de la Terra el **president** del Panel Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic (IPCC). **Precisament**, el problema de l'accés a l'aigua i a les infraestructuras **sanitàries** de milions de **personen** en el món **són**, al costat de l'energia, la **biodiversitat** i la **salud**, els punts forts de la **negociació** de la UE a Johannesburg 2002.

El nou informe científic sobre el canvi climàtic que ha elaborat l'IPCC, dona una gran **èmfasi** a la investigació de les interaccions entre este fenomen de l'escalfament de la terra i els recursos **hídrics**. El **repte** actual és comprendre si canvien els patrons de freqüència i intensitat de les inundacions i les sequeres catastròfiques a Europa i la Xina, encara no hi ha suficients evidències científiques per a afirmar-ho contundentment.

El president va declarar que voldria veure ratificat i en vigor com més prompte millor el Protocol de Kioto com a primer pas en la reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle que provoquen l'escalfament global.(...)

Els experts de l'IPCC destaquen la importància de les mesures per tal de limitar el canvi climàtic ja que, encara que ara es reduïren **dràsticament** les emissions de gasos d'efecte hivernacle, la concentració en l'atmosfera és tal que els efectes serien menors, però no s'evitarien del tot. Per tant, les iniciatives a prendre són també mesures de desenrotllament sostenible.

RIVERA, ALÍCIA. JOHANESBURG.2002

1.- Després d'haver llegit el text, fes-ne un resum.

2.- Explica el significat de les paraules subratllades en negreta, segons el text:

- **escalfament**

- èmfasi
- hídrics
- repte
- dràsticament

3.- Quines mesures proposaries tu per a frenar el canvi climàtic. Cita, almenys, 4 mesures possibles.

4.- Classifica les paraules subratllades i en cursiva al 1er paràgraf segons corresponguen al so sord “Sol” o al so sonor “Zero”:

5.- Clasifica les paraules següents, segons la essa siga sonora o sorda:

Temença, despassar, ansa , cendra, calze, bressol, zenit, incapaz, rosella, puça , cosir, centre, funció

ESSA SONORA

ESSA SORDA

6.- Completa les paraules següents amb s, ss, ç, z, c, segons corresponga:

- ----ulú
- repre---ió
- bru----a

- llan----a
- al----inar
- aran----elari
- u----o
- revi----ió
- repa----ar
- feli----

7.-Ompli els buits amb les grafies corresponents

L'esglé__ia ba__ilical de Montserrat
 El pa à__im no porta rent
 Ho comprarem en aquest ba__ar
 Una expo__ició de cal__es gòtics
 Vols co__ir-me la cami__a?

8. Ompli els buits amb les grafies corresponents.

Una di__iplina fèrria
 __ant Joan de les Abade__es
 Una es__ena agradable
 Un ram de pon__elles per a la barone__a
 El misti__isme i l'a__etisme.

9.-En l'escriptura d'algunes de les paraules de les frases següents és fàcil que ens enganyem perquè no mantenen la correspondència c/ç amb el castellà c/z:

M'agrada el blanc de les a__u__enes
 Quan he tornat d'Andalu__ia, he pa__at per Ademú__
 Han tancat el__ preso__ a la ma__morra
 El paní__ també es diu dac__a i blat de moro
 La teua expo__i__ió té un cert matí__ subjectiu.

10.-En l'escriptura d'algunes de les paraules de les frases següents és fàcil que ens enganyem perquè no mantenen la correspondència c/ç amb el castellà c/z:

He conegut un __aurí de Sarago__a
 He tirat la __imbomba a la __équia
 M'he deixat el __arró a la carni__eria
 __alparem de Còr__ega cap a Eivi__a pa__ant per Suï__a
 Ja tinc l'esbó__ de la ga__eta

Setmana 7

TEMA 6

1. Recursos literaris mitjançant l'anàlisi de la publicitat
 - 1.1. Anàlisi i comentari d'un anunci publicitari

EL LLENGUATGE PUBLICITARI

Recordes quina era la funció del llenguatge en els missatges literaris, la finalitat dels quals és la d'embellir i jugar amb el codi?

Per aconseguir el seu objectiu (vendre el producte quasi sempre) el publicitari utilitzarà una sèrie de mitjans que es posen al seu abast. Fonamentalment jugarà amb el llenguatge. El discurs publicitari utilitza una sèrie d'elements propis del llenguatge literari que s'anomenen **figures retòriques**. El publicista juga amb les paraules (**funció poètica**) per aconseguir el seu objectiu: atraure l'atenció del públic i fer que compre el producte (**funció apel·lativa**).

Algunes de les figures retòriques més utilitzades són:

FIGURES RETÒRIQUES

Al·literació

Repetició volguda d'uns mateixos sons al llarg d'uns versos.

Xoca l'embruix de clenxes arrauxades
amb un esqueix de xarpelleres fluixes.
S'eixamplen les eixides enxubades,
s'aixequen eixams de moixes bruixes.

Repetició del so palatal sord

ABECEDARI ("X")

Anàfora

Repetició del mateix mot o grups de mots al començament de determinats versos o estrofes per reforçar el sentit i donar-li simetria.

Enrere, molt enrere,
hi ha una closa entre parets...

Repetició de l'expressió: "Enrere, molt enrere" a l'inici de cada estrofa

Enrere, molt enrere,
hi ha un camí de profundes roderes...

CRONOLOGIA ("Record")

Antítesi

Oposar en una mateixa frase dos mots, pensaments o expressions de sentit contrari.

tindreu els ulls vessant
i les mans buides!

Oposició dels termes: "vessant-buides"

Asíndeton

Supressió de les partícules relacionants (especialment conjuncions copulatives).

Veieren el mot anorreat,
desfet,
tancat,
blasmat,
privat de l'aire l'envolta.

En la seqüència d'adjectius s'ha eliminat la conjunció "i" abans del darrer terme.

PER SEMPRE LA MEMÒRIA ("Feu-ne esment")

Comparació

Establiment d'una relació d'analogia o semblança (de forma, de funció, de mida, de color) entre l'objecte real de què es parla i un objecte imaginat per l'autor.

La pell del mar, de mocadors farcida,
sembla guarnir-se per al nostre comiat.

El segon vers conté una comparació evident. Noteu que el primer conté una metàfora: "de mocadors farcida" fa referència a les crestes blanques de les onades.

ORATGES ("Gregar")

Encadenament

Trencament forçat del discurs al final d'un vers que té la seva continuació en el posterior.

Hem fet un camí extens, i ja em diràs
on és la boira que amagava el sol.
Quin munt d'instantos viscuts en temps escàs!

El primer vers resta suspès en fals i segueix en el segon.

CRONOLOGIA ("Anhel")

Epítet

Adjectiu que no aporta cap contingut significatiu essencial, més aviat evidencia i ressalta una característica coneguda per tothom.

Les més humils engrunes
no fóren un regal?

Hi pot haver una cosa més senzilla i humil que una engruna?

UN JORN, QUIN MUNT D'INSTANTS
("Dotze")

Hipèrbaton

Consisteix en una alteració forçada de l'ordre gramatical dels mots per aconseguir el ritme adequat o la mètrica desitjada.

Ens sorprèn aquesta essència tova
quan apareix un nou penediment
i treu el pap que la feblesa cova.

L'ordre sintàctic normal del darrer vers seria: "i treu el pap que cova la feblesa". Calia una rima consonant amb el primer vers i s'ha aconseguit alterant l'ordre.

ABECEDARI ("E")

Hipèrbole

Figura que es fonamenta en una exageració evident

Tronen els canons i,
en la distància,
esquitxen tot l'espai
amb les desferres
d'un poble commogut i esporuguit.

"Esquitxen tot l'espai amb les desferres" és una exageració evident per fer més expressiva la descripció de la guerra.

Interrogació retòrica

Es formula una pregunta que no espera cap mena de resposta per part de ningú.

Alcem els ulls amunt
com qui clama a tots els astres
i la volta esdevé un immens interrogant.
Hi som a temps encara?

La interrogació amb què es clou el poema és una simple expressió de neguit, no una demanda de resposta.

Ironia

Consisteix a expressar una intenció amb una expressió de significat absolutament contrari creant un efecte de retret o burla.

heu proclamat al món
la vostra proesa solidària

La qualificació de "proesa solidària" amb què es refereix a la decisió de començar una guerra és una burla de les motivacions que movien l'anomenat "Trio de les Açores"

Metàfora

Figura en la qual se substitueix l'objecte real per un d'imaginat per l'autor, amb el qual existeix una determinada analogia.

Un trauc sinuós,
obert al mig d'aquest tapís obscur,

El "trauc sinuós" es refereix a la lluna en quart creixent i el "tapís obscur" representa la nit.

CEL D'ESTIU ("Quart creixent")

Metonímia

Metàfora que substitueix un objecte pel nom d'un altre, però prenent la causa per l'efecte, el contingut pel continent, la matèria per l'objecte, etc.

La teva mà,
un dring de glaç al vidre
i un glop daurat.
Fonem les hores lentes
i apaivaguem la nit.

N'hi trobem dues: "vidre" en lloc de got i "glop daurat" en substitució del líquid del got.

UN JORN, QUIN MUNT D'INSTANTS! ("Vint-i-quatre")

Paradoxa

Expressió d'un enunciat cert, però que conté dos conceptes antagònics que generen un efecte contradictori, absurd o inversemblant.

hipnotitzat,
tan prop de tots i tan lluny de tothom
que fa basarda!

La contradicció és només aparent: "prop de tots" per l'enorme aglomeració de cossos i "lluny de tothom" per la impossibilitat de comunicació.

Polisíndeton

Repetició successiva o freqüent d'una conjunció per donar més força a l'expressió.

I en tenen per a tot
i no n'abasten gens
i encara en deuen
a qui més estimen.

PER SEMPRE LA MEMÒRIA ("El temps")

PROPOSTES DE TREBALL

Llegiu amb deteniment el següent **text** i contesteu després a les preguntes que us proposarem:

“Es tracta d'una campanya publicitària del Ministeri de Sanitat per incentivar la donació de sang. Apareix un xicot vestit amb una caçadora de cuir, amb un pentinat molt modern i un aspecte molt sa. L'**eslogan** és:

El més modern disseny de sortidor de sang.

Els **arguments** són: “El més modern, el més antic i l'únic vàlid: l'ésser humà, l'únic “, des de que el món és món, capaç de generar sang aplicable als seus semblants. Sang, escassa al nostre país, ell mateix pot necessitar-la en qualsevol moment. Dóna sang. Fes-te sortidor de sang. Avui per tots, demà per tu.”

PREGUNTES:

1. Quin tipus de llenguatge utilitza? Cult, col.loquial, tècnic? Per què?
2. Què pretén essencialment en aquest missatge: provocar una reacció, informar d'alguna cosa o expressar els sentiments del qui escriu?
3. Pretén vendre un producte?
4. Quina figura retòrica utilitza en l'eslogan?
5. Crea un anunci publicitari.

Setmana 8

Tema 7

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues les grafies:

Les oclusives finals. Grafies: (P/ B/ T/ D/ C/ G)

Recordem la classificació de les oclusives. Recordeu, també, que SORD vol dir que no produeix vibració de les cordes vocals; i SONOR, que sí en produeix:

<u>Fonemes</u>	<u>sords</u>	<u>sonors</u>
-labials	[p]	[b]
-dentials	[t]	[d]
-velars	[k]	[g]

Ara vegem algunes normes que ens ajuden a destriar quan hem de posar els uns o els altres:

- Normalment, a final de síl·laba o darrere vocal tònica posarem P/ T/ C (és a dir, els sons sords): APTE/ PLATJA/ ACTE/ CAP/ AMIC/ VENUT...
- A final de mot i darrere vocal àtona o consonant, posarem la lletra que trobam en els derivats: VERD-VERDÓS/ CÀSTIG-CASTIGAR/ CORB-CORBAT/ FANG-FANGÓS/ TARD-TARDORAL...
- Els gerundis sempre acaben en –NT. No són correctes els gerundis acabats en –QUENT o –GUENT, ni en -ND: CANTANT/ PLOVENT/ RIENT/ DUENT
- Els mots acabats en –ETUD/-ITUD s'han d'escriure amb –D final: SOL·LICITUD/ QUIETUD
- Els adjectius acabats en –ANT/ -ENT, conserven la T quan es converteixen en adverbis acabats en –MENT: ELEGANT(MENT)/ PRUDENT(MENT)

EXERCICIS

Llig atentament el següent text i realitza les activitats que s'indiquen.

TO SOBRE TO

Vestir de negre quan s'està deprimat o preferir el roig si un està **eufòric** no és una simple casualitat. No ho és tampoc que els vestits antiradiacions siguin blancs o que les cases de les zones caloroses **s'emblanquin** tots els anys. Les lleis físiques estan darrere d'una realitat que els psicòlegs han estructurat per a elaborar la teoria **cromàtica**, segons la qual els colors exercixen un poderós influx sobre els individus.

Explicat molt simplificadament, la física afirma que cada color obeeix a diferents vibracions de la llum i, per tant, emeten freqüències distintes. Els denominats colors calents (roig, toronja i groc) emeten vibracions curtes i repetides, els freds (verd, blau, anyil i violeta) emeten vibracions més llargues i pausades. El blanc i el negre no es consideren realment colors, ja que el primer absorbeix tota la gamma restant de tons, i el negre, per contra, els emet.

La denominada **teràpia cromàtica**, usada per psicòlegs i psiquiatres, consisteix a utilitzar els diversos colors per a corregir determinats estats d'ànim; cada color té un efecte específic sobre les persones. Així, el roig és el color de l'activitat i de l'agressivitat, per això resulta beneficiós per a persones abúliques o apàtiques, ja que incita a l'acció, però les persones que presenten estrès han d'allunyar-se d'este color. El groc provoca sentiments extravertits, i té una acció beneficiosa per a individus que presenten problemes de comunicació o d'introversió. El color blau transmet sentiments d'equilibri, per això és un color recomanat per a contrarestar els efectes d'alguns disgustos o contratemps. El verd és el color **sedant** per excel·lència i, per tant, el més recomanat per a persones nervioses; segons els psicòlegs, no és casualitat que als hospitals predomine este to. Al seu torn, el color violeta és el color de l'erotisme, ja que, segons els experts, augmenta el desig sexual. El blanc no és pròpiament un color, sinó la suma de tots els colors, per això transmet grans dosis d'energia i es considera un color adequat per a persones agressives, i, finalment, el negre té uns efectes oposats al blanc; per esta raó és molt adequat per a persones depressives.

Però l'efecte dels colors ha ultrapassat el marc clínic i ha arribat al món del treball. L'objectiu, en este cas, és usar els colors per a augmentar la capacitat productiva dels treballadors. Segons els experts, en un centre de treball on es realitzen faenes que requereixen concentració intel·lectual han de predominar els tons suaus. En canvi, quan es tracta de faenes que requereixen esforç físic, els colors foscos -com el roig o el taronja- seran els més adequats.

1.- Resumeix el text anterior en un màxim de 10 línies.

2.- Imagina que eres un dissenyador: Descriu quins vestits i colors triaries per a una parella que vol casar-se i explica el perquè de la teua elecció.

3.- Reescriu les consonants oclusives finals que trobes al 1er i 2on paràgraf. Explica per què s'escriuen així.

EXEMPLE: **DEPRIMIT**: Normalment, a final de síl·laba o darrere vocal tònica posarem P/ T/ C

4.- Completa les paraules següents amb **les oclusives** segons calga i escriu un derivat al seu costat.

ràpid / rapidesa	Tar___ /	Poru___ /
Nebo___ /	San___ /	Quietu___ /
Fàsti___ /	càrre___ /	Alber___ /
Sor___ /	Abri___ /	Àra___ /
Apren___ /	Bandi___ /	Geme___ /

5.-Ompli els buits amb les grafies corresponents.

En l'examen del dissa__te el van declarar a__te

Un ma__ o il·lusionista

Aquest infan__ es fa un emboli__ entre el suman__ i el dividen__

6.-Ompli els buits amb les grafies corresponents.

Sa__s què és un baoba__?

Esten__ la roba en un llo__ massa llòbre__

No compren__ per què he de pagar un recarre__

7.-Ompli els buits amb les grafies corresponents.

Ha au__mentat el valor dels dra__mes gre__s

Amb l'exercici ha a__quirit una complexió a__lètica

En Davi__ ha descobert el qui__ de la qüestió

8.-Ompli els buits amb les grafies corresponents.

Esti__ ti__ de viatjar pels mars del Cari__

Un article si__nat amb __eudònim

El mot ence__ es relaciona amb encebar i ence__ amb encepar

9.-Ompli els buits amb les grafies corresponents.

Latitu__ nor__ o latitu__ su__?

L'Alfre__ és mol__ resisen__ al fre__

La Ma__dalena ens explicarà una anè__dota

10.- Composa un text on apareguen 10 paraules com a mínim que s'escriguen amb P/B/T/D/C/G en posició final.

Setmana 9

Tema 8

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues :

Nombre i gènere dels substantius i dels adjectius

Nombre dels substantius

Fan el plural afegint al singular algun dels sufixos següents:

-s	pare, pares
-es	casa, cases
-os	disc, discos
-ns	germà, germans
alguns són invariables	temps llapis

Gènere dels substantius

Masculí	Femení
masculí + <i>-a</i> = femení <i>noi noia</i> (substitueixen la <i>-e</i> o la <i>-o</i> àtones del masculí per <i>-a</i>) <i>mestre mestra</i>	
masculí + <i>-essa, -ina, -iu</i> = femení <i>duc duquessa</i> <i>gall gallina</i> <i>actor actriu</i>	
Noms masculins formats amb l'addició de <i>-ot</i> a partir del femení.	

<p><i>bruixot bruixa</i> <i>ninot nina</i> <i>abel·lot abella</i></p>
<p>Noms masculins i femenins que tenen una arrel diferent.</p> <p style="text-align: center;"> <i>home dona</i> <i>pare mare</i> <i>oncle tia</i> </p>
<p>Una mateixa forma serveix per a tots dos gèneres en els terminats en <i>-aire, -ista</i>.</p> <p style="text-align: center;"> <i>(el o la) cantaire</i> <i>(el o la) pianista</i> </p>

Nombre i gènere dels adjectius

Flexió de l'adjectiu			
Singular		Plural	
Masculí	Femení	Masculí	Femení
	+ <i>-a</i>	+ <i>-s</i>	+ <i>-es</i>
acabats en <i>-e</i> o <i>-o</i> àtones les substitueixen per:	<i>-a</i>	+ <i>-s</i>	<i>-es</i>
acabats en: <i>-s</i> <i>-ç</i> <i>-x</i> <i>-ix</i> <i>-tx</i>	+ <i>-a</i>	+ <i>-os</i>	+ <i>-es</i>
Tots els acabats en: <i>-ble, -aire</i> La majoria dels acabats en: <i>-al, -el, -il, -ar,</i>		+ <i>-s</i>	

-ant, -ent

Els acabats en *-a* que fan el plural en *-es*

Una part dels acabats en *-e*

Els acabats en *-aç, iç* i *oç*

+OS

L'adjectiu es col·loca darrere del substantiu.

Exemple: *una casa blanca*.

L'adjectiu concorda en gènere i nombre amb el substantiu.

Exemple: *un amic italià / una amiga italiana*
uns amics italians / unes amigues italianes.

EL GÈNERE (masculí i femení) DEL SUBSTANTIU

Noms en masculí	Acabaments masculí	Acabaments femení	Noms en femení
senyor	C	-or	Afig -a senyora

actor, emperador	O N S O N A N T		Canvia a -riu	actriu, emperadriu
nét		-t	Afig -a	néta
cunyat			Canvia a -da	cunyada
abat			Canvia a -dessa	abadessa
xic			Afig -a	xica
amic		-c	Canvia a -ga	amiga
duc			Canvia a -quessa	duquessa
llop			Canvia a -ba	lloba
serf		-f	Canvia a -va	serva
psicòleg		-leg	Canvia a -loga	psicòloga
gos		-s	Afig -sa	gossa
Camil		-l	Afig -la	Camil-la
(un) gerent				(una) gerent
becari		V O C A L	-i àtona	Afig -a
poeta	-a àtona		Canvia a -essa	poetessa
alcalde	-e àtona			alcaldessa
sogre	-o àtona		Canvia a -a	sogra
monjo				monja
germà, cosí, veí	Vocal tònica		Afig -na	germana, cosina, veïna
heroi	-i de diftong			heroïna
papagai	-u de diftong		Afig -a	papagaia
europèu			Canvia a -a	europèa
esclau			Canvia a -va	esclava
perdigot, abellot	Canvia a -ot		-iu, -a	perdiu, abella
gendre, pare, oncle	Diferents		nora, mare, tia	
ocell mascle	+ mascle		+ femella	ocell femella
(un) guixaire, socialista, suïcida	Invariable		(una) guixaire, socialista, suïcida	
-----	Sense masculí			dent, cuixa
front, nas, queixal, genoll, espinac			Sense femení	-----

EL NOMBRE (singular i plural) DEL SUBSTANTIU

Noms en singular	Acabaments singular	Acabaments plural	Noms en plural	
senyor, biòleg, any, rei, esclau	M A S C U L I N S	Consonants diverses	Afig -s senyors, biòlegs, anys, reis, esclaus	
sofà, café		Vocal accentuada	Afig -ns sofàs, cafés	
germà, cosí, veí		-x	Afig -s índexs	
índex		-ç	Afig -os peixos	
peix				braços
braç				gimnasos, pesos, pisos, esposos, obusos
gimnàs, pes, pis, espòs, obús		Vocal tònica + s	Afig -sos nassos, congressos, pastissos, gossos, embussos	
nas, congrés, pastís, gos, embús		-sc -st -xt -ig	Afig -s/-os	cascs/cascos
casca				costs/costos
cost				texts/textos
text				passeigs/passejos
passeig		Afig -s/-jos	Afig -s/-jos	llapissos/llapissos
llapis, dilluns, temps				Invariable dilluns, llapis, temps
mare		F E M E N Í N S	-e	Afig -s mares
casa	-a		Canvia a -es cases	
plaça	-ça		Canvia a -ces places	
vaca	-ca		Canvia a -ques vaques	
pasqua	-qua		Canvia a -qües pasqües	
amiga	-ga		Canvia a -gues amigues	
aigua	-gua		Canvia a -gües aigües	
pluja, platja	-ja		Canvia a -ges pluges, platges	
post, falç, esfinx	consonant		Afig -s posts, falços, esfinxos	
-----	<i>Sense singular</i>		noces, postres, tisoires	

EL GÈNERE (masculí i femení) DE L'ADJECTIU

Noms en masculí	Acabaments masculí	Acabaments femení	Noms en femení	
dolç, fosc, lent, molt, annex, trist	C O N S O N A N T	Diversos	Afig -a dolça, fosca, lenta, molta, annexa, trista	
pres, francés, rocós, confús		-s		presa, francesa, rocosa, confusa
escàs, gros		-c	Afig -sa	escassa, grossa
simpàtic			Afig -a	simpàtica
oblic			Canvia per -qua	obliqua
groc			Canvia per -ga	groga
astut			Afig -a	astuta
assegut		-t	Canvia per -da	asseguda
roig		-ig	Canvia per -ja	roja
lleig			Canvia per -tja	lletja
tranquil		-l	Afig -la	tranquil-la
constant, gran, major, general, feliç		Invariable (una sola terminació)		constant, gran, major, general, feliç
aeri, ingenu		V O C A L	-i, -u àtones	-a (accent esdrúixola) aèria, ingènua
perfecte, fofa	-e, -o àtones		Canvien per -a perfecta, fofa	
europèu	Diftong en -u		Canvia per -a europea	
blau, viu, nou			Canvia per -va blava, viva, nova	
sa, ple, fi, bo, cru, seré	Vocal tònica		Afig -na (perd accent per plana) sana, plena, fina, bona, crua, serena	
alegre, afable, amable, conforme, rupestre, forense	Invariable		alegre, afable, amable, conforme, rupestre, forense	

EL NOMBRE (singular i plural) DE L'ADJECTIU

Noms en singular	Acabaments singular	Acabaments plural	Noms en plural
gran, assegut, lent, molt, astut, simpàtic, tranquil	M A S C U L I N S	Consonant que no sone /s/	Afig -s grans, asseguts, lents, molts, astuts, simpàtics, tranquils
alegre		Vocal àtona	alegres
seré, oportú, sa, ple, fi, bo		Vocal tònica (amb accent o sense)	Afig -ns serens, oportuns, sans, plens, fins, bons
fals, dolç, annex		Consonant que sone /s/	Afig -os falsos, dolços, annexos
confús		Vocal + s	Afig -sos escassos, grossos
escàs, gros			Canvia a -jos rojos
roig		-ig	Canvia a -tjos lletjos
lleig		-st	Canvia a -s/-os trist/tristos
trist			
gran	F E M E N Í N S	Consonant que no sone /s/	Afig -s (com per al masculí plural) grans
alegre		-e	alegres
assegada, crua, fina		-a	Canvia a -es assegudes, crues, fines
feliç, dolça		-ç/-ça	Canvia a -ces felices, dolces
fosca		-ca	Canvia a -ques fosques
obliqua		-qua	Canvia a -qües obliquès
groga		-ga	Canvia a -gues grogues
roja, lletja		-ja	Canvia a -ges roges, lletges

EXERCICIS

1. Llig el següent text:

Valors? Quin valors? Probablement no hi ha millor opció- per a la formació en valors- que la d'oferir propostes exemplificants i projectes de vida que il.lusionen els nostres xicons i xicones. Ara més que mai es parla de valors i de l'educació en valors. Què són però, els valors? Valor, segons una opinió reconeguda, és allò que legitima una conducta. I si açò és així, les pràctiques personals, les actuacions consolidades o hàbits, s'explicarien des dels valors percebuts i interioritzats. De manera que, a cada conducta, podria atribuir-se un determinat valor i de cada valor derivarien unes conductes específiques. Altres consideren que els valors es desenvolupen en determinats contextos o sistemes socioculturals, que es perfilen com a àmbits per a la pràctica dels valors. La família és un d'aquells contextos. Justament, les actituds familiars envers determinats valors -sinceritat, honestat, estima, generositat, col.laboració, diàleg, no discriminació, llibertat, convivència, cortesia, altruisme, autoestima, equilibri, seguretat...podrien arribar a condicionar en bona part les conductes dels nostres fills o filles. L'escola és un altre àmbit on també es poden exemplificar aquells valors, per la interlocució entre els iguals i per la relació dialògica amb els ensenyants. Els grups d'amics, i els col.lectius esportius, culturals, d'esplai...-de joves són també àmbits on es poden fer pràctiques de valors. Bé que en cada context se singularitzen i matisen: la família, per exemple, afavorirà un to més íntim, afectuós i gratuït a la vivència dels valors; mentre que l'escola subratllarà la dimensió institucional i l'equipament per a la pràctica dels valors en la vida social i professional i els grups o col.lectius dimensionaran les distàncies curtes en la relació interpersonal. Com ajudar, però, els nostres infants i joves a recórrer el seu propi camí i a créixer en la percepció i la pràctica dels valors? Probablement no hi ha una millor opció que la d'oferir propostes exemplificants, projectes de vida que els il.lusione. I que siguin ells i elles els qui aprenquen a prendre decisions.

MARC ADELL, El punt, 19-09-99(adaptació)

1.Després d'haver llegit el text, quina és la millor opció per a formar-se en valors?

2.Quina definició de valor apareix en el text?

3.En quins contextos s'aprenen els valors?

4.Segons tu, quins valors consideres més importants en la vida? Per què?

5.Canvia el nombre a les següents paraules que apareixen al text:

- Contextos
- Actituds
- Col.laboració
- Diàleg
- Ensenyant

6. Canvia el gènere a les següents paraules que apareixen al text:

- Reconeguda
- Consolidades
- Percebuts
- interioritzats
- específiques

7.Completa les sèries següents.

Masculí singular	Femení singular	Masculí plural	Femení plural
Home			
	Roja		
		Clars	
			amigues

8. Fes els femenins

Marcel
possés
gos
Lluís
Burgés

psiquiatre
ministre
Pompeu
hereu
esclau

9.- Fes els plurals

roure
pare
rosa
taxista
pa
pi
camí
lleó
mamà
sofà

10.- Inventa una historia on aparega el femení d'emperador, comte, metge, boletaire i pianista.

Setmana 10

Tema 9

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

Les preposicions, adverbis i conjuncions.

Les preposicions

1. La preposició

El terme preposició designa una classe de paraules o de locucions invariables, o partícules, que tenen una funció gramatical i que solen aparèixer davant el nom o el sintagma nominal, als quals ofereixen autonomia funcional.

En A. Martinet, com en la resta dels estructuralistes –encara amb molta més precisió–, les preposicions són indicadors de funcions, o monemes funcionals, com les conjuncions de subordinació, els pronoms relatius i els monemes amb significat desinencial.

Pompeu Fabra defineix: “La preposició és un mot subordinat: introduint un nom, en fa el complement determinatiu d'un altre nom (El pare de la Maria), el complement d'un adjectiu (Útil als homes), el complement d'un verb (Escriu a la

a
amb
de
en
per, per a
contra
entre
malgrat
segons
sense
cap a
des de
fins, fins a
sota

Contracció de preposicions

Les preposicions *a*, *de* i *per* seguides de l'article *el* o *els* es contreen:

	Singular	Plural
a	a + el = <i>a/</i>	a + els = <i>als</i>
de	de + el = <i>del</i>	de + els = <i>dels</i>
per	per + el = <i>pel</i>	per + els = <i>pels</i>

Els adverbis i locucions adverbials

Definició

En la gramàtica tradicional, l'adverbi és la part de l'oració, invariable, que serveix per a qualificar o determinar la significació d'un verb, la d'un adjectiu i àdhuc la d'un altre adverbi.

Per a Pompeu Fabra els adverbis són aquells mots que, adjuntats a un verb, en limiten o determinen el significat.

Carles Salvador dirà que l'adverbi modifica i determina la significació del verb.

L'adverbi uneix al verb expressant alguna circumstància de lloc, de temps, de manera... de l'acció del verb

Adverbis [de manera](#), [de quantitat](#), [de lloc](#), [de temps](#), [afirmació](#), [de dubte](#), [de negació](#).

Adverbis de manera	com bé, ben (davant del verb) malament, mal (davant del verb) millor pitjor així alhora almenys pel cap baix corrents gairebé sols solament només sobretot a les fosques a peu de cap a cap
--------------------	--

	<p>de cop i volta de debò de franc de pressa més aviat de mica en mica etc.</p>
--	---

--

Adverbis de lloc	<p>on aquí ací allà allí cap aquí cap allà dins dintre darrere davant damunt sobre sota amunt avall a dalt a baix a prop lluny al voltant a la dreta a l'esquerra a mà dreta a mà esquerra etc.</p>
-------------------------	---

Adverbis d'afirmació	<p>sí també fins i tot i tant de veritat de debò</p>
-----------------------------	--

Adverbis de dubte	potser
--------------------------	--------

	qui sap
--	---------

Adverbis de negació	no no pas tampoc de cap manera
----------------------------	---

Les conjuncions

Definició

La conjunció és una categoria gramatical que posa en relació dues oracions o determinats elements de l'oració que gaudeixen de certa independència i que expressen alhora el tipus i el significat d'aquesta relació.

<p>i ni que o però sinó doncs perquè ja que si com encara que etc.</p>
--

EXERCICIS

El segresten tota la nit per un deute de 300 euros

Girona- Dos joves d'uns 20 anys, en van segrestar un altre per un deute de 300 euros. Els fets es van produir la nit de dijous a divendres, quan els segrestadors van dirigir-se a la discoteca Àrea Girona, on van reclamar a un tercer que els pagués un deute de 300 euros que tenia amb ells. Un dels segrestadors anava armat amb una pistola i una navalla i va obligar el jove a introduir-se dins d'un cotxe i se'l va endur. El segon segrestador es va quedar a la porta de la discoteca amb un telèfon mòbil i va amenaçar els encarregats que si no es feien càrrec del deute matarien el segrestat. L'encarregat hi va accedir, davant les amenaces, i es va avenir a pagar la suma que demanaven. Mentrestant, el que anava armat feia voltes per Girona, esperant la trucada del que s'havia quedat a la discoteca. Quan aquests van tornar, i mentre s'esperaven al pàrquing de l'Àrea Girona, el segrestat va aconseguir fugir del cotxe. Poc després va arribar la Policia Nacional, que havia estat avisada des de la discoteca. Els agents van detenir els dos joves i els van posar a disposició judicial. Cap dels dos no tenia antecedents. Ahir van ingressar a la presó de Girona per un presumpte delictes de segrest.

El punt, 1/06/2007

1. Fes un resum del text.

2. Escriu una notícia d'algun fet que haja ocorregut recentment a la teua població.

3. Subratlla les preposicions que hages utilitzat a la teua notícia de roig, els adverbis de verd i les conjuncions de blau.

4. Subratlla les preposicions que hi trobes:

Girona- Dos joves d'uns 20 anys, en van segrestar un altre per un deute de 300 euros. Els fets es van produir la nit de dijous a divendres, quan els segrestadors van dirigir-se a la discoteca Àrea Girona, on van reclamar a un tercer que els pagués un deute de 300 euros que tenia amb ells.

5. Subratlla les conjuncions que hi trobes:

Un dels segrestadors anava armat amb una pistola i una navalla i va obligar el jove a introduir-se dins d'un cotxe i se'l va endur. El segon segrestador es va quedar a la porta de la discoteca amb un telèfon mòbil i va amenaçar els encarregats que si no es feien càrrec del deute matarien el segrestat.

6. Subratlla els adverbis que hi trobes:

L'encarregat hi va accedir, davant les amenaces, i es va avenir a pagar la suma que demanaven. Mentrestant, el que anava armat feia voltes per Girona, esperant la trucada del que s'havia quedat a la discoteca.

7. Enllaça aquestes oracions amb una conjunció coordinant

- El tren eixirà a les cinc de Barcelona _____ arribarà a les deu a Saragossa.
- Es va aturar davant mateix de la casa _____ no va gosar entrar-hi.
- De vegades somniava un canvi de fortuna _____ no feia res per aconseguir-lo.
- No cal que escures _____ que neteges.

8. Observa aquestes conjuncions:

Conjuncions finals: **perquè, a fi que, per tal que.**

Conjuncions concessives: **encara que, malgrat que, per molt que.**

Conjuncions causals: **perquè, ja que, com que, que.**

9. Ompli els buits amb alguna de les conjuncions que acabem de veure i digues, en cada cas, si es tracta d'una conjunció final, d'una concessiva o d'unacausal:

- _____ hages anat a París, no pots conèixer com són els francesos.
- No se n'anava al llit _____ no tenia son.
- M'esforçaré tan com puga _____ guanyes les eleccions.
- _____ ens ha tocat la rifa, podríem celebrar-lo.

10.-Completa el text següent amb les partícules prepositives o adverbials que tens ací davall:

fins a, pel, a, amb, una mica, segons, massa, fins a, molt, des de, fins, potser

ABAIXAR ELS FUMS ALS FUMADORS

_____ 1965 _____ 1985 la població de l'estat espanyol ha crescut un 22%.

En aquest mateix període de temps el consum de tabac ha augmentat en un 146%.

El 1935 es calculava que cada ciutadà fumava, de mitjana 390 cigarrets. El 1980 la xifra puja _____ 2.647. Això suposa un augment del 700%. Quan es diu que la meitat de la població fuma es vol dir que ho fan el 50% dels homes i el 30% de les dones.

Entre tots ens volen fer viure més i més sans. _____ sí que _____ tantes ajudes gaudirem d'una vida més llarga, però gaudirem de la vida? No s'ha acabat d'explicar _____ a qui es vol protegir més, si els fumadors que fumen _____ i es veuen abocats al càncer de pulmó o de laringe, o els no fumadors que ja estan _____ els nassos d'empassar-se _____ nas el fum que els altres s'empassen per la boca.

Setmana 11

Tema 10

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

1. Gèneres literaris II
 - 1.1. La novel·la
 - 1.2. Característiques de la novel·la
 - 1.3. Lectura d'un fragment del *Tirant lo Blanch*, J. Martorell
 - 1.4. Anàlisi i comentari d'aquest fragment literari

NARRACIÓ

En els tractats de teoria literària se solen estudiar junts una sèrie de textos que tenen com a tret comú la narració. Aquests textos són la novel·la, l'[epopeia](#) i el [poema èpic](#). Com a principals subgèneres narratius però, hi trobem amb una extensió força variable el [conte](#), la [llegenda](#), la [rondalla](#), el [quadre de costums](#) i els gèneres èpics, dintre dels quals hi trobem la [cançó de gesta](#) i els poemes heroics. La narrativa reuneix les obres que narren fets reals o ficticis estructurats dins unes coordenades d'espai i temps; els fets o l'argument de la història s'organitzen mitjançant una estructura que normalment es presenta mitjançant plantejament, nus i desenllaç. L'element essencial és el narrador, que fa d'intermediari entre les històries i el públic, a qui explica els esdeveniments del [relat](#). Existeixen tres tipus principals de narradors: el narrador omniscient, que utilitza la tercera persona i ho sap tot sobre els personatges; el narrador protagonista, en el que ambdós són la mateixa persona, i el narrador testimoni, que explica en tercera persona allò que veu. La narrativa generalment empra la prosa, tot i que en els poemes èpics també s'utilitza el vers. Les funcions referencial i poètica són les més importants. La forma expressiva més emprada és, fonamentalment, la narració, el relat.

Entre els **subgèneres narratius** en prosa trobem:

- El [conte](#).
- La [novel·la](#).
- La [faula](#).
- L'[epístola](#).
- La [crítica](#).

Novel·la

De Viquipèdia

La **novel·la** és un text de [narrativa](#) relativament extens on s'expliquen fets de [ficció](#) a partir d'uns personatges, una ambientació i un [narrador](#). Poden aparèixer descripcions i diàlegs per embellir, aclarir o fer més amena l'acció. El gènere com a tal sorgeix a l'[Edat Moderna](#).

El mot *novel·la* és un manlleu de l'[italià](#) *novella* (nova, novella). Tanmateix, l'italià *novella* designa una narració curta, una mica més llarga o complexa que un [conte](#) o [relat](#), el que se sol anomenar en [català](#) *novel·la curta*. En italià, com en altres llengües es diferencia *novella* de *romanzo* (la *novel·la* catalana), diferència paral·lela a la del [francès](#) *nouvelle/roman*. Els intents per delimitar els dos gèneres han estat en va per la varietat de criteris dels crítics, tot i que la majoria apunten 50000 paraules com a extensió mínima d'una novel·la contemporània.

Narrador

El **narrador** és una entitat d'una història que és l'encarregat d'explicar-la al lector. És una de les tres entitats responsables d'una [obra literària](#) qualsevol, les altres dues són l'[autor](#) i el [lector](#). L'autor i el lector habiten el món real mentre que el narrador només habita dins de la història narrada. L'autor ha de crear el món alternatiu i el lector l'ha d'interpretar. Ara bé, el narrador només existeix en el món de ficció i no es pot confondre amb l'autor.

Taula de continguts

- [1 Classificació](#)
 - [1.1 Segons la posició que pren respecte a la narració](#)
 - [1.1.1 Narrador homodiegètic](#)
 - [1.1.2 Narrador heterodiegètic](#)

Classificació

Es poden classificar els tipus de narrador segons diferents criteris, els que s'acostumen a utilitzar són el de posició respecte a allò que es narra o al seu punt de vista.

Segons la posició que pren respecte a la narració

Narrador homodiegètic

Homo significa igual i *diegesi* història. És a dir, el narrador és protagonista de la història. Dins d'aquesta categoria podem trobar:

- Narrador protagonista: Narra la seva història des de la primera persona. És un narrador característic de les novel·les picaresques.

- Narrador testimoni: Narra la història des de la primera persona però sense ser el personatge principal, només descrivint els fets que li han passat a un altre protagonista des del seu punt de vista.

Narrador heterodiegètic

Hetero vol dir diferent. Així doncs, en aquest cas el narrador no és un personatge del relat. Podem distingir, des d'aquesta categoria, dos tipus de narrador.

- Narrador omniscient: Aquell que explica una història de la qual ho coneix tot, fins i tot, els pensaments i sentiments més íntims dels personatges, tot i no formar part de la narració. Normalment no té opinió sobre els fets que succeeixen i es limita a descriure'ls. La seva funció és observar la història per explicar-la. Explica els fets des de la tercera persona, amb la màxima objectivitat i relatant els successos sense formar part de la història narrada, d'una forma externa. La tercera persona del narrador omniscient és molt utilitzada en els relats naturalistes i en la novel·la sentimental.
- Narrador objectiu: També denominat observador extern, narra des de un punt de vista en tercera persona, allò que es pot observar. Només descriu els signes externs, no els pensaments interns. Tan sols parla dels fets que qualsevol persona pot captar a través dels sentits i només mostra els fets, sense analitzar-los. És un tipus de narrador força present en la novel·la negra i policíaca. Trobem els primers vestigis en les novel·les realistes de [Galdós](#) o [Flaubert](#).
- L'alteració de narradors:

Obtingut de «<http://ca.wikipedia.org/wiki/Narrador>»

Joanot Martorell (València, 1413? – 1465?). Cavaller i novel·lista originari de La Safor, va escriure una de les novel·les fonamentals del gènere cavalleresc, el *Tirant lo Blanc*, obra que ha estat reconeguda per crítics, lectors i escriptors de tots els temps. Miguel de Cervantes en fa referència a *El Quixot*: "Por su estilo es éste el mejor libro del mundo.", i el novel·lista peruà Mario Vargas Llosa va elaborar a partir d'aquesta novel·la un bon nombre de teories literàries, aquelles que van renovar la literatura mundial arran del boom sud-americà dels anys 60 del segle passat.

La seva vida va transcórrer entre lluites cavalleresques i viatges per Europa, sempre amb plets per qüestions familiars i d'herències. Martorell va escriure altres textos que no ens han arribat en la seva totalitat, com ara la novel·la *Flor de cavalleria* i el relat inacabat *Guillem de Varoic*.

El crític Martí de Riquer opina que "on el Tirant lo Blanc esdevé inoblidable i manté uns valors que rep agradósament el lector modern és quan Joanot Martorell, bandejada tota retòrica, fa parlar els seus personatges en un diàleg breu, tallant i familiar."

Pàgina elaborada per X. R. Trigo per a l'AELC.

EXERCICIS

TEXT

Episodi de " les bodes sordes".

"Tirant prestament se n'anà e recità tot son mal a Estefania. E foren d'acord ensems ab lo Conestable que, com tothom fos assossegat e les donzelles dormirien, que los dos vinguessen a la cambra e allí acordarien quin remei porien prendre en llurs passions. E així restaren d'acord.

Com fon nit e l'hora fon disposta, que tots los del castell dormien e les donzelles s'eren gitades, e totes les dames dormien, apartades ab la Viuda Reposada, sinó cinc que en dormien en una cambra per on ells tenien de passar (e en la recambra dormia la Princesa e Estefania), e com Plaerdemavida véu que la Princesa no es volia gitar, e li havia dit que se n'anàs a dormir, e après sentí perfumar, prestament pensà que s'hi havia de celebrar festivitats de bodes sordes.

Venguda l'hora assignada, Estefania pres un estadal en la mà encès, e anà al llit on dormien les cinc donzelles, e mirà-les totes d'una en una per veure si dormien. E Plaerdemavida tenia desig de veure e sentir tot lo fet, e detingué's que no dormí. E com Estefania vingué ab la llum, tancà los ulls e féu semblant que dormia. Vist per Estefania que totes dormien, obrí la porta sens fer remor, perquè negú no ho sentís, e ja trobà a la porta los cavallers que estaven esperant ab més devoció que no fan los jueus al Messies.

Al passar, apagà la llum; pres al Conestable per la mà, més-se primera, e Tirant seguí al Conestable; e així trobaren la porta de la cambra on era la Princesa, la qual estava sola esperant-los.

E diré com la trobaren devisada: portava gonella de domàs verd, tota entorn trepada e tota brodada de perles molt grosses e redones; lo collar que portava era tot de fulles d'or esmaltades, e en cascuna fulla penjaven robins e diamants sens altra mescla; al cap portava sobre los daurats cabells un xapellet fulletat de molts batents, que llançava molt gran resplandor.

Com Tirant la véu tan bé abillada, féu-li molt gran reverència, e donant del genoll en la dura terra, besà-li les mans moltes vegades. E passaren entre ells moltes amoroses raons.

Com los paregué hora de poder-se'n anar prengueren llur comiat, e tornaren-se'n en la llur cambra. Qui pogué dormir aquella nit, uns per amor, altres per dolor?

Tant prest com fon de dia, tothom se llevà per ço com aquell dia l'emperador devia partir. Plaerdemavida, com se fon llevada, anà a la cambra de la Princesa, e trobà-la que es vestia, i Estefania, vestida e per vestir e asseita en terra, e les mans no li volien ajudar a lligar lo capell: tant estava de bona gana tota plena de lleixau-me estar; ab los ulls mig entelats, escassament hi podia veure.

-Ah, Santa Maria val!-dix Plaerdemavida-, Dignes, Estefania, quin és aqueix teu comport? Què és lo que et fa mal? E jo iré als metges que vinguen per dar-te salut, aquella que tu volries per a ta persona.

-No cal-dix Estefania-, que lo meu mal tost serà guarit, car no és sinó dolor de cap:anit ab l'aire del riu m'ha fet mal.

-Guarda-dix Plaerdemavida- què dius, que gran dubte serà que no muires. E si mors, la tua mort serà criminosa. Guarda bé que no et facen mal los talons, com jo haja oït dir als metges que a nosaltres, dones, la primera dolor nos ve en les ungles, après als peus, puja als genolls e ales cuixes, e a vegades entra en lo secret, e aquí dóna gran turment e d'aquí se'n puja al cap, torba lo cervell, e d'aquí s'engendra lo mal de caure. E aquesta malaltia no et penses que vinga sovint, segons diu lo gran filòsof Galién, metge molt subtil, que no ve sinó una vegada en vida, e per bé que sia mal incurable, no és mortal. Mas ha-hi molts remeis qui ajudar se'n vol. Aquesta mia epístola és bona e verdadera, e per ço no deus haver admiració de mi si conec les malalties, que si em mostres la llengua jo et sabré dir lo mal que tens.

Estefania li tragué la llengua. Com Plaerdemavida l'hagué vista, dix-li.

-Jo renegaria de tot quant saber mon pare me mostrà estant jo en son poder, si tu no has perduda sang aquesta nit.

Respòs prestament Estefania:

-Veritat dius, que del nas m'és eixida.

-Jo no sé si és del nas o del taló- dix Plaerdemavida-, mas sang haveu perduda, e per ço poreu ara dar fe de mi e de la mia ciència, que lo que jo diré serà veritat.

E si la majestat vostra, senyora, volrà que jo us recite un somni que he fet esta nit, jo seré contenta, ab protestació que si diré alguna cosa que agreuge l'altesa vostra, que lo perdó no em sia denegat.

La Princesa havia pres molt gran plaer en lo que Plaerdemavida havia dit, e ab grans rialles li dix que digués tot lo que volgués, que ella li perdonava a pena e a culpa ab aucroritat apostòlica. E Plaerdemavida féu principi al seu somni en estil de semblants paraules.

Joanot Martorell. *Tirant lo Blanch.*

PROPOSTES DE TREBALL

1. Segons Mario Vargas Llosa, aquest episodi és un dels més aconseguits de la novel·la per “la riquesa de la seva matèria, la seva luxosa, riallera, sensualitat, la seva llibertat moral, i per la saviesa de la seva composició”. Què n’opineu vosaltres?
2. Resumeix breument aquest episodi.
3. Estructura del text.
4. Temps verbals utilitzats en cadascuna de les parts del text.
5. Qui és el narrador.?

Setmana 12

Tema 11

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues :
Els pronoms

Els pronoms (I PART)

La categoria pronom ha estat definida des de la tradició grecolatina com la categoria que substitueix el nom. I aquesta és la definició que donen alguns gramàtics des d'una perspectiva tradicional: Tu no tens ni idea. Això és el que no sé jo

Els pronoms personals

Primera persona	singular	<i>jo, mi</i>
	plural	<i>nosaltres</i>
Segona persona	singular	<i>tu</i>
	plural	<i>vosaltres, vós</i>
Tercera persona	singular	<i>ell, ella, vostè</i>
	plural	<i>ells, elles, vostès</i>

Els pronoms febles

		Singular	Plural
Primera persona		<i>me m' em 'm</i>	<i>nos ens 'ns</i>
Segona persona		<i>te t' et 't</i>	<i>vos us</i>
Tercera persona	masculí	<i>lo l' el 'l</i>	<i>los els 'ls</i>
	femení	<i>la l'</i>	<i>les</i>
	neutre	<i>ho</i>	
	datiu	<i>li (hi)</i>	<i>los els 'ls</i>

	reflexiu	se s' es 's
Adverbials		ne n' en 'n
		hi

Morfologia dels pronoms febles

Morfologia dels pronoms febles

Els pronoms febles són sintagmes nominals. Substitueixen el complement directe (CD), el complement indirecte (CI), els complements circumstancials (CC), el complement regit (CR), el complement predicatiu (CP), l'atribut (Atrib) i formen una unitat amb el verb.

Els pronoms febles van tots darrere del verb o bé tots davant

Tots al darrere del verb

Imperatiu, Infinitiu, Gerundi

Imperatiu	Ex. Treu -lo Lleva' t
Infinitiu	Ex. Examinar -les Banyar -los
Gerundi	Ex. Regalant -li Ensenyant -les

Tots al davant

Tots els altres temps verbals.

Present d'ndicatiu	Ex. EL regalo. L'HI regalo
Futur, etc...	Ex. TE'LS donaré

Perífrasis verbals

Els pronoms poden anar al darrere o bé al davant.

AL DARRERE DEL VERB	AL DAVANT DEL VERB
Ex. Vaig dir- li	Ex. Li vaig dir

Pronoms amb diferents formes

Hi ha pronoms amb		Exemples
una sola forma	les	Va perdonar- les
	li	Li enviaré un pernil
	ho	Ho sabia
	hi	Hi visc
dues formes	la	Treu- la a fora
	l'	L' envejaven
tres formes	-los	Va cremar- los
	els	Els donarem a la parròquia
	'ls	Envia' ls
quatre formes	el	El va matar
	-lo	Doneu -lo
	l'	L 'enganyava
	'l	Compra 'l

RECORDA

El pronom femení LA no s'apostrofa quan el mot següent comença amb i, u, hi, hu , àtones.

Ex. Cada estiu la inviten a casa seva

Ex. La hipnotitzen

El pronom SE no s'apostrofa davant la forma US

Ex. SE US sentia

FUNCIONS SINTÀCTIQUES DELS PRONOMS:

Funció sintàctica	Pronoms	Exemples
Complement directe sing. masc/ sing femení	el / l' / -lo / 'l	treu el gos / el treu / treu- lo aparta el gos / l' aparta / aparta' l
	la / l' /-la	treu la moto / la treu / treu- la agafa la moto / l' agafa
Complement directe plur. masc/ plur. femení	els/'ls / -los	encén els llums / els encén/ encén-los / encendre'ls
	les / -les	dóna les gràcies / les dóna / dóna- les
Comple. circumstancial	(amb preposició a) HI /-hi	vaig al cine/ hi vaig vés- hi
Comple. predicatiu		va bruta/ hi va
Comple Regit		crec en ell/ hi crec creu- hi
Atribut		és bona persona / ho és
CD neutre	HO / -HO	has sentit això? ho he sentit

Funció sintàctica	Pronoms	Exemples
CD (sense article determinat: el, la, els, les)	en/-ne/ n' / 'n	tinc tres gats/ en tinc tres/ va tenir-ne tres/ n'havia tingut tres/ tingui'n tres
CC (només amb preposició de)		vinc del cine/en vinc
CR (amb prep. de)		parla de tu / en parla

EXERCICIS

Llig aquest poema i resol les activitats que es proposen sobre ell:

POST-MORTEM

Hi ha dies, hi ha certs dies, ja veus ara,
Estic morint-me de tristesa, plore,
Pense en tu i et voldria al meu costat:
Ara sí que seríem ben feliços.

Tot t'ho perdone, vida meua, tot,
T'ho perdone, ho oblido, res de res,
Ara seria el teu amant sol.lícit,
Tractaria d'entendre't, de comprendre't.

Que em note sol, que toque soledat,
Que no puc més, recorde i et recorde,
Recorde tot allò que no hem viscut.

Que estic morint-me, que vull viure, que
Vull que tornes i prendre't una mà,
Agafar-me a la vida, que m'acabe.

V.A.Estellés, *L'inventari clement*

1.-Després de llegir el text, indica quin tema tracta; és a dir, de què parla l'autor.

2.-Què vol dir "Post-mortem"?

3.-A qui creus que s'adreça el poeta? Raona la teua resposta.

4.-Creació literària: Intenta compondre un poema.(Tema lliure)

5.- Subratlla al text els pronoms que hi trobes.

6.-Classifica els pronoms de l'exercici anterior.

EXEMPLE: morint-me: Pronom personal feble de 1a persona del singular.

7.-Substitueix el sintagma en negreta pel pronom feble corresponent:

La mare fa **el dinar**

Ara rentarem **la moto**

Na Maria té **feina**

Llegirà **els contes**

Comentes **allò**

Teníem **set**

Visitarem **pobles**

Amagaran **les claus**

8.-Tots els sintagmes ennegrits són CI. Substituïu-los.

Cridà fort **a la seva filla** perquè estava molt esverat.

Telefonareu **als vostres pares?**

Han fotut una pallissa **al meu veí**.

9.-Tots els sintagmes ennegrits són CC. Substituïu-los pel seu pronom feble corresponent.

Hem arribat **a casa** a la mala hora.

Ve **de cal metge** sense recepta.

10.- Substitueix el sintagma en negreta pel pronom feble corresponent:

Comprava **el llibre**

Atrapava **rates**

Viuen **en un casull**

Comprèn **les lliçons**

Explicaré **això**

Setmana 13

Tema 12

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

LA COMBINACIÓ BINÀRIA DELS PRONOMS

COMBINACIÓ BINÀRIA DELS PRONOMS

EM	ET	EL	LA	HO	LI	ES	HI	EN	ENS	US	ELS	LES	
EM			me l' me'l -me'l -me'l	me l' me la -me-la -me-la	m' ho m' ho - m' ho - m' ho	me li me li - me-li - me-li		m'hi m'hi - m'hi - m'hi	me n' me'n - me'n - me'n			me'ls me'ls -me'ls -me'ls	me les me les -me-les -me-les
ET			te l' te'l -te'l -te'l	te l' te la -te-la -te-la	t'h o t'h o - t'h o - t'h o	te li te li -te-li -te-li		t'hi t'hi -t'hi -t'hi	te n' te'n -te'n -te'n	te'ns te'n s - te'ns - te'n s		te'ls te'ls -te'ls -te'ls	te les te les -te-les -te-les
EL								l'hi l'hi -l'hi -l'hi	el n' l'en -l'en -l'en				
LA								la hi la hi	la n' la n'				

								la hi	la'n				
								-la-hi	-la'n				
								-la-hi	-la'n				
HO													
LI	m'hi	t'hi	Valencià :	Valencià :	li ho			li hi	li n'			Valencià :	Valencià :
	m'hi	t'hi	li l'	li l'	li ho			li hi	li'n			li'ls	li les
	-m'hi	-t'hi	li'l	li la	li ho			-li-hi	-li'n			li'ls	li les
	-m'hi	-t'hi	-li'l	-li-la	-li-ho			-li-hi	-li'n			-li'ls	-li-les
			-li'l	-li-la	-li-ho							-li'ls	-li-les
			Català central:	Català central:								Català central:	Català central:
			l'hi	la hi								els hi	les hi
			l'hi	la hi								els hi	les hi
			-l'hi	-la-hi								'ls-hi	-les-hi
			-l'hi	-la-hi								-los-hi	-les-hi
ES	se m'	se t'	se l'	se l'	s'h o	se li		s'hi	se n'	se'n s	se us	se 'ls	se les
	se'm	se't	se'l	se la	s'h o	se li		s'hi	se'n	se'n s	se us	se'ls	se les
	-se'm	-se't	-se'l	-se-la	-s'h o	-se-li		-s'hi	-se'n	-se'n s	-se-us	-se'ls	-se-les
	-se'm	-se't	-se'l	-se-la	-s'h o	-se-li		-s'hi	-se'n	-se'n s	-se-us	-se'ls	-se-les
HI													
EN								n'hi					
								n'hi					
								-n'hi					
								-n'hi					

ENS			ens l'	ens l'	en s ho	ens li		ens hi	ens n'			ens els	ens les
			ens el	ens la		ens li		ens hi	ens en			ens els	ens les
			<i>'ns-el</i>	<i>'ns-la</i>	en s ho	<i>'ns- li</i>		<i>'ns- hi</i>	<i>'ns- en</i>			<i>'ns-els</i>	<i>'ns-les</i>
			-nos-el	-nos-el	<i>'ns- -ho</i>	- nos -li		- nos -hi	- nos- en			-nos-els	-nos-les
US	us m'		us l'	us la	us ho	us li		us hi	us n'	us ens		us els	us les
	us em		us el	us la	us ho	us li		us hi	us en	us ens		us els	us les
	<i>-us- em</i>		<i>-us-el</i>	<i>-us-la</i>		<i>-us- li</i>		<i>-us- hi</i>	<i>-us- en</i>	<i>-us- ens</i>		<i>-us-els</i>	<i>-us-les</i>
	- vos- em		-vos-el	-vos-la	- us- ho	- vos -li		- vos- hi	- vos- en	- vos- ens		-vos-els	-vos-les
ELS	me'ls	te'ls	els l'	els l'	els ho			els hi	els n'	ens els	us els	els els	els les
	me'l s	te'l s	els el	els la	els ho			els hi	els en	ens els	us els	els els	els les
	<i>- me'ls</i>	<i>- te'ls</i>	<i>'ls-el</i>	<i>'ls-la</i>	<i>'ls ho</i>			<i>'ls- hi</i>	<i>'ls- en</i>	<i>'ns- els</i>	<i>- vos- els</i>	<i>'ls-els</i>	<i>'ls-les</i>
	- me'l s	- te'l s	-los-el	-los-la	- los -ho			- los- hi	-los- en	- nos- els	- vos- els	-los-els	-los-les
LES								les hi	les n'				
								les hi	les en				
								<i>-les- hi</i>	<i>-les- en</i>				
								-les- hi	-les- en				

EXERCICIS

La cabra pels seus pecats...!

Mireia Rourera (Barcelona)

Un veí de l'Hospitalet va simular un segrest per no dir a la seva dona que s'havia gastat 300 euros en joc.

Rafael Moreno González, un veí de l'Hospitalet de 37 anys, ha donat un consell molt savi als seus tres fills: no val la pena dir mentides, no es va enlloc. La seva experiència no li permet enfocar el tema de cap altra manera.

El 24 de setembre del 2008, després d'una nit fora de casa, va trucar a la seva esposa perquè **l'anara** a buscar a prop de l'Hospital de Bellvitge on **l'havien** alliberat uns atracadors. Quatre individus de raça àrab –segons va explicar aquell dia- el van assaltar violentament, el van introduir en un vehicle, el van lligar de mans i peus, i el van tenir dènou hores dintre un cotxe fins que, finalment, el van alliberar a prop de l'hospital. Sense roba i sense diners.

"Me'l vaig trobar en calçotets al costat de la residència i, és clar, **m'ho** vaig creure tot. Llavors **li vaig** dir que això s'havia de denunciar", va explicar ahir la seva dona. Així doncs, poca estona després que la seva esposa se'l trobara en roba interior al mig del carrer, tots dos van anar a la comissaria de policia de l'Hospitalet a denunciar els "quatre àrabs" que l'havien segrestat i li havien robat 300 euros. Aquí el van enxampar.

LA FORENSE VA DESCOBRIR QUE ERA LUDÒPATA

La metge forense, que per tal d'investigar el cas el va reconèixer, ho va tenir clar poca estona després de començar a interrogar-lo: aquell senyor mentia perquè la realitat era molt diferent. La veritat és que Rafael havia mentit perquè estava enganxat al joc, és ludòpata. Ell mateix ho va admetre més tard: no sabia com explicar a la seva esposa que s'havia gastat 300 euros a les màquines i va inventar-s'ho tot. Ahir Rafael va haver d'anar al jutjat penal número 15 de Barcelona, on va ser jutjat per simulació de delictes.

A les portes de la sala de vistes (...) "Tenia por de la meua dona perquè una vegada em vaig gastar 200 euros a les màquines i em va dir que si ho tornava a fer em deixaria", va explicar un Rafael molt compungit: La seva esposa, però, no sols no es va separar d'ell sinó que ahir va estar al seu costat i va acompanyar-lo en el mal tràngol d'haver d'encarar-se a la justícia. "És veritat que li vaig dir que el deixaria, però perquè ja ho havia fet tres vegades", va admetre.

Rafael, que és encofrador, ha estat condemnat a pagar una multa de 1000 euros. Ahir va assegurar que ara ja no va a les màquines. La seva dona no va dir ni que sí ni que no. Només va dir que "de tant en tant encara té tendència a anar-hi". "Però continuem junts"! va voler deixar clar.

Avui, 3-4-2008

PREGUNTES:

1. Fes un breu resum del contingut del text. (Sintetitza en unes línies i amb paraules pròpies el que diu el text: Idea/ idees i la seua intenció).

2. Crea un nou títol adient al text. Raona la teua elecció.

3. Expressió escrita. Redacta un text d'una extensió mínima de 100 paraules (10 línies) sobre una de les següents opcions:

A. Un text argumentatiu manifestant la teua opinió amb l'afirmació del text: "No val la pena dir mentides, no es va enlloc".

B. Un text expositiu sobre algun fet similar que tu recordes (Pot ser real o imaginari).

4.- A qui fan referència els pronoms subratllats al text:

l'anara

l'havien

Me'l vaig trobar

li vaig

5.- Subratlla tu altres pronoms febles que trobes al text.

6.- Substitueix el sintagma subratllat per un pronom i feu la combinació correcta.

EXEMPLE: Em va agafar el llibre me'l va agafar

Em va tornar **la bufanda**

Es volia quedar **els patins**

Et feia fer **els encàrrecs**

Em posava **els pantalons**

7.- Escriviu la forma que vaja bé en cada cas.

me'l/ me l' _____òbric

te'l/ te l' _____envie

me'l/ me l' _____menge

se'l/ se l' _____emporta

se'n/ se n' _____empassa

8.- Substitueix la part subratllada pel pronom corresponent.

Em minge **la coca** _____menge

M'ensenya **el llibre** _____ensenya

Em mire **el paper** _____mire

Et dic **la lliçó** _____dic

9.- Substitueix l'Objecte directe i l'indirecte de la frase, sempre que siga possible, per unpronon feble.

Donava **uns quants consells** al seu amic _____li'n donava **uns quants**

Sentien des de lluny **els miols dels gats**

La vella ensenyava **els gossos**

10.- Respon utilitzant els pronoms febles.

T'has comprat **el llibre**?

T'has comprat **uns pantalons**?

T'han dit **això**?

S'ha comprat **un cotxe**?

Setmana 14

Tema 13

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

1. Roís de Corella
 - 1.1. La Balada de la Garsa i l'esmerla.
 - 1.2. Audició, anàlisi i comentari

Joan Roís de Corella

De Viquipèdia

Joan Roís de Corella ([Gandia](#) o [València](#), [1435](#) - [València](#), [1497](#))^[1] fou un religiós conegut per la seva obra literària. Tant la seva vida, com la seva obra, estan condicionades per les transformacions socioculturals que es van produir al [segle XV](#) amb el pas de l'[època medieval](#) al [Renaixement](#). Fill major d'un noble cavaller (Ausiàs Roís de Corella), Corella es decantà per la carrera eclesiàstica com l'única solució possible.

Va tenir dos fills amb Isabel Martínez de Vera, però segons sembla no va arribar a casar-se, segurament perquè arribà a ser sacerdot. També tingué relacions amoroses amb tres altres dames. Aquesta vida tan agitada ens dóna a entendre que la dedicació religiosa no va ser producte de cap mena de vocació, sinó un refugi per tal d'evitar les activitats polítiques i militars. Mangué relacions literàries amb els escriptors de l'aristocràcia valenciana de la segona meitat del segle XV, amb [Bernat Fenollar](#) i amb el príncep [Carles de Viana](#). Va morir el [1497](#).

La seva obra –escrita en vers i en prosa i de temàtica tant religiosa com profana– va ser molt divulgada per la València d'aleshores, coneguda en tertúlies literàries i imitada per d'altres autors. Els manlleus de Corella que hi ha per tot el [Tirant lo Blanc](#) ho demostren: [Joanot Martorell](#) sabia de memòria algunes de les seves obres.

Taula de continguts

[1 Obra](#)

- [1.1 Obra profana](#)
- [1.2 Obra religiosa](#)
- [1.3 Obra mitològica](#)

- [2 Referències bibliogràfiques](#)
- [3 Vegeu també](#)
- [4 Enllaços d'interès](#)

Obra

Roís de Corella és considerat el màxim representant de l'[humanisme renaixentista](#) als [Països Catalans](#) i fou l'últim escriptor important de renom fins a la [Renaixença](#).

L'amor es convertirà en el centre temàtic de tota la seva producció: escriu per alleugerir els sofriments que li provoquen unes agitades relacions amoroses. Per això, els elements autobiogràfics i sentimentals són les característiques més importants de la seva obra literària, juntament amb el desenvolupament d'unes noves formes d'expressió completament innovadores en la nostra literatura i, fins i tot, a nivell europeu. Va escriure tant en prosa com en vers i va aplicar tècniques d'un gènere a l'altre, d'aquesta manera trobem narracions curtes i poemes inserits en algunes narracions.

En Corella és també el màxim exponent de la [valenciana prosa](#): la **prosa** corelliana segueix el model aristocratitzant dels escriptors del segle XV, amb el predomini d'expressions ampul·loses i retòriques. Prosa artificiosa però harmònica i elegant que connecta amb l'esperit humanista de finals del segle XV. Un altra característica de la seva prosa, anomenada prosa d'art o prosa artitzada, és l'ús de metàfores i descripcions escenogràfiques, producte dels ambients renaixentistes en què vivia.

En la **poesia** segueix utilitzant el tradicional [decasíl·lab](#) amb lleus variacions, però Corella aconsegueix en els versos un ritme més àgil i suau que els anteriors poetes medievals; d'aquesta manera, s'acosta a la poesia italiana.

La seva obra en vers es caracteritza per parlar de l'amor des d'una perspectiva desenganyada i trista. També va escriure poesia religiosa.

Roís de Corella fou un gran coneixedor de la literatura clàssica i enllaçà amb [Bernat Metge](#) amb la voluntat humanística de reconstruir damunt de la llengua catalana el prestigi literari del [lletí](#) clàssic. Aquests objectius no es van aconseguir perquè en arribar el [Renaixement](#), la [literatura catalana](#) culta inicia la seva davallada. L'autor clàssic que més s'ajustava a la seva personalitat enamoradissa fou [Ovidi](#), i d'aquest prengué la temàtica argumental i el dramatisme sentimental de les seues narracions. Pel que fa als clàssics més contemporanis, cal destacar, sobretot, [Boccaccio](#), de qui imitarà les tècniques de la narrativa sentimental.

L'obra de Roís de Corella no va aconseguir la fama i el prestigi d'altres autors valencians del segle XV perquè ell va escriure per a l'aristocràcia i aquesta va

començar a donar l'esquena al català i es decantà pel prestigi de la literatura castellana, sobretot, a partir de la [guerra de les Germanies \(1520\)](#).

Obra profana

Comprèn obres escrites tant en prosa com en vers, marcades quasi sempre per una temàtica amorosa.

Cal destacar la *Tragèdia de Caldesa*. Es tracta d'una novel·leta molt breu, escrita als voltants de 1498, que narra la infidelitat d'una donzella, amant de Corella, de nom Caldesa. L'acció s'esdevé a la cambra de la donzella on l'autor està esperant-la, i observa desesperadament des d'una finestra com Caldesa festeja amb un jove de més baixa condició social. Una vegada ella ha acabat, es presenta davant el poeta com si res no haguera passat. La resposta de Corella concorda amb el títol genèric de la tragèdia amb un discurs on expressa patèticament la sensació d'engany i decepció. En l'obra s'insereixen uns perfectes versos per completar hiperbòlicament els sentiments del poeta envers el desenllaç amb Caldesa. La reacció de Corella en aquesta història justifica l'honestedat i la sinceritat d'un autor modern completament allunyat de l'amor cortés medieval.

El *Parlament en casa de Berenguer Mercader* és una obra original on descriu una vetllada literària entre personatges reals de la [ciutat de València](#), els quals han de contar una història amorosa de la mitologia clàssica, la majoria tretes de la *Metamorfosi* d'[Ovidi](#). L'obra presenta moltes similituds quant a l'estructura amb el *Decameró* de [Boccaccio](#).

Obra religiosa

Les obres religioses foren escrites durant la seva maduresa; també hi alterna la poesia amb la prosa. La prosa religiosa, igual que la poesia, són escrites amb les mateixes tècniques que en la literatura profana.

Aquests poemes són també una prova de la falta de vocació religiosa de l'autor, ja que, igual que en altres poemes religiosos, s'observa un to desapassionat i distant.

La vida gloriosa de santa Anna es tracta d'una amplificada i dilatada biografia de la mare de la Verge Maria. Apareix el tema del matrimoni que durant molts anys no té descendència. Quant a l'estil, cal assenyalar que aquesta obra no presenta el característic estil pompós i retòricament complicat propi de Corella, probablement perquè anava adreçat a una dona inculta que havia d'entendre el text.

A *Història de la gloriosa [santa Magdalena](#)* narra la història de santa Magdalena bevent de fonts bíbliques i després acull les divulgades llegendes de penitència de l'antiga pecadora. Aquesta és una narració de tema i esperit completament medievals però relatada amb un estil renaixentista i recaragolat sintàcticament i retòricament.

La història de Josef, fill del gran patriarca [Jacob](#) degué ser creada quan Corella ja tenia el títol de mestre en Teologia. Es tracta d'una gran amplificació dels capítols del Gènesi que narren els fets de Josep.

El cartoixà es tracta d'una traducció de la [Vita Christi](#) que va escriure el cartoixà [Ludolf de Saxònia](#), datada entre 1348 i 1377. La traducció corelliana va aparèixer impresa en quatre entregues i assolí un èxit fabulós: despertà fins i tot l'interès del rei [Ferran el Catòlic](#).

El Psalteri es tracta d'una traducció de salms sobre el text de la [Vulgata](#), amb cultismes procedents del llatí.

Poesies marianes es tracta de l'única obra religiosa en vers creada per Corella. Dintre d'aquest grup cal esmentar la *Vida de la sacratíssima verge Maria* en rims.

La Vesió és un escrit que té tres propòsits: raonar teològicament la puresa de la concepció de Maria, descriure un nou retaule de la capella de nostra senyora de Gràcia (que es venerava a l'[església de sant Agustí de València](#)) i lloar mossèn Fernando Dieç.

Obra mitològica

És en les proses mitològiques on Corella es llueix com a escriptor i on la mostra literària està més marcada per l'estil. Pretén acostar-se als més típics termes de l'antiguitat clàssica per tal de reflectir estats passionals. La narració mitològica permet tot tipus de filigranes retòriques i d'exhibicions de mestratge en l'elegant ordenació i cadència dels mots. En aquestes obres [Ovidi](#) exercí una gran influència sobre Corella.

Lamentacions de [Mirra](#) e [Narciso](#) e [Tisbe](#) és una trilogia que recull tres dissortats amors que Corella compara amb el seu propi fracàs amorós. La primera part explica la història de l'amor incestuós de Mirra per la seva dida. Està narrada en primera persona i la trobem en forma de plany. La segona part és la lamentació de Narcís, causada pel seu propi enamorament en veure's reflectit a l'aigua clara. La tercera part se centra en el llarg parlament dels dos joves, Tisbe i Píram, per trobar-se fora de les seves cases respectives.

En *Història de [Biblis](#), qui s'enamorà de [Cauno](#), germà seu*, Corella conserva la intenció d'aquells versos, encara que n'actualitza diferents detalls a la realitat quotidiana del s.XV.

El raonament de [Telamó](#) e de [Ulixes](#) en lo setge de Troia davant [Agamenó](#) après mort [Aquil·les](#) sobre les seues armes. Els raonaments són unes peces de tipus oratoris, d'estil elevat i contundent, amb troballes en l'expressió i un cert dramatisme.

A *Plant dolorós de la reina [Hècuba](#), raonant la mort de [Príam](#) e de [Policena](#) e d'[Astianacres](#)* Corella col·loca en boca de la reina Hècuba la descripció de la fi de Troia.

Tota l'obra d'*Història de Jason e [Medea](#)* és posada en llavis de Medea, que explica la ingràtitud de Jason per donar exemple a les dones.

La *Història de Leànder i [Hero](#)* és escrita en prosa amb la particularitat que intercala versos estramps.

La balada de la garsa i l'esmerla

La balada era un gènere conreat pels trobadors per tal de cantar històries d'amor. Tenia sempre acompanyament musical i fins i tot es podia dansar. En aquesta balada de Joan Roís de Corella tenim com a protagonistes una garsa i una merla, que seran els encarregats d'establir un diàleg amorós que, de ben segur, corresponia als sentiments entre el poeta i la dama. Es tracta d'una història de desamor, un mal del qual no es pot curar si la dama no gira els ulls envers l'amat i li diu que ja no li plau que mori pel desamor d'ella.

ACTIVITATS

Llegiu o escolteu el següent poema:

La balada de la garsa i l'esmerla

1 Ab los peus verds, los ulls e celles negres, penatge blanc, he vista una garsa, sola, sens par, de les altres esparsa, que del mirar mos ulls resten alegres; i, al seu costat, estava una esmerla, ab un tal gest, les plomes i lo llustre, que no és al món poeta tan il·lustre, que pogués dir les llaors de tal perla; i, ab dolça veu, 10 per art ben acordada, cant e tenor, cantaven tal balada:

.....«De mal que pas no puc guarir,
si no em mirau
ab los ulls tals, que puga dir
que ja no us plau
que jo per vós haja a morir.
Si muir per vós, llavors creureu
l'amor que us port,
e no es pot fer que no ploreu
la trista mort
d'aquell que no voleu;
que el mal que pas no em pot jaquir,
si no girau
los vostres ulls, que em vullen dir
que jo per vós haja de morir.»

PROPOSTES DE TREBALL

1. Dividiries el poema en parts, des d'un punt de vista formal i de contingut?.
2. Interpreta les imatges de "la garsa i l'esmerla".
3. Quin és el tema del poema? (De què parla el poema?)
4. Intenta escoltar la versió cantada de Raimon a classe o a l'aula virtual.

Setmana 17

Tema 14

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

ELS NUMERALS I EL GUIONET

Els numerals

<p><i>un, una, u 1</i> <i>dos, dues 2</i> <i>tres 3</i> <i>quatre 4</i> <i>cinc 5</i> <i>sis 6</i> <i>set 7</i> <i>vuit 8</i> <i>nou 9</i> <i>deu 10</i> <i>onze 11</i> <i>dotze 12</i> <i>tretze 13</i> <i>catorze 14</i> <i>quinze 15</i> <i>setze 16</i> <i>disset 17</i> <i>divuit 18</i> <i>dinou 19</i> <i>vint 20</i> <i>vint-i-un, una, u 21</i> <i>vint-i-dos, dues 22</i> <i>vint-i-tres 23</i> <i>trenta 30</i> <i>trenta-un, una, u 31</i> <i>trenta-quatre 34</i> <i>trenta-nou 39</i></p>	<p><i>quaranta 40</i> <i>quaranta-cinc 45</i> <i>cinquanta 50</i> <i>seixanta 60</i> <i>setanta 70</i> <i>vuitanta 80</i> <i>noranta 90</i> <i>cent 100</i> <i>cent set 107</i> <i>cent vint-i-vuit 128</i> <i>cent setanta-sis 176</i> <i>dos-cents cinquanta-nou 259</i> <i>dues-centes noranta-vuit 298</i> <i>set-cents trenta-tres 733</i> <i>vuit-centes vint-i-una 821</i> <i>mil 1.000</i> <i>mil nou-cents setanta-quatre 1.974</i> <i>quatre mil 4.000</i> <i>disset mil tres-centes seixanta-tres 17.363</i> <i>vint-i-vuit mil sis-centes setze 28.616</i> <i>cinquanta-dues mil quaranta 52.040</i> <i>cent mil 100.000</i> <i>dues-centes mil 200.000</i> <i>un milió 1.000.000</i> <i>catorze milions 14.000.000</i></p>
---	---

D-U-C

DESENA	UNITAT	CENTENA
	<i>cinquanta-sis</i>	
		<i>quatre-cents</i>

Els numerals ordinals

Abreviatura	Ordinal	Valencià	Alternatiu llatinitzat
1r	primer		prim
2n	segon		
3r	tercer		terç
4t	quart		
5è	cinquè	cinqué	quint
6è	sisè	sisé	sext
7è	setè	seté	sèptim
8è	vuitè	huité	octau
9è	novè	nové	
10è	desè	desé	dècim
11è	onzè	onzé	
21è	vint-i-unè	vint-i-uné	
35è	trenta-cinquè	trenta-cinqué	
100è	centè	centé	centèsim
1000è	milè	milé	mil·lèsim

EXERCICIS

Joanot Martorell

Pertanyia a la petita noblesa valenciana. La seua família havia detentat diferents càrrecs a la cort reial, a més d'algun altre càrrec ciutadà, i estava establerta a Gandia, zona on posseïa diferents senyories. És ben probable que Joanot, fill de Francesc i de Damiata de Montpalau, nasquera a la mateixa Gandia, entre els anys 1413 i 1414. Ja el 1436 la seua àvia li va fer donació dels llocs de Benibafrim i la Murla, i és a partir de 1438 que comencen a posseir detalls dels afers d'aquest cavaller valencià, mostres de la vida quotidiana dels nobles del Quatrecent: bregues d'honor, o també, bregues provocades per interessos materials, i viatges, amb estades a diferents corts europees. Així el trobem a Anglaterra, el 1438-39, on coneixeria alguns dels textos que faria servir, després, en la redacció del Tirant; a Portugal, probablement a principis dels anys quaranta; i probablement a Nàpols, el 1454, on segurament entrà en contacte amb els intel·lectuals de la cort d'Alfons el Magnànim que estava al tron napolità. El 1468 moria Joanot Martorell i encara havien de passar molts anys- fins el 1490- perquè la seua obra vera la llum a les premses valencianes.

JOANOT MARTORELL I MARTÍ DE GALBA, Tirant lo Blanc. Ed.Bromera

1.- Fes un resum del text llegit anteriorment.

2.- Busca més informació sobre aquest autor valencià i conta-nos-la.

3.- Escriu en lletra les 3 primeres xifres que apareixen al text:

1413

1414

1438

4.-Escriu en lletra els següents numerals.

5

8

11

5.-Escriu en lletra els següents numerals.

14

17

18

6.-Escriu en lletra els següents numerals.

59
66
63

7.-Escriu en lletra els següents numerals.

222
321
645

8.-Escriu en lletra, a la teua llibreta, els següents numerals ordinals: **Ex. 3r -> tercer**

1r
5é
16é

9.-Escriu en lletra, a la teua llibreta, els següents numerals ordinals: **Ex. 3r -> tercer**

17é
56é
67é

10.-Escriu en lletra, a la teua llibreta, els següents numerals ordinals: **Ex. 3r -> tercer**

100é
101é
113é

Setmana 18

Tema 15

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

ELS VERBS REGULARS: 1^a I 2ona CONJUGACIÓ

1^a CONJUGACIÓ: VERBS ACABATS: AR PARLAR

64 PARLAR

INFINITIU

Simple: parlar
Compost: haver parlat

GERUNDI

Simple: parlant
Compost: havent parlat

PARTICIPI

parlat, parlada,
parlats, parlades

INDICATIU**Present**

jo parle
tu parles
ell parla
n. parlem
v. parleu
ells parlen

Pretèrit indefinit

jo he parlat
tu has parlat
ell ha parlat
n. hem parlat
v. heu parlat
ells han parlat

Pretèrit imperfet

jo parlava
tu parlaves
ell parlava
n. parlàvem
v. parlàveu
ells parlaven

Pretèrit plusquamperfet

jo havia parlat
tu havies parlat
ell havia parlat
n. havíem parlat
v. havíeu parlat
ells havien parlat

Pretèrit perfet simple

jo parlí
tu parlares
ell parlà
n. parlàrem
v. parlàreu
ells parlaren

Pretèrit anterior simple

jo haguí parlat
tu hagueres parlat
ell hagué parlat
n. haguérem parlat
v. haguéreu parlat
ells hagueren parlat

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaig parlar
tu vas parlar
ell va parlar
n. vam parlar
v. vau parlar
ells van parlar

Pretèrit anterior perifràstic

jo vaig haver parlat
tu vas haver parlat
ell va haver parlat
n. vam haver parlat
v. vau haver parlat
ells van haver parlat

Futur simple

jo parlaré
tu parlaràs
ell parlarà
n. parlarem
v. parlareu
ells parlaran

Futur compost

jo hauré parlat
tu hauràs parlat
ell haurà parlat
n. haurem parlat
v. haureu parlat
ells hauran parlat

Condicional simple

jo parlaria
tu parlaries
ell parlaria
n. parlariem
v. parlariem
ells parlarien

Condicional compost

jo hauria parlat
tu hauries parlat
ell hauria parlat
n. hauríem parlat
v. hauríeu parlat
ells haurien parlat

SUBJUNTIU**Present**

jo parle
tu parles
ell parle
n. parlem
v. parleu
ells parlen

Pretèrit perfet

jo haja parlat
tu hages parlat
ell haja parlat
n. hàgem parlat
v. hàgeu parlat
ells hagen parlat

Pretèrit imperfet

jo parlàs-ara
tu parlàsses-ares
ell parlàs-ara
n. parlàssem-àrem
v. parlàsseu-àreu
ells parlàssen-aren

Pretèrit plusquamperfet

jo hagués parlat
tu haguesses parlat
ell hagués parlat
n. haguéssem parlat
v. haguésseu parlat
ells haguessen parlat

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaja parlar
tu vages parlar
ell vaja parlar
n. vàgem parlar
v. vàgeu parlar
ells vagen parlar

IMPERATIU

-
parla
parle
parlem
parleu
parlen

2ona CONJUGACIÓ: VERBS ACABATS: -ER/ RE

11 BATRE

INFINITIU

Simple: batre
Compost: haver batut

GERUNDI

Simple: batent
Compost: havent batut

PARTICIPI

batut, batuda,
batuts, batudes

INDICATIU

Present

jo bat
tu bats
ell bat
n. batem
v. bateu
ells baten

Pretèrit indefinit

jo he batut
tu has batut
ell ha batut
n. hem batut
v. heu batut
ells han batut

Pretèrit imperfet

jo batia
tu baties
ell batia
n. batíem
v. batíeu
ells batien

Pretèrit plusquamperfet

jo havia batut
tu havies batut
ell havia batut
n. haviem batut
v. havíeu batut
ells havien batut

Pretèrit perfet simple

jo batí
tu bateres
ell baté
n. batérem
v. batéreu
ells bateren

Pretèrit anterior simple

jo haguí batut
tu hagueres batut
ell hagué batut
n. haguérem batut
v. haguéreu batut
ells hagueren batut

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaig batre
tu vas batre
ell va batre
n. vam batre
v. vau batre
ells van batre

Pretèrit anterior perifràstic

jo vaig haver batut
tu vas haver batut
ell va haver batut
n. vam haver batut
v. vau haver batut
ells van haver batut

Futur simple

jo batré
tu batràs
ell batrà
n. batrem
v. batreu
ells batran

Futur compost

jo hauré batut
tu hauràs batut
ell haurà batut
n. haurem batut
v. haureu batut
ells hauran batut

Condicional simple

jo batria
tu batries
ell batria
n. batriem
v. batrieu
ells batrien

Condicional compost

jo hauria batut
tu hauries batut
ell hauria batut
n. hauríem batut
v. hauríeu batut
ells haurien batut

SUBJUNTIU

Present

jo bata
tu bates
ell bata
n. batem
v. bateu
ells baten

Pretèrit perfet

jo haja batut
tu hages batut
ell haja batut
n. hàgem batut
v. hàgeu batut
ells hagen batut

Pretèrit imperfet

jo batés-*era*
tu batesses-*eres*
ell batés-*era*
n. batéssem-*érem*
v. batésseu-*éreu*
ells batessen-*eren*

Pretèrit plusquamperfet

jo hagués batut
tu haguesses batut
ell hagués batut
n. haguéssem batut
v. haguésseu batut
ells haguessen batut

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaja batre
tu vages batre
ell vaja batre
n. vàgem batre
v. vàgeu batre
ells vagen batre

IMPERATIU

-
bat
bata
batem
bateu
baten

87 TÈMER

INFINITIU

Simple: tèmer
Compost: haver temut

GERUNDI

Simple: tement
Compost: havent temut

PARTICIPI

temut, temuda,
temuts, temudes

INDICATIU

Present

jo tem
tu tems
ell tem
n. temem
v. temeu
ells temen

Pretèrit indefinit

jo he temut
tu has temut
ell ha temut
n. hem temut
v. heu temut
ells han temut

Pretèrit imperfet

jo temia
tu temies
ell temia
n. temiem
v. temieu
ells temien

Pretèrit plusquamperfet

jo havia temut
tu havies temut
ell havia temut
n. havíem temut
v. haviu temut
ells havien temut

Pretèrit perfet simple

jo temí
tu temeres
ell temé
n. temérem
v. teméreu
ells temeren

Pretèrit anterior simple

jo haguí temut
tu hagueres temut
ell hagué temut
n. haguérem temut
v. haguéreu temut
ells hagueren temut

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaig tèmer
tu vas tèmer
ell va tèmer
n. vam tèmer
v. vau tèmer
ells van tèmer

Pretèrit anterior perifràstic

jo vaig haver temut
tu vas haver temut
ell va haver temut
n. vam haver temut
v. vau haver temut
ells van haver temut

Futur simple

jo temeré
tu temeràs
ell temerà
n. temerem
v. temereu
ells temeran

Futur compost

jo hauré temut
tu hauràs temut
ell haurà temut
n. haurèm temut
v. haurèu temut
ells hauran temut

Condicional simple

jo temeria
tu temeries
ell temeria
n. temeríem
v. temerieu
ells temerien

Condicional compost

jo hauria temut
tu hauries temut
ell hauria temut
n. hauríem temut
v. haurieu temut
ells haurien temut

SUBJUNTIU

Present

jo tema
tu temes
ell tema
n. temem
v. temeu
ells temen

Pretèrit perfet

jo haja temut
tu hages temut
ell haja temut
n. hagem temut
v. hageu temut
ells hagen temut

Pretèrit imperfet

jo temés-*era*
tu temesses-*eres*
ell temés-*era*
n. teméssem-*érem*
v. temésseu-*éreu*
ells temessen-*eren*

Pretèrit plusquamperfet

jo hagués temut
tu haguesses temut
ell hagués temut
n. haguéssem temut
v. haguésseu temut
ells haguessen temut

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaja tèmer
tu vages tèmer
ell vaja tèmer
n. vagem tèmer
v. vageu tèmer
ells vagen tèmer

IMPERATIU

-
tem
tema
temem
temeu
temen

EXERCICIS

Llig el següent text:

EL SURREALISME

La paraula prové del francès sur-realisme i ve a significar sobrealisme. Aquest moviment sorgix entre uns jóvens artistes lligats en principi al dadaisme; però al qual **abandonen** per no estar plenament satisfets per l'actitud de provocació, escàndol i burla gratuïta dels seus membres. Entre ells està André Breton que l'any 1924 va escriure el Manifest del Surrealisme en què el definix com un mer automatisme psíquic, amb el qual es tendeix a expressar, verbalment o per escrit, l'activitat real del pensament, el que el pensament dicta amb independència de tot control exercit per la raó, fora de tota preocupació **estètica** o **moral**.

No es **tracta**, per tant, només d'un moviment artístic sinó també literari, en el qual són l'inconscient i el somni els inspiradors de les manifestacions. Així, moltes de les obres surrealistes semblen la representació de **malsons** de difícil interpretació.

La característica principal d'aquest moviment és la de la **subjectivitat** total que es plasma en una llibertat absoluta, pel que cada artista té un estil diferent dels altres. És a dir, cada obra, encara que no estiguera firmada, **delataria** el seu autor de forma indiscutible.

Arran de la publicació del manifest, nombrosos artistes van abandonar el dadaisme i es van agrupar al voltant de Breton. Entre aquests estan L. Aragó, M. Ernst, Man Ray, Francis Picabia i M. Duchamp. Altres artistes com l'espanyol Joan Miró, es van unir després.

Observant quadres del pintor espanyol, nascut a Barcelona, Joan Miró (1893-1983) veiem que en ells domina el color i s'observen formes, ben definides com a estrelles, cercles o triangles, i altres més imprecises.

No podem deixar de citar Salvador Dalí (1904-1989), també espanyol, i que va ser un dels primers surrealistes; però que a partir de 1936 va evolucionar cap a posicions més conservadores i economicistes, recolzades en actituds i vestimentes extravagants. Va ser molt afavorit per la propaganda de la Dictadura. A Cadaqués existeix un museu dedicat a ell, la seua vida i la seua obra.

El surrealisme continua en vigor i és seguit per un nombrós grup de jóvens artistes.

Equip Arc Mediterrani(1999): Ciències Socials, Geografia i Història. Quart d'Eso. Ed. Marfil.

1. Després d'haver llegit el text, fes-ne un resum.
2. Coneixes algun altre moviment literari o artístic? Pots buscar informació sobre el tema en una enciclopèdia.
3. Defineix els següents mots:
 - Estètica**
 - Moral**
 - Malsons**
 - Subjectivitat**
 - Arran**
4. Busca informació sobre A. Breton i explica qui era i què va fer.
5. Busca informació sobre S. Dalí i explica qui era i què va fer.
6. Subratlla els verbs de la primera conjugació que apareguen al text.
7. Subratlla els verbs de la segona conjugació que apareguen al text.

8. **Abandonen:** Digues a quina conjugació verbal, temps verbal i persona pertany aquest verb.
9. **Tracta:** Digues a quina conjugació verbal, temps verbal i persona pertany aquest verb.
10. **Delataria:** Digues a quina conjugació verbal, temps verbal i persona pertany aquest verb.

Setmana 19

Tema 16

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

1. Gèneres literaris III
 - 1.1. El conte
 - 1.2. Característiques del conte
 - 1.3. Lectura del conte *Dos-cents dotze i dos-cents tretze, d'Amors Impossibles*, J.V. Marqués.
 - 1.4. Anàlisi i comentari del conte

NARRACIÓ

En els tractats de teoria literària se solen estudiar junts una sèrie de textos que tenen com a tret comú la narració. Aquests textos són la novel·la, l'[epopeia](#) i el [poema èpic](#). Com a principals subgèneres narratius però, hi trobem amb una extensió força variable el [conte](#), la [llegenda](#), la [rondalla](#), el [quadre de costums](#) i els gèneres èpics, dintre dels quals hi trobem la [cançó de gesta](#) i els poemes heroics. La narrativa reuneix les obres que narren fets reals o ficticis estructurats dins unes coordenades d'espai i temps; els fets o l'argument de la història s'organitzen mitjançant una estructura que normalment es presenta mitjançant plantejament, nus i desenllaç. L'element essencial és el narrador, que fa d'intermediari entre les històries i el públic, a qui explica els esdeveniments del [relat](#). Existeixen tres tipus principals de narradors: el narrador omniscient, que utilitza la tercera persona i ho sap tot sobre els personatges; el narrador protagonista, en el que ambdós són la mateixa persona, i el narrador testimoni, que explica en tercera persona allò que veu. La narrativa generalment empra la prosa, tot i que en els poemes èpics també s'utilitza el vers. Les funcions referencial i poètica són les més importants. La forma expressiva més emprada és, fonamentalment, la narració, el relat.

Entre els **subgèneres narratius** en prosa trobem:

- El [conte](#).
- La [novel·la](#).
- La [faula](#).
- L'[epístola](#).
- La [crítica](#).

Conte

De Viquipèdia

Un **conte** és una [narració](#) escrita en [prosa](#), generalment breu. Els contes poden ser tan de caràcter [fictici](#) com [real](#).

Els **contes tradicionals** venen de la tradició oral de cada [cultura](#) i acostumen a tenir elements meravellosos i ensenyar una lliçó [moral](#). També se'ls coneix com a [contes de fades](#).

El **conte literari**, en canvi, es distingeix d'altres formes narratives com la [novel·la](#) bàsicament per l'extensió (s'acostuma a prendre com a mesura el fet que es pugui llegir d'un sol cop, tot i que els límits no són exactes). [Julio Cortázar](#) el defineix pel seu efecte, mentre que el conte és d'efecte únic, ja que s'explica una història, a la novel·la la voluntat és més global.

Josep Vicent Marquès i González

De Viquipèdia

Josep Vicent Marquès i González ([València](#), [1943](#) - [2008](#)) va ser un escriptor i sociòleg valencià. Es llicencià en dret i fou membre del [Moviment Social-Cristià de Catalunya](#) i del [Partit Socialista Valencià](#) (PSV), que posteriorment abandonà per fundar el grup [Germania Socialista](#), de tendència comunista antiautoritària. Va ser candidat al senat en [1979](#) sota el lema "*ni fam, ni fum ni fem*", i també va ser un dels animadors dels primers grups ecologistes i antinuclears del [País Valencià](#).

Guanyador, el [1973](#) del [premi Joan Fuster d'assaig](#) per la seva obra *País perplex* (1974) i en 1980 del premi Fontanarosa amb *No és natural* (1980). Va publicar també *Amors impossibles* (1982) i *El retorn del naufrag professional* (1998). El seu treball com a articulista va obtenir el premi d'assaig d'[El Viejo Topo](#), i el conjunt de la seua obre el premi Premi de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya.

Com a sociòleg, va estudiar sobre el comportament [sexual](#) i sobre aspectes de la marginació de la dona. Com columnista, també va col·laborar a publicacions com [El País](#), [El Temps Gorg](#), [Cuadernos para el Diálogo](#), [Avui](#), [Levante](#)..., i d'organitzacions cíviques, com [Ca Revolta](#), entre moltes altres. Des de la dècada dels setanta era professor i catedràtic del Departament de Sociologia i Antropologia Social de la [Universitat de València](#).

Marquès morí el [4 de juny](#) de [2008](#) a [València](#) a l'edat de 65 anys.^{[1][2]}

Obres

- *País perplex* (1974)
- *Clase obrera y cuestión nacional* (1978) - Pròleg
- *No és natural* (1980)
- *¿Que hace el poder en tu cama?* (1981)
- *Amors impossibles* (1982)
- *Sexualidad y sexismo* (1991)
- *Dígalo por carta* (1992)
- *Tots els colors del roig* (1997)
- *El retorn del naufrag professional* (1998)

EXERCICIS

Llegeix a continuació el següent conte:

DOS-CENTS DOTZE I DOS-CENTS TRETZE

Això diu que era un home molt pobre, molt pobre, i com que li agradaven les històries i les rondalles i no tenia diners per a comprar llibres i vivia a la ciutat -on ningú no sap contes-, se les va escriure ell. Quan la bona gent, compadida, li va regalar un devocionari perenne, un televisor vell i un trencaclosques nou, era ja massa tard i continuava escrivint-se contes i més contes. Com aquell que fa:

Dues notes a peu de pàgina s'havien enamorat. Com que vivien en pàgines encarades -la 212 i la 213-, eren felices a la llibreria, sense cap altre contratemps que alguna mà fullejadora d'un possible comprador. Però un estudiant s'endugué el llibre i començaren a passar estones separades. Un dia l'estudiant en subratllà una i l'altra es va enfadar: "no m'agrada que em pintes", digué, i tingueren una baralla. Portaven ja una setmana sense parlar-se quan l'estudiant deixà obert el llibre entre ambdues pàgines per anar a comprar tabac i fou atropellat per un cotxe. El pare del xicot volgué conservar per sempre la seua cambra tal com ell l'havia deixada: la cadira una mica separada de la taula, el cendrer ple de burilles, el llibre obert entre les pàgines 212 i 213...

Josep Vicent Marqués. *Amors Impossibles*. Ed. Tres i Quatre.

PROPOSTES DE TREBALL

1. Quantes pàgines ha de tenir una novel·la? I un conte? Raona si el criteri de l'extensió és suficient per a diferenciar una novel·la i un conte.
2. En quina modalitat narrativa trobarem més descripcions dels personatges o dels espais? Raona la teua resposta.
3. Justifica raonadament el caràcter literari i narratiu del text de J.V. Marqués.
4. Indica les característiques pròpies d'un relat breu o conte que es poden observar en el text.
5. Quina estructura sol presenta un conte? Raona-ho a partir d'un conte concret que recordes.

Setmana 21

Tema 17

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

ELS VERBS REGULARS: TERCERA CONJUGACIÓ

3a CONJUGACIÓ: VERBS ACABATS: IR (SENTIR/ PATIR)

66 PATIR

INFINITIU

Simple: patir
Compost: haver patit

GERUNDI

Simple: patint
Compost: havent patit

PARTICIPI

patit, patida,
patits, patides

INDICATIU

Present

jo patesc/patisc
tu pateixes/patixes
ell pateix/patix
n. patim
v. patiu
ells pateixen/patixen

Pretèrit indefinit

jo he patit
tu has patit
ell ha patit
n. hem patit
v. heu patit
ells han patit

Pretèrit imperfet

jo patia
tu paties
ell patia
n. patiem
v. patieu
ells patien

Pretèrit plusquamperfet

jo havia patit
tu havies patit
ell havia patit
n. haviem patit
v. havieu patit
ells havien patit

Pretèrit perfet simple

jo pati
tu patires
ell pati
n. patirem
v. patireu
ells patiren

Pretèrit anterior simple

jo haguí patit
tu hagueres patit
ell hagué patit
n. haguérem patit
v. haguéreu patit
ells hagueren patit

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaig patir
tu vas patir
ell va patir
n. vam patir
v. vau patir
ells van patir

Pretèrit anterior perifràstic

jo vaig haver patit
tu vas haver patit
ell va haver patit
n. vam haver patit
v. vau haver patit
ells van haver patit

Futur simple

jo patiré
tu patiràs
ell patirà
n. patirem
v. patireu
ells patiran

Futur compost

jo hauré patit
tu hauràs patit
ell haurà patit
n. haurem patit
v. haureu patit
ells hauran patit

Condicional simple

jo patiria
tu patiries
ell patiria
n. patiríem
v. patiríeu
ells patirien

Condicional compost

jo hauria patit
tu hauries patit
ell hauria patit
n. hauríem patit
v. hauríeu patit
ells haurien patit

SUBJUNTIU

Present

jo patesca/patisca
tu patesques/patisques
ell patesca/patisca
n. patim
v. patiu
ells patesquen/patisquen

Pretèrit perfet

jo haja patit
tu hages patit
ell haja patit
n. hàgem patit
v. hàgeu patit
ells hagen patit

Pretèrit imperfet

jo patís-ira
tu patísses-ires
ell patís-ira
n. patíssem-irem
v. patísseu-ireu
ells patíssen-iren

Pretèrit plusquamperfet

jo hagués patit
tu haguesses patit
ell hagués patit
n. haguéssem patit
v. haguésseu patit
ells haguessen patit

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaja patir
tu vages patir
ell vaja patir
n. vàgem patir
v. vàgeu patir
ells vagen patir

IMPERATIU

-
pateix/patix
patesca/patisca
patim
patiu
patesquen/patisquen

81 SENTIR

INFINITIU

Simple: sentir
Compost: haver sentit

GERUNDI

Simple: sentint
Compost: havent sentit

PARTICIPI

sentit, sentida,
sentits, sentides

INDICATIU

Present

jo sent
tu sentes
ell sent
n. sentim
v. sentiu
ells senten

Pretèrit indefinit

jo he sentit
tu has sentit
ell ha sentit
n. hem sentit
v. heu sentit
ells han sentit

Pretèrit imperfet

jo sentia
tu senties
ell sentia
n. sentiem
v. sentíeu
ells sentien

Pretèrit plusquamperfet

jo havia sentit
tu havies sentit
ell havia sentit
n. haviem sentit
v. havíeu sentit
ells havien sentit

Pretèrit perfet simple

jo sentií
tu sentires
ell sentií
n. sentiírem
v. sentiíreu
ells sentiíren

Pretèrit anterior simple

jo haguí sentit
tu hagueres sentit
ell hagué sentit
n. haguérem sentit
v. haguéreu sentit
ells hagueren sentit

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaig sentir
tu vas sentir
ell va sentir
n. vam sentir
v. vau sentir
ells van sentir

Pretèrit anterior perifràstic

jo vaig haver sentit
tu vas haver sentit
ell va haver sentit
n. vam haver sentit
v. vau haver sentit
ells van haver sentit

Futur simple

jo sentiré
tu sentiràs
ell sentirà
n. sentirem
v. sentireu
ells sentiran

Futur compost

jo hauré sentit
tu hauràs sentit
ell haurà sentit
n. haurem sentit
v. haureu sentit
ells hauran sentit

Condicional simple

jo sentiria
tu sentiries
ell sentiria
n. sentiríem
v. sentiríeu
ells sentirien

Condicional compost

jo hauria sentit
tu hauries sentit
ell hauria sentit
n. hauríem sentit
v. hauríeu sentit
ells haurien sentit

SUBJUNTIU

Present

jo senta
tu sentes
ell senta
n. sentim
v. sentiu
ells senten

Pretèrit perfet

jo haja sentit
tu hages sentit
ell haja sentit
n. hàgem sentit
v. hàgeu sentit
ells hagen sentit

Pretèrit imperfet

jo sentís-ira
tu sentís-ses-ires
ell sentís-ira
n. sentíssem-irem
v. sentísseu-íreu
ells sentís-sen-iren

Pretèrit plusquamperfet

jo hagués sentit
tu haguesses sentit
ell hagués sentit
n. haguéssem sentit
v. haguésseu sentit
ells haguessen sentit

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaja sentir
tu vages sentir
ell vaja sentir
n. vàgem sentir
v. vàgeu sentir
ells vagen sentir

IMPERATIU

-
sent
senta
sentim
sentiu
senten

EXERCICIS

Llig el següent text:

EL CONTINENT NEGRE

Aquesta denominació amb la qual es coneix el continent africà no deriva del color de la pell d'una part de la població que l'habita, com en ocasions s'ha interpretat erròniament. El seu origen **rau** en què, mentre Àfrica havia estat explorada només en les costes, els plànols que es traçaven deixaven de color negre les terres desconegudes de l'interior, de la qual cosa resultava que bona part del territori apareixia en els mapes com una taca negra, i d'ací la denominació amb la qual s'ha conegut Àfrica.

Àfrica és un continent poc poblat on els habitants estan repartits d'una manera molt desigual ja que, si bé en total compta amb uns 320 milions de persones, la densitat mitjana que acusa és una de les més baixes a escala mundial. Els **indrets** més poblats són les zones perifèriques i la regió dels Grans Llacs, però mentre els deserts i les selves estan pràcticament deshabitats, la vall del Nil té densitats superiors als 500 habitants per quilòmetre quadrat.

Es pot dir que Àfrica és un conglomerat de races, pobles i creences. La raça predominant és la negra, constituïda per tres grups: els pigmeus, els bosquimans i els hotentots, que s'estén des del sud del Sàhara fins al sud del continent. La raça blanca està representada pels berbers que viuen a països de l'Àfrica septentrional mesclats amb els àrabs i pels diferents nuclis de colons europeus, abundants especialment a Sudàfrica. Els territoris de l'est estan habitats pel grup format pels etiops i pels nubis que viuen a la vall del Nil, de característiques intermèdies entre les races blanca i negra. Un cas especial és la constitució **ètnica** dels habitants de Madagascar, la població de la qual està integrada per malais, negres oceànics i els mestissos d'ambdós.

Equip Arc Mediterrani(1999): Ciències Socials, Geografia i Història. Tercer d'Eso. Ed. Marfil.

1. Fes un resum del text.
2. Sabries explicar l'origen del nom d'un altre continent o explicar la seua història? Pots buscar la informació en una enciclopèdia.
3. Defineix les següents paraules:

Rau

Indrets

Ètnica

4. Busca els verbs de la tercera conjugació que apareguen al text.
5. Busca els verbs de la segona conjugació que apareguen al text.
6. Busca els verbs de la primera conjugació que apareguen al text.
7. Conjuga el futur d'indicatiu del verb DERIVAR
8. Conjuga el present d'indicatiu del verb CONSTITUIR
9. Conjuga l'imperfet de subjuntiu del verb REPARTIR
10. Conjuga el perfet perifràstic del verb DIR

Setmana 22

Tema 18

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:
ELS PRINCIPALS VERBS IRREGULARS

49 HAVER

INFINITIU

Simple: haver
Compost: haver hagut

GERUNDI

Simple: havent
Compost: havent hagut

PARTICIPI

hagut, haguda,
haguts, hagudes

INDICATIU

Present

jo he/haig¹
tu has
ell ha
n. hem/havem
v. heu/haveu
ells han

Pretèrit indefinit

jo he hagut
tu has hagut
ell ha hagut
n. hem hagut
v. heu hagut
ells han hagut

Pretèrit imperfet

jo havia
tu havies
ell havia
n. haviem
v. havieu
ells havien

Pretèrit plusquamperfet

jo havia hagut
tu havies hagut
ell havia hagut
n. haviem hagut
v. havieu hagut
ells havien hagut

Pretèrit perfet simple

jo haguí
tu hagueres
ell hagué
n. haguérem
v. haguéreu
ells hagueren

Pretèrit anterior simple

jo haguí hagut
tu hagueres hagut
ell hagué hagut
n. haguérem hagut
v. haguéreu hagut
ells hagueren hagut

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaig haver
tu vas haver
ell va haver
n. vam haver
v. vau haver
ells van haver

Pretèrit anterior perifràstic

jo vaig haver hagut
tu vas haver hagut
ell va haver hagut
n. vam haver hagut
v. vau haver hagut
ells van haver hagut

Futur simple

jo hauré
tu hauràs
ell haurà
n. haurem
v. haureu
ells hauran

Futur compost

jo hauré hagut
tu hauràs hagut
ell haurà hagut
n. haurem hagut
v. haureu hagut
ells hauran hagut

Condicional simple

jo hauria/haguera
tu hauries/hagueres
ell hauria/haguera
n. hauríem/haguérem
v. hauríeu/haguéreu
ells haurien/hagueren

Condicional compost

jo hauria/haguera hagut
tu hauries/hagueres hagut
ell hauria/haguera hagut
n. hauríem/haguérem hagut
v. hauríeu/haguéreu hagut
ells haurien/hagueren hagut

SUBJUNTIU

Present

jo haja
tu hages
ell haja
n. hàgem
v. hàgeu
ells hagen

Pretèrit perfet

jo haja hagut
tu hages hagut
ell haja hagut
n. hàgem hagut
v. hàgeu hagut
ells hagen hagut

Pretèrit imperfet

jo hagués-*era*
tu haguesses-*eres*
ell hagués-*era*
n. haguéssem-*èrem*
v. haguésseu-*èreu*
ells haguessen-*eren*

Pretèrit plusquamperfet

jo hagués hagut
tu haguesses hagut
ell hagués hagut
n. haguéssem hagut
v. haguésseu hagut
ells haguessen hagut

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaja haver
tu vages haver
ell vaja haver
n. vàgem haver
v. vàgeu haver
ells vagen haver

IMPERATIU²

hages
haja
hàgem
hàgeu
hagen

¹ La forma *haig* es reserva per a quan va seguida de la preposició *de*. Ex.: Li ho haig de dir tot.

² Pràcticament no té ús.

82 SER (o ÉSSER)

INFINITIU

Simple: ser/ésser
Compost: haver estat/sigut

GERUNDI

S.: essent/sent
C.: havent estat/sigut

PARTICIPI

estat/sigut, estada/siguda,
estats/siguts, estades/sigudes

INDICATIU

Present

jo sóc
tu ets
ell és
n. som
v. sou
ells són

Preterit indefinit

jo he estat/sigut
tu has estat/sigut
ell ha estat/sigut
n. hem estat/sigut
v. heu estat/sigut
ells han estat/sigut

Preterit imperfet

jo era
tu eres
ell era
n. érem
v. éreu
ells eren

Preterit plusquamperfet

jo havia estat/sigut
tu havies estat/sigut
ell havia estat/sigut
n. haviem estat/sigut
v. havíeu estat/sigut
ells havien estat/sigut

Preterit perfet simple

jo fon/fui
tu fores
ell fou
n. fórem
v. fóreu
ells foren

Preterit anterior simple

jo haguí estat/sigut
tu hagueres estat/sigut
ell hagué estat/sigut
n. haguérem estat/sigut
v. haguéreu estat/sigut
ells hagueren estat/sigut

Preterit perfet perifràstic

jo vaig ser/ésser
tu vas ser/ésser
ell va ser/ésser
n. vam ser/ésser
v. vau ser/ésser
ells van ser/ésser

Preterit anterior perifràstic

jo vaig haver estat/sigut
tu vas haver estat/sigut
ell va haver estat/sigut
n. vam haver estat/sigut
v. vau haver estat/sigut
ells van haver estat/sigut

Futur simple

jo seré
tu seràs
ell serà
n. serem
v. sereu
ells seran

Futur compost

jo hauré estat/sigut
tu hauràs estat/sigut
ell haurà estat/sigut
n. haurem estat/sigut
v. haureu estat/sigut
ells hauran estat/sigut

Condicional simple

jo seria/fóra
tu series/fores
ell seria/fóra
n. seriem/fòrem
v. seríeu/fòreu
ells serien/foren

Condicional compost

jo hauria estat/sigut
tu hauries estat/sigut
ell hauria estat/sigut
n. hauríem estat/sigut
v. hauríeu estat/sigut
ells haurien estat/sigut

SUBJUNTIU

Present

jo siga
tu sigues
ell siga
n. siguem
v. sigueu
ells siguen

Preterit perfet

jo haja estat/sigut
tu hages estat/sigut
ell haja estat/sigut
n. hàgem estat/sigut
v. hàgeu estat/sigut
ells hagen estat/sigut

Preterit imperfet

jo fos/fóra
tu fosses/fores
ell fos/fóra
n. fóssem/fòrem
v. fósseu/fòreu
ells fossen/foren

P. plusquamperfet

jo hagués estat/sigut
tu haguesses estat/sigut
ell hagués estat/sigut
n. haguéssem estat/sigut
v. haguésseu estat/sigut
ells haguessen estat/sigut

Preterit perfet perifràstic

jo vaja ser/ésser
tu vagés ser/ésser
ell vaja ser/ésser
n. vàgem ser/ésser
v. vàgeu ser/ésser
ells vagen ser/ésser

IMPERATIU

-
sigues
siga
siguem
sigueu
siguen

7 ANAR¹

INFINITIU

Simple: anar
Compost: haver anat

GERUNDI

Simple: anant
Compost: havent anat

PARTICIPI

anat, anada,
anats, anades

INDICATIU

Present

jo vaig
tu vas
ell va
n. anem
v. aneu
ells van

Pretèrit indefinit

jo he anat
tu has anat
ell ha anat
n. hem anat
v. heu anat
ells han anat

Pretèrit imperfet

jo anava
tu anaves
ell anava
n. anàvem
v. anàveu
ells anaven

Pretèrit plusquamperfet

jo havia anat
tu havies anat
ell havia anat
n. havíem anat
v. havíeu anat
ells havien anat

Pretèrit perfet simple

jo aní
tu anares
ell anà
n. anàrem
v. anàreu
ells anaren

Pretèrit anterior simple

jo haguí anat
tu hagueres anat
ell hagué anat
n. haguérem anat
v. haguéreu anat
ells hagueren anat

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaig anar
tu vas anar
ell va anar
n. vam anar
v. vau anar
ells van anar

Pretèrit anterior perifràstic

jo vaig haver anat
tu vas haver anat
ell va haver anat
n. vam haver anat
v. vau haver anat
ells van haver anat

Futur simple

jo aniré
tu aniràs
ell anirà
n. anirem
v. anireu
ells aniran

Futur compost

jo hauré anat
tu hauràs anat
ell haurà anat
n. haurem anat
v. haureu anat
ells hauran anat

Condicional simple

jo aniria
tu aniries
ell aniria
n. aniríem
v. aniríeu
ells anirien

Condicional compost

jo hauria anat
tu hauries anat
ell hauria anat
n. hauríem anat
v. hauríeu anat
ells haurien anat

SUBJUNTIU

Present

jo vaja
tu vages
ell vaja
n. anem
v. aneu
ells vagen

Pretèrit perfet

jo haja anat
tu hages anat
ell haja anat
n. hàgem anat
v. hàgeu anat
ells hagen anat

Pretèrit imperfet

jo anàs-ara
tu anasses-ares
ell anàs-ara
n. anàssem-àrem
v. anàsseu-àreu
ells anassen-aren

Pretèrit plusquamperfet

jo hagués anat
tu haguesses anat
ell hagués anat
n. haguésem anat
v. haguésseu anat
ells haguessen anat

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaja anar
tu vages anar
ell vaja anar
n. vàgem anar
v. vàgeu anar
ells vagen anar

IMPERATIU

-
vés
vaja
anem
aneu
vagen

¹ Quan és verb pronominal de moviment, la seua forma és *anar-se'n*.

12 BEURE

INFINITIU

Simple: beure
Compost: haver begut

GERUNDI

Simple: bevènt
Compost: havent begut

PARTICIPI

begut, beguda,
beguts, begudes

INDICATIU

Present

jo bec
tu beus
ell beu
n. bevem
v. beveu
ells beuen

Pretèrit indefinit

jo he begut
tu has begut
ell ha begut
n. hem begut
v. heu begut
ells han begut

Pretèrit imperfet

jo bevia
tu bevies
ell bevia
n. beviam
v. bevieu
ells bevien

Pretèrit plusquamperfet

jo havia begut
tu havies begut
ell havia begut
n. haviem begut
v. havieu begut
ells havien begut

Pretèrit perfet simple

jo beguí
tu begueres
ell begué
n. beguérem
v. beguéreu
ells begueren

Pretèrit anterior simple

jo haguí begut
tu hagueses begut
ell hagué begut
n. haguérem begut
v. haguéreu begut
ells hagueren begut

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaig beure
tu vas beure
ell va beure
n. vam beure
v. vau beure
ells van beure

Pretèrit anterior perifràstic

jo vaig haver begut
tu vas haver begut
ell va haver begut
n. vam haver begut
v. vau haver begut
ells van haver begut

Futur simple

jo beuré
tu beuràs
ell beurà
n. beurem
v. beureu
ells beuran

Futur compost

jo hauré begut
tu hauràs begut
ell haurà begut
n. haurem begut
v. haureu begut
ells hauran begut

Condicional simple

jo beuria
tu beuries
ell beuria
n. beuriem
v. beuriu
ells beurien

Condicional compost

jo hauria begut
tu hauries begut
ell hauria begut
n. hauriem begut
v. haurieu begut
ells haurien begut

SUBJUNTIU

Present

jo bega
tu begues
ell bega
n. beguem
v. begueu
ells beguen

Pretèrit perfet

jo haja begut
tu hages begut
ell haja begut
n. hàgem begut
v. hàgeu begut
ells hagen begut

Pretèrit imperfet

jo begués-*era*
tu beguesses-*eres*
ell begués-*era*
n. beguésem-*érem*
v. beguéssiu-*éreu*
ells beguessen-*eren*

Pretèrit plusquamperfet

jo hagués begut
tu haguesses begut
ell hagués begut
n. haguéssem begut
v. haguéssiu begut
ells haguessen begut

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaja beure
tu vages beure
ell vaja beure
n. vàgem beure
v. vàgeu beure
ells vagen beure

IMPERATIU

-
beu
bega
beguem
beveu
beguen

22 CONÉIXER

INFINITIU

Simple: conéixer*Compost:* haver conegut

GERUNDI

Simple: coneixent*Compost:* havent conegut

PARTICIPI

conegut, coneguda,

coneguts, conegudes

INDICATIU

*Present*jo conec
tu coneixes
ell coneix
n. coneixem
v. coneixeu
ells coneixen*Pretèrit indefinit*jo he conegut
tu has conegut
ell ha conegut
n. hem conegut
v. heu conegut
ells han conegut*Pretèrit imperfet*jo coneixia
tu coneixies
ell coneixia
n. coneixíem
v. coneixíeu
ells coneixien*Pretèrit plusquamperfet*jo havia conegut
tu havies conegut
ell havia conegut
n. havíem conegut
v. havíeu conegut
ells havien conegut*Pretèrit perfet simple*jo coneguí
tu conegueres
ell conegué
n. coneguèrem
v. coneguèreu
ells conegueren*Pretèrit anterior simple*jo haguí conegut
tu hagueres conegut
ell hagué conegut
n. haguèrem conegut
v. haguèreu conegut
ells hagueren conegut*Pretèrit perfet perifràstic*jo vaig conéixer
tu vas conéixer
ell va conéixer
n. vam conéixer
v. vau conéixer
ells van conéixer*Pretèrit anterior perifràstic*jo vaig haver conegut
tu vas haver conegut
ell va haver conegut
n. vam haver conegut
v. vau haver conegut
ells van haver conegut*Futur simple*jo coneixeré
tu coneixeràs
ell coneixerà
n. coneixerem
v. coneixereu
ells coneixeran*Futur compost*jo hauré conegut
tu hauràs conegut
ell haurà conegut
n. haurem conegut
v. haureu conegut
ells hauran conegut*Condicional simple*jo coneixeria
tu coneixeries
ell coneixeria
n. coneixeríem
v. coneixeríeu
ells coneixerien*Condicional compost*jo hauria conegut
tu hauries conegut
ell hauria conegut
n. hauríem conegut
v. hauríeu conegut
ells haurien conegut

SUBJUNTIU

*Present*jo conega
tu conegues
ell conega
n. coneguem
v. conegueu
ells coneguen*Pretèrit perfet*jo haja conegut
tu hages conegut
ell haja conegut
n. hàgem conegut
v. hàgeu conegut
ells hagen conegut*Pretèrit imperfet*jo conegués-*era*
tu coneguesses-*eres*
ell conegués-*era*
n. coneguéssem-*èrem*
v. coneguésseu-*èreu*
ells coneguésseu-*èren**Pretèrit plusquamperfet*jo hagués conegut
tu haguesses conegut
ell hagués conegut
n. haguéssem conegut
v. haguésseu conegut
ells haguessen conegut*Pretèrit perfet perifràstic*jo vaja conéixer
tu vages conéixer
ell vaja conéixer
n. vàgem conéixer
v. vàgeu conéixer
ells vagen conéixer

IMPERATIU

-
coneix
conega
coneguem
conexeu
coneguen

40 EIXIR

INFINITIU

Simple: eixir

Compost: haver eixit

GERUNDI

Simple: eixint

Compost: havent eixit

PARTICIPI

eixit, eixida,
eixits, eixides

INDICATIU

Present

jo isc
tu ixes
ell ix
n. eixim
v. eixiu
ells ixen

Pretèrit indefinit

jo he eixit
tu has eixit
ell ha eixit
n. hem eixit
v. heu eixit
ells han eixit

Pretèrit imperfet

jo eixia
tu eixies
ell eixia
n. eixíem
v. eixíeu
ells eixien

Pretèrit plusquamperfet

jo havia eixit
tu havies eixit
ell havia eixit
n. haviem eixit
v. havíeu eixit
ells havien eixit

Pretèrit perfet simple

jo isquí/eixí
tu isqueres/eixires
ell isqué/eixí
n. isquérem/eixírem
v. isquéreu/eixíreu
ells isqueren/eixiren

Pretèrit anterior simple

jo haguí eixit
tu hagueres eixit
ell hagué eixit
n. haguérem eixit
v. haguéreu eixit
ells hagueren eixit

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaig eixir
tu vas eixir
ell va eixir
n. vam eixir
v. vau eixir
ells van eixir

Pretèrit anterior perifràstic

jo vaig haver eixit
tu vas haver eixit
ell va haver eixit
n. vam haver eixit
v. vau haver eixit
ells van haver eixit

Futur simple

jo eixiré
tu eixiràs
ell eixirà
n. eixirem
v. eixireu
ells eixiran

Futur compost

jo hauré eixit
tu hauràs eixit
ell haurà eixit
n. haurem eixit
v. haureu eixit
ells hauran eixit

Condicional simple

jo eixiria
tu eixiries
ell eixiria
n. eixiríem
v. eixiríeu
ells eixirien

Condicional compost

jo hauria eixit
tu hauries eixit
ell hauria eixit
n. hauríem eixit
v. hauríeu eixit
ells haurien eixit

SUBJUNTIU

Present

jo isca
tu isques
ell isca
n. isquem
v. isqueu
ells isquen

Pretèrit perfet

jo haja eixit
tu hages eixit
ell haja eixit
n. hàgem eixit
v. hàgeu eixit
ells hagen eixit

Pretèrit imperfet

jo isqués-*era*
tu isquesses-*eres*
ell isqués-*era*
n. isquéssem-*érem*
v. isquésseu-*éreu*
ells isquessen-*eren*

Pretèrit plusquamperfet

jo hagués eixit
tu haguesses eixit
ell hagués eixit
n. haguéssem eixit
v. haguésseu eixit
ells haguessen eixit

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaja eixir
tu vages eixir
ell vaja eixir
n. vàgem eixir
v. vàgeu eixir
ells vagen eixir

IMPERATIU

-
ix
isca
eixim/isquem
eixiu
isquen

43 ESTAR

INFINITIU

Simple: estar
Compost: haver estat

GERUNDI

Simple: estant
Compost: havent estat

PARTICIPI

estat, estada,
estats, estades

INDICATIU

Present

joestic
tuestàs
ell està
n. estem
v. esteu
ells estan

Pretèrit indefinit

jo he estat
tu has estat
ell ha estat
n. hem estat
v. heu estat
ells han estat

Pretèrit imperfet

jo estava
tu estaves
ell estava
n. estàvem
v. estàveu
ells estaven

Pretèrit plusquamperfet

jo havia estat
tu havies estat
ell havia estat
n. haviem estat
v. havieu estat
ells havien estat

Pretèrit perfet simple

jo estiguí
tu estigueres
ell estigué
n. estiguérem
v. estiguéreu
ells estigueren

Pretèrit anterior simple

jo haguí estat
tu hagueres estat
ell hagué estat
n. haguérem estat
v. haguéreu estat
ells hagueren estat

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaig estar
tu vas estar
ell va estar
n. vam estar
v. vau estar
ells van estar

Pretèrit anterior perifràstic

jo vaig haver estat
tu vas haver estat
ell va haver estat
n. vam haver estat
v. vau haver estat
ells van haver estat

Futur simple

jo estaré
tu estaràs
ell estarà
n. estarem
v. estareu
ells estaran

Futur compost

jo hauré estat
tu hauràs estat
ell haurà estat
n. haurem estat
v. haureu estat
ells hauran estat

Condicional simple

jo estaria
tu estaries
ell estaria
n. estariem
v. estariem
ells estarien

Condicional compost

jo hauria estat
tu hauries estat
ell hauria estat
n. hauriem estat
v. hauriem estat
ells haurien estat

SUBJUNTIU

Present

jo estiga
tu estigues
ell estiga
n. estiguem
v. estigueu
ells estiguen

Pretèrit perfet

jo haja estat
tu hages estat
ell haja estat
n. hàgem estat
v. hàgeu estat
ells hagen estat

Pretèrit imperfet

jo estigués-*era*
tu estiguesses-*eres*
ell estigués-*era*
n. estiguéssem-*érem*
v. estiguésseu-*éreu*
ells estiguessen-*eren*

Pretèrit plusquamperfet

jo hagués estat
tu haguesses estat
ell hagués estat
n. haguéssem estat
v. haguésseu estat
ells haguessen estat

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaja estar
tu vages estar
ell vaja estar
n. vàgem estar
v. vàgeu estar
ells vagen estar

IMPERATIU

-
estigues/està¹
estiga
estiguem
estigueu/esteu¹
estiguen

¹ Quan les formes d'imperatiu són pronominals, en la 2.ª persona del singular és preferible *està* (està-te quiet), i, en la del plural, *esteu* (esteu-vos quiet).

45 FER

INFINITIU

Simple: fer
Compost: haver fet

GERUNDI

Simple: fent
Compost: havent fet

PARTICIPI

fet, feta,
fets, fetes

INDICATIU

Present

jo faig
tu fas
ell fa
n. fem
v. feu
ells fan

Pretèrit indefinit

jo he fet
tu has fet
ell ha fet
n. hem fet
v. heu fet
ells han fet

Pretèrit imperfet

jo feia
tu feies
ell feia
n. fèiem
v. fèieu
ells feien

Pretèrit plusquamperfet

jo havia fet
tu havies fet
ell havia fet
n. haviem fet
v. havíeu fet
ells havien fet

Pretèrit perfet simple

jo fiu
tu feres
ell fèu
n. fèrem
v. fèreu
ells feren

Pretèrit anterior simple

jo haguí fet
tu hagueres fet
ell hagué fet
n. haguérem fet
v. haguéreu fet
ells hagueren fet

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaig fer
tu vas fer
ell va fer
n. vam fer
v. vau fer
ells van fer

Pretèrit anterior perifràstic

jo vaig haver fet
tu vas haver fet
ell va haver fet
n. vam haver fet
v. vau haver fet
ells van haver fet

Futur simple

jo faré
tu faràs
ell farà
n. farem
v. fareu
ells faran

Futur compost

jo hauré fet
tu hauràs fet
ell haurà fet
n. haurem fet
v. hauréu fet
ells hauran fet

Condicional simple

jo faria
tu faries
ell faria
n. fariem
v. faríeu
ells farien

Condicional compost

jo hauria fet
tu hauries fet
ell hauria fet
n. hauríem fet
v. hauríeu fet
ells haurien fet

SUBJUNTIU

Present

jo faça
tu faces
ell faça
n. fem
v. feu
ells facen

Pretèrit perfet

jo haja fet
tu hages fet
ell haja fet
n. hàgem fet
v. hàgeu fet
ells hagen fet

Pretèrit imperfet

jo fes-*era*
tu fesses-*eres*
ell fes-*era*
n. féssem-*érem*
v. fésseu-*éreu*
ells fessen-*eren*

Pretèrit plusquamperfet

jo hagués fet
tu haguesses fet
ell hagués fet
n. haguéssem fet
v. haguésseu fet
ells haguessen fet

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaja fer
tu vages fer
ell vaja fer
n. vàgem fer
v. vàgeu fer
ells vagen fer

IMPERATIU

-
fes
faça
fem/facem
feu
facen

71 PODER¹

INFINITIU

Simple: poder
Compost: haver pogut

GERUNDI

Simple: podent
Compost: havent pogut

PARTICIPI

pogut, poguda,
poguts, pogudes

INDICATIU

Present

jo puc
tu pots
ell pot
n. podem
v. podeu
ells poden

Preterit indefinit

jo he pogut
tu has pogut
ell ha pogut
n. hem pogut
v. heu pogut
ells han pogut

Preterit imperfet

jo podia
tu podies
ell podia
n. podíem
v. podíeu
ells podien

Preterit plusquamperfet

jo havia pogut
tu havies pogut
ell havia pogut
n. havíem pogut
v. havíeu pogut
ells havien pogut

Preterit perfet simple

jo poguí
tu pogueres
ell pogué
n. poguérem
v. poguéreu
ells pogueren

Preterit anterior simple

jo haguí pogut
tu hagueres pogut
ell hagué pogut
n. haguérem pogut
v. haguéreu pogut
ells hagueren pogut

Preterit perfet perifràstic

jo vaig poder
tu vas poder
ell va poder
n. vam poder
v. vau poder
ells van poder

Preterit anterior perifràstic

jo vaig haver pogut
tu vas haver pogut
ell va haver pogut
n. vam haver pogut
v. vau haver pogut
ells van haver pogut

Futur simple

jo podré
tu podràs
ell podrà
n. podrem
v. podreu
ells podran

Futur compost

jo hauré pogut
tu hauràs pogut
ell haurà pogut
n. haurem pogut
v. haureu pogut
ells hauran pogut

Condicional simple

jo podria
tu podries
ell podria
n. podriem
v. podríeu
ells podrien

Condicional compost

jo hauria pogut
tu hauries pogut
ell hauria pogut
n. hauríem pogut
v. hauríeu pogut
ells haurien pogut

SUBJUNTIU

Present

jo pugui
tu pugues
ell pugui
n. puguem
v. pugueu
ells puguen

Preterit perfet

jo haja pogut
tu hages pogut
ell haja pogut
n. hàgem pogut
v. hàgeu pogut
ells hagen pogut

Preterit imperfet

jo pogués-*era*
tu poguesses-*eres*
ell pogués-*era*
n. poguéssim-*érem*
v. poguéssiu-*éreu*
ells poguessen-*eren*

Preterit plusquamperfet

jo hagués pogut
tu haguesses pogut
ell hagués pogut
n. haguéssim pogut
v. haguéssiu pogut
ells haguessen pogut

Preterit perfet perifràstic

jo vaja poder
tu vages poder
ell vaja poder
n. vàgem poder
v. vàgeu poder
ells vagen poder

IMPERATIU²

-
pugues
puga
puguem
pugueu
puguen

¹ Aquest verb té oberta, com la de *roda*, la *o* del radical quan queda en posició tònica.

² Pràcticament, aquestes formes de *poder* tenen sentit figurat i no recte.

72 **PRENDRE**¹

INFINITIU

Simple: prendre
Compost: haver pres

GERUNDI

Simple: prenent
Compost: havent pres

PARTICIPI

pres, presa,
presos, preses

INDICATIU

Present

jo prenc
tu prens
ell pren
n. prenem
v. preneu
ells prenen

Pretèrit indefinit

jo he pres
tu has pres
ell ha pres
n. hem pres
v. heu pres
ells han pres

Pretèrit imperfet

jo prenía
tu prenies
ell prenía
n. preniem
v. preníeu
ells prenien

Pretèrit plusquamperfet

jo havia pres
tu havies pres
ell havia pres
n. haviem pres
v. havíeu pres
ells havien pres

Pretèrit perfet simple

jo prenguí
tu prengueres
ell prengué
n. prenguérem
v. prenguéreu
ells prengueren

Pretèrit anterior simple

jo haguí pres
tu hagueres pres
ell hagué pres
n. haguérem pres
v. haguéreu pres
ells hagueren pres

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaig prendre
tu vas prendre
ell va prendre
n. vam prendre
v. vau prendre
ells van prendre

Pretèrit anterior perifràstic

jo vaig haver pres
tu vas haver pres
ell va haver pres
n. vam haver pres
v. vau haver pres
ells van haver pres

Futur simple

jo prendré
tu prendràs
ell prendrà
n. prendrem
v. prendreu
ells prendran

Futur compost

jo hauré pres
tu hauràs pres
ell haurà pres
n. haurem pres
v. haureu pres
ells hauran pres

Condicional simple

jo prendria
tu prendries
ell prendria
n. prendriem
v. prendríeu
ells prendrien

Condicional compost

jo hauria pres
tu hauries pres
ell hauria pres
n. hauríem pres
v. hauríeu pres
ells haurien pres

SUBJUNTIU

Present

jo prenga
tu prengues
ell prenga
n. prenguem
v. prengueu
ells prenguen

Pretèrit perfet

jo haja pres
tu hages pres
ell haja pres
n. hàgem pres
v. hàgeu pres
ells hagen pres

Pretèrit imperfet

jo prengué-*era*
tu prenguesses-*eres*
ell prengué-*era*
n. prenguésem-*érem*
v. prenguéseu-*éreu*
ells prenguessen-*eren*

Pretèrit plusquamperfet

jo hagués pres
tu haguesses pres
ell hagués pres
n. haguéssem pres
v. haguésseu pres
ells haguessen pres

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaja prendre
tu vages prendre
ell vaja prendre
n. vàgem prendre
v. vàgeu prendre
ells vagen prendre

IMPERATIU

-
pren
prenga
prenguem
preneu
prenguen

¹ La conjugació d'aquest verb exigeix un mode propi no sols per les diferències d'accentuació amb el model general *atendre* (núm. 9), sinó també per les moltes formes vulgars que adopta en la llengua oral (prenint, prenim, preniu, prendré, etc.).

98 VENIR (o VINDRE)

INFINITIU

Simple: venir/vindre
Compost: haver vingut

GERUNDI

Simple: venint
Compost: havent vingut

PARTICIPI

vingut, vinguda,
vinguts, vingudes

INDICATIU

Present

jo vinc
tu véns
ell ve
n. venim
v. veniu
ells vénen

Preterit indefinit

jo he vingut
tu has vingut
ell ha vingut
n. hem vingut
v. heu vingut
ells han vingut

Preterit imperfet

jo venia
tu venies
ell venia
n. veníem
v. veníeu
ells venien

Preterit plusquamperfet

jo havia vingut
tu havies vingut
ell havia vingut
n. haviem vingut
v. havíeu vingut
ells havien vingut

Preterit perfet simple

jo vinguí
tu vingueres
ell vingué
n. vinguérem
v. vinguéreu
ells vingueren

Preterit anterior simple

jo haguí vingut
tu hagueres vingut
ell hagué vingut
n. haguérem vingut
v. haguéreu vingut
ells hagueren vingut

Preterit perfet perifràstic

jo vaig venir/vindre
tu vas venir/vindre
ell va venir/vindre
n. vam venir/vindre
v. vau venir/vindre
ells van venir/vindre

Preterit anterior perifràstic

jo vaig haver vingut
tu vas haver vingut
ell va haver vingut
n. vam haver vingut
v. vau haver vingut
ells van haver vingut

Futur simple

jo vindré
tu vindràs
ell vindrà
n. vindrem
v. vindreu
ells vindran

Futur compost

jo hauré vingut
tu hauràs vingut
ell haurà vingut
n. haurem vingut
v. haureu vingut
ells hauran vingut

Condicional simple

jo vindria
tu vindries
ell vindria
n. vindríem
v. vindríeu
ells vindrien

Condicional compost

jo hauria vingut
tu hauries vingut
ell hauria vingut
n. hauríem vingut
v. hauríeu vingut
ells haurien vingut

SUBJUNTIU

Present

jo vinga
tu vingues
ell vinga
n. vinguem
v. vingueu
ells vinguen

Preterit perfet

jo haja vingut
tu hages vingut
ell haja vingut
n. hàgem vingut
v. hàgeu vingut
ells hagen vingut

Preterit imperfet

jo vingués-*era*
tu vinguesses-*eres*
ell vingués-*era*
n. vinguéssem-*érem*
v. vinguésseu-*éreu*
ells vinguessen-*eren*

Preterit plusquamperfet

jo hagués vingut
tu haguesses vingut
ell hagués vingut
n. haguéssem vingut
v. haguésseu vingut
ells haguessen vingut

Preterit perfet perifràstic

jo vaja venir
tu vages venir
ell vaja venir
n. vàgem venir
v. vàgeu venir
ells vagen venir

IMPERATIU

-
vine
vinga
vinguem
veniu
vinguen

102 VOLER¹

INFINITIU

Simple: voler

Compost: haver volgut

GERUNDI

Simple: volent

Compost: havent volgut

PARTICIPI

volgut, volguda,
volguts, volgudes

INDICATIU

Present

jo vull
tu vols
ell vol
n. volem
v. voleu
ells volen

Pretèrit indefinit

jo he volgut
tu has volgut
ell ha volgut
n. hem volgut
v. heu volgut
ells han volgut

Pretèrit imperfet

jo volia
tu volies
ell volia
n. volíem
v. volíeu
ells volien

Pretèrit plusquamperfet

jo havia volgut
tu havies volgut
ell havia volgut
n. haviem volgut
v. haviéu volgut
ells havien volgut

Pretèrit perfet simple

jo volguí
tu volgues
ell volgué
n. volguérem
v. volguéreu
ells volgueren

Pretèrit anterior simple

jo haguí volgut
tu hagueres volgut
ell hagué volgut
n. haguérem volgut
v. haguéreu volgut
ells hagueren volgut

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaig voler
tu vas voler
ell va voler
n. vam voler
v. vau voler
ells van voler

Pretèrit anterior perifràstic

jo vaig haver volgut
tu vas haver volgut
ell va haver volgut
n. vam haver volgut
v. vau haver volgut
ells van haver volgut

Futur simple

jo voldré
tu voldràs
ell voldrà
n. voldrem
v. voldreu
ells voldran

Futur compost

jo hauré volgut
tu hauràs volgut
ell haurà volgut
n. haurem volgut
v. haureu volgut
ells hauran volgut

Condicional simple

jo voldria
tu voldries
ell voldria
n. voldríem
v. voldríeu
ells voldrien

Condicional compost

jo hauria volgut
tu hauries volgut
ell hauria volgut
n. hauríem volgut
v. hauríeu volgut
ells haurien volgut

SUBJUNTIU

Present

jo vulga
tu vulgues
ell vulga
n. vulguem
v. vulgueu
ells vulguen

Pretèrit perfet

jo haja volgut
tu hages volgut
ell haja volgut
n. hàgem volgut
v. hàgeu volgut
ells hagen volgut

Pretèrit imperfet

jo volgués-*era*
tu volguesses-*eres*
ell volgués-*era*
n. volguéssem-*érem*
v. volguésseu-*éreu*
ells volguessen-*eren*

Pretèrit plusquamperfet

jo hagués volgut
tu haguesses volgut
ell hagués volgut
n. haguéssem volgut
v. haguésseu volgut
ells haguessen volgut

Pretèrit perfet perifràstic

jo vaja voler
tu vages voler
ell vaja voler
n. vàgem voler
v. vàgeu voler
ells vagen voler

IMPERATIU

-
vulgues
vulga
vulguem
vulgueu
vulguen

¹ Aquest verb té oberta, com la de *roda*, la *o* del radical, quan queda en posició tònica.

EXERCICIS

Llig el següent text:

LA FORMACIÓ DE L'UNIVERS

Des de sempre, la humanitat ha intentat donar una explicació sobre la formació de l'Univers. Actualment, la teoria acceptada pels científics és la del Big-Bang) (la gran explosió) formulada per George Gamow, americà d'origen ucraïnès, el 1948.

L'Univers es formà fa entre 15.000 i 20.000 milions d'anys. En un principi es formà una gran bola de matèria molt densa que generava una enorme quantitat d'energia. Arribà el moment en què aquesta bola explotà i la matèria que tenia **s'escampà** per tot l'espai.

La bola s'anà concentrant en diferents llocs i formà **nebuloses** que donarien lloc a les primeres **galàxies** on es formaren les **estrelles** i els altres **astres**.

Aquesta teoria la confirmen els últims descobriments astronòmics: les galàxies que s'allunyen, les radiacions còsmiques i els forats negres.

Equip Arbre: Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural. 5é de primària. Ed. Marfil.

1. Coneixes altres teories sobre la formació de l'univers? Explica-les.
2. Digues el significat de les paraules del text:
 - s'escampà**
 - nebuloses**
 - galàxies**
 - estrelles**
 - astres**
3. Subratlla els verbs irregulars que apareguen al text.
4. Conjuga el present d'indicatiu del verb PODER.
5. Conjuga el present d'indicatiu del verb VOLER.
6. Conjuga l'imperfet d'indicatiu del verb ANAR.
7. Conjuga el present de subjuntiu del verb ESTAR.
8. Conjuga el perfet simple del verb ESCRIURE.
9. Conjuga l'imperfet de subjuntiu del verb HAVER.
10. Conjuga el futur d'indicatiu del verb VENIR O VINDRE

Setmana 23

Tema 19

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

1. Gèneres literaris IV
 - 1.1. L'assaig
 - 1.2. Característiques de l'assaig
 - 1.3. Lectura d'un fragment d'un assaig de Fuster. *Parlar i escriure*.
 - 1.4. Anàlisi i comentari

Assaig

De Viquipèdia

L'**assaig** és un gènere literari dins del més general de la didàctica (vegeu gènere didàctic).

- 1 Definició i origen de l'assaig
- 2 Història de l'assaig
- 3 Estructura
 - 3.1 Introducció
 - 3.2 Desenvolupament
 - 3.3 Conclusió

Definició i origen de l'assaig

L'assaig és un gènere relativament nou. Els seus orígens es poden rastrejar des d'èpoques més o menys remotes. Només en l'edat contemporània ha arribat a assolir una posició central. És força probable que en el seu desenvolupament i hegemonia, hagin tingut una gran influència el pensament liberal i el periodisme.

José Ortega y Gasset el va definir com "La ciencia sin la prueba explícita". Alfonso Reyes, d'altra banda, va afirmar que "el ensayo es la literatura en su función ancilar", és a dir, com a esclava o subalterna de quelcom superior. El crític Eduardo Gómez de Baquero, més conegut com "Andrenio", va afirmar el 1917 que "el ensayo está en la frontera de dos reinos: el de la didáctica y el de la poesía y hace excursiones del uno al otro". Eugenio D'Ors el va definir com la "poetització del saber". El seu origen es

troba en el gènere epidíctic de l'antiga oratòria grecoromana, i ja Menandro el Rétor, al·ludint-hi sota el nom de "xarrada", va exposar algunes de les seves característiques als seus *Discursos sobre el gènere epidíctic*:

- Tema lliure (elogi, vituperi, exhortació).
- Estil senzill, natural, amistós.
- Subjectivitat (la xarrada és personal i expressa estats d'ànim).
- Es barregen elements (citacions, proverbis, anècdotes, records personals).
- No hi ha un ordre preestablert (es divaga), asistemàtic.
- Brevetat.
- Està dirigit a un públic ampli.

L'assaig, a diferència del text informatiu, no té una estructura definida ni sistematitzada o compartimentada en apartats o lliçons, per la qual cosa ja des del Renaixement es va considerar un gènere més obert que el medieval *tractatus* o suma i es considera distint d'ell també per la seua voluntat artística d'estil i la seua subjectivitat, ja que no pretén informar, sinó persuadir o convèncer. Utilitza la modalitat discursiva expositivo-argumentativa i un tipus de raonaments "tous" que han estat estudiats per Chaïm Perelman i Lucie Ollbrechts-Tyteca en el seu *Tractat de l'argumentació*.

Història de l'assaig

Són ja pràcticament una col·lecció d'assaigs els *Moralia* de Plutarco, però el desenvolupament modern i més important del gènere assagístic va venir sobretot a partir dels *Essais* (1580) de l'escriptor renaixentista francès Michel de Montaigne, tot i que els seus últims precedents cal buscar-los en el gènere epidíctic de l'oratòria clàssica.

Estructura

Introducció

Es presenta un "tema", és a dir una realitat social, empírica, que encara no té una resposta vertadera. Això es pot fer a través d'una pregunta que té més d'una resposta. Una hipòtesi que pot definir-se com una solució provisional (temptativa) per a un problema donat. Per exemple: Què és la veritat?, Què és el que és bo?, etc. És en aquesta part on es presenta, generalment (ja que pot ser exposada en la conclusió i, menorment, en el desenvolupament), la tesi del tema. **Per tesi s'entén** l'opinió de l'autor sobre un determinat tema debatible. La introducció ha de ser redactada pensant en el lector.

Desenvolupament

S'analitzen els arguments a favor i en contra.

Conclusió

Es fa un resum del que s'ha exposat, que confirma la tesi inicial.

Obtingut de «<http://ca.wikipedia.org/wiki/Assaig>»

Joan Fuster (Sueca, 1922-1992) és assagista, historiador, crític literari i poeta. Intel·lectual autodidacte amb projecció històrica, es compromet amb el seu país i el seu temps. De la seva obra, prolífica i variada de temes, en destaca, per la seva transcendència, l'assaig polític *Nosaltres els valencians* (1962), premi Lletra d'Or 1963, que és un revulsiu en la societat valenciana del moment. Estudia l'obra d'Ausiàs March, de sant Vicent Ferrer, de Salvador Espriu i de Josep Pla, entre altres. També basteix una teoria coherent i documentada de la història dels Països Catalans. És distingit, entre altres guardons, amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (1975) i amb la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya (1983). A títol pòstum, el Consell de la Generalitat Valenciana li concedeix l'Alta Distinció al Mèrit Cultural.

Va ser president de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (1987-1991).

Comentaris a la seua obra

"Com la d'Erasme, 'el pobre, malalt, dèbil, previngut, reticent, enginyós, equívoc Erasme de Rotterdam', la significació de l'escriptor de Sueca ha estat no sols representativa sinó, sobretot, altament exemplar; representativa i exemplar al nostre país per als intel·lectuals del seu temps i per a tots els que han vingut després d'ell. Es tracta de l'exemplaritat d'un discurs intel·lectual bàsicament creatiu i creador que es vol independent per damunt de tot, amb la independència necessària per intervenir en tot allò que l'afecta no sols com a intel·lectual sinó també i sobretot com a persona i com a membre d'una societat."

(**Jaume Pérez Montaner**: "El discurs de l'escriptor i el de l'intel·lectual", dins *Creació literària al País Valencià. Problemes i propostes*. Barcelona: Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, 2000)

* * *

"Per Fuster, a l'hora d'escriure cal deixar de pensar en un hipotètic lector del propi nivell intel·lectual i tendir, en canvi, a la vulgarització cultural. Reivindicarà, per tant, el diàleg obert, característic de l'àmbit mediterrani, que esperoni la intel·ligència col·lectiva, a través de la ironia, i que propiciï aquell humanisme liberal que té els seus ressorts més preuats en la tolerància, la controvèrsia i la llibertat d'esperit [...].

Malgrat la diversitat temàtica que conforma el corpus fusterià —obra poètica, assaig civico-polític, assaig historicocultural o bé de caràcter humanístic—, aquest respon, en el seu conjunt, al projecte que ha d'orientar, en forma quasi d'imperatiu moral, la funció social de la seva activitat intel·lectual: bé en forma d'autoexploració en els seus escrits més personals —en el Diari o en els aforismes—, bé amb apreciacions de caràcter valoratiu, sobre els compromisos contrets per autors tan diversos com Erasme, Unamuno, d'Ors, Gide, Marcuse..., des de la seva condició de "lector-crític". És per aquesta perspectiva doble de "lector-escriptor" que se situa en una disposició estimativa del paper social que pertoca al quefer intel·lectual."

(**Antoni Riera:** *Literatura d'idees*. Barcelona: Bruño, 1992)

* * *

"Joan Fuster, també en la llengua, representa, per damunt de tot, la voluntat de ser normal. Insistesc: aquesta voluntat s'inscriu en un món cultural profundament anòmal. En aquests moments, en què s'han desfermat polèmiques tan estèrils al voltant de la llengua estàndard, Fuster és un paradigma clar. La seva llengua té sempre com a objectiu fonamental transmetre unes idees, o proposicions o interrogants. Desdenya l'arcaisme estèril, la paraula indòmita, la troballa dialectal: la seva llengua conforma un estil de prosa culta i eficaç, vàlida a tot arreu del domini lingüístic."

(**Jesús Huguet:** "La força de la paraula en Joan Fuster", dins *Homenatge universitari a Joan Fuster*. València: Servei de Publicacions, 1993)

* * *

"Conceptuo l'aparició de Fuster en la nostra àrea lingüística com un fenomen considerable. Si a les illes F. de B. Moll ha estat el primer element pràcticament integrador, a gran escala, de la nostra àrea lingüística, Joan Fuster ho ha estat —i ja veient les coses des del punt de vista polític— a València."

(**Josep Pla:** *Homenots*. Barcelona: Editorial Selecta, 1962. A la pàgina de Josep Pla, a l'apartat d'antologia, trobareu un retrat de Joan Fuster fet per Pla)

* * *

"Poques vegades he trobat un escriptor professional que hagi llegit tantes de coses de tants autors i de tantes literatures, que estigui tant a *la page* del fet literari universal com en Fuster i que, alhora, conegui amb tant detall i valori amb tanta justícia la pròpia literatura."

(**Rafael Tasis:** "Joan Fuster assagista", *Serra d'Or*, 1960)

PROPOSTES DE TREBALL

1. Llegeix el següent text:

PARLAR I ESCRIURE

Parlar? I qui parla “bé”? Vull dir: qui parla “bé” una llengua?... De tant en tant, algú, gramàtic o escriptor, proposa l’<ús> com una instància segura per a centrar el mòdul o el cànon de l’idioma escrit. És una proposició assenyada, sens dubte. Però, quin <ús>? L’<ús> de qui? Cadascú parla com li han ensenyat a parlar: la seva mare, el seu col·legi, els seus amics. Aprenem a parlar de qualsevol manera, o d’una manera molt concreta-condicionats per la nostra circumstància personal-. Hi ha molts <usos> dins de cada llengua... Un punt, però, em sembla clar; els qui saben escriure, realment, <només> saben escriure, i quan parlen, parlen imitant la seva pròpia escriptura. Les gramàtiques escolars o acadèmiques en són una decantació. És això <parlar bé>? És, el d’ells, un model d’idioma? En definitiva, si bé es mira, una llengua-fins ara-no és sinó una tradició familiar, una herència de signes i de sobreentesos, un repertori de tòpics ancestrals. Avuí, llevat de la gent rústica i dispersa, tothom parla com s’escriu: parlar com ordena una <gramàtica>... Confondre una llengua amb la seva gramàtica-amb unes <normes>- és, sens dubte, una trampa. Els idiomes únicament són <vius> en la mesura que són <dialectals>, en la mesura que són <ús> particular i directe.

Joan Fuster: *Maneres de parlar*. (18-XII-1957). A: **Diari** (1953/1960); O.C. vol.2 (1969)

ACTIVITATS DESPRÉS DE LA LECTURA DEL TEXT:

1. Què és un “assaig”?
2. Classificaries aquest text com un text assagístic? Per què?
3. Quina estructura presenta aquest text?
4. Identifica’n la tesi i els arguments.
5. Es tracta d’un text només argumentatiu o també hi veus una certa voluntat de creació literària? Raona la resposta.

Setmana 24

Tema 20

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

L'ESTRUCTURA DE L'ORACIÓ: EL SUBJECTE I EL PREDICAT

Una **oració** o frase és un conjunt de paraules amb sentit complet.

són oracions	no són oracions
- La Lluïsa menja un gelat.	- Aquella noia rossa.
- Neva.	- L'augment de sou.
- Havien promès un augment de sou.	- Un miler de persones.
- Ha parlat amb tothom, en Pere.	- La gavardina al penja-robes.
- Aquell xicot estranger és músic.	- Vaga d'autobusos.
- Què faràs diumenge?	
- I ara!	
- No.	

L'oració sol estar formada per un **sintagma nominal (SN)**, que fa la funció de subjecte, i un **sintagma verbal (SV)**, que fa la funció de predicat.

Poden haver sintagmes nominals dins del predicat. Normalment fan la funció d'objecte o complement directe. Ja ho treballarem més endavant.

oració	subjecte (SN)	predicat (SV)
L'Anna estudia grec.	l'Anna	Estudia grec.
No té gaire gana, la nena.	la nena	No té gaire gana.

Demà plourà. Estava molt contenta.	<i>no n'hi ha</i> <i>elidit</i> (ella)	Demà plourà. Estava molt contenta.
---------------------------------------	---	---------------------------------------

Les oracions s'estructuren en unitats més petites que reben el nom de *sintagmes* . Un **sintagma** és un conjunt de mots agrupats a l'entorn d'un nucli. Si el nucli és un nom s'anomena **sintagma nominal (SN)** . Si el nucli és un verb s'anomena **sintagma verbal (SV)** .

Són sintagmes nominals:

El teu pare.

Un restaurant xinès.

Són sintagmes verbals:

Estudiava tota la nit.

Va xiular una falta.

RECORDA:

EL NUCLI DEL SINTAGMA NOMINAL ÉS UN NOM

EL NUCLI DEL SINTAGMA VERBAL ÉS UN VERB

El **SN** pot fer la funció de **subjecte i de vegades d'objecte directe**. El subjecte designa éssers, coses, fets, etc. dels quals es diu alguna cosa.

El **SV** fa la funció de **predicat** . El predicat expressa que fa el subjecte o ens en dóna alguna informació.

En Jaume deixa l'abric a l'armari. *En Jaume* és el **subjecte (SN)**
deixa l'abric a l'armari és el **predicat (SV)**

Hi ha d'haver una concordança de nombre i persona entre el subjecte i el predicat.

Les dones parlaven de política. *3a pers. pl. 3a pers. pl.*

L'àrbitre va xiular un penal. *3a pers. sing. 3a pers. sing.*

A vegades el subjecte es pot sobreentendre i no aparèixer a l'oració. En aquests casos diem que el subjecte està **el·líptic** .

Estudieu poc. (*vosaltres*) Sempre menja fora de casa. (*ell, ella*)

Hi ha oracions que són impersonals perquè el predicat ja ho expressa tot, i no tenen subjecte.

Plou.

Hi ha contaminació.

Es parla valencià.

EXERCICIS

Llig el següent text:

CAP DE SETMANA

El món rural és sens dubte, l'autèntic creador i el més fidel dipositari del nostre patrimoni cultural, que ha anat enriquint-se i donant llum al medi urbà, desconeixedor de tantes facetes de la pròpia cultura. Desconeixedor per pura **abúlia**, per deixadesa, per comoditat, per ignorància. Al nostres paisans de les capitals, els plau anar els caps de setmana als **llogarets** a gaudir de la cuina autòctona, a tastar l'embotit, el conill i les costelletes, si es desplacen a la muntanya; a menjar arròs a banda, el creuet o els molls de roca si van prop de la mar. Ningú, però, no té temps, ni possiblement ganes, per a xarrar amb els vells, per a demanar a les mestresses que desvetlen els seus secrets culinaris, per a comprovar com les paraules oblidades per falta d'ús no s'han perdut, romanen vives. Cal furgar fins a trobar les pròpies **arrels**, que hi són. Res d'això no fan. Si **burxaren** amb interès, descobririen el regal d'un **feix** de llum que els mostra un camí sense cruïlles, que ve de lluny i que s'endinsa en l'horitzó del nostre futur.

Bernat Capó, *Costumari valencià* (fragment adaptat)

1. Després d'haver llegit el text, fes-ne un resum.
2. Conta on i com sols passar tu un cap de setmana.
3. Els nostres pobles amaguen receptes que han anat transmetent-se de generació en generació. Demana a familiars o coneguts alguna recepta de les d'abans i explica-la per escrit.
4. Defineix les paraules dalt subratllades segons el text:
Abúlia
Llogarets
Arrels
Burxaren
Feix
5. Subratlla el subjecte i predicat en la següent oració:
 Res d'això no fan
6. Quin tipus d'oració és?:
 Cal furgar fins a trobar les pròpies arrels
7. Quina estructura presenta la següent oració?:
 Ningú, però, no té temps
8. Inventa una oració amb subjecte i predicat.
9. Inventa una oració on el seu subjecte estiga el.líptic.
10. Crea una oració impersonal.

Setmana 25

Tema 21

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

L'ORACIÓ: ORACIÓ SIMPLE/ORACIÓ COMPOSTA

ORACIÓ

De Viquipèdia

La **frase** o **oració** és el conjunt de paraules amb sentit complet (definició de Dionís de Tràcia) que està marcada per dues pauses.

La **frase** també pot dividir-se en **simple** (si té només un verb) o en **composta** (si té més d'un verb), i aquesta en coordinada, subordinada i juxtaposada.

Oració composta

L'**oració composta** és aquella **frase** que està formada per més d'un verb.

Ex.:

- Oració simple: *El Joan es **pentina**.*
- Oració composta: *El Joan no **vol** que el **pentinin**.*

Les oracions compostes poden ser de tres tipus:

- [oracions coordinades](#)
- [oracions juxtaposades](#)
- [oracions subordinades](#)

Oració coordinada

Les **oracions coordinades** són [oracions compostes](#) unides mitjançant una [conjunció](#). Es caracteritzen pel fet que, a diferència de les [subordinades](#), si se separen, les dues frases

poden funcionar independentment, és a dir, l'una no depèn de l'altra per tenir sentit. Estan en un mateix nivell sintàctic.

Ex.: No em puc concentrar, **però** miraré de fer-ho.

Tipus de coordinades en valencià

Les oracions compostes coordinades es divideixen en:

- **Copulatives:** unió o addició.

Nexes: i, ni

Ex.: La Maria jugava a pilota **i** el Pere saltava.

- **Disjuntives:** presenten diferents opcions.

Nexes: o, o bé

Ex.: **O** estudies **o** suspendràs.

- **Distributives:** distribució.

Nexes: ni...ni, o...o, ara...ara, els uns...els altres, etc.

Ex.: **Ni** és feliç **ni** ho serà mai.

- **Adversatives:** manifesten una oposició.

Nexes: però, sinó que

Ex.: No ha fet els deures, **sinó que** ha mirat la televisió.

- **Explicatives:** aclareixen.

Nexes: és a dir, o sigui, això és

Ex.: Neda com un peix, **és a dir**, es mou amb facilitat per l'aigua.

- **Il·latives:** expressen una deducció.

Nexes: doncs, per tant, per consegüent

Ex.: Plou? **Doncs** no sortirem.

Oració juxtaposada

Les **oracions juxtaposades** són aquelles que estan unides per signes de [puntuació](#). La relació entre elles pot ser de total independència o una es pot subordinar en sentit a l'altra, és el parlant qui restitueix el [significat](#) del signe de puntuació (usualment una coma o els dos punts). Donat aquest marge per a la subjectivitat, en [sintaxi](#) es prefereix analitzar les dues frases com a independents, marcant simplement el nexa gràfic que fa que formen una [oració composta](#) i no dues oracions separades (com quan

hi ha un punt i seguit). A vegades l'elecció entre un signe o un altre respon a qüestions d'estil i no semàntiques.

Oració subordinada

Una **oració subordinada** és una [oració composta](#), és a dir, formada per més d'un verb. Cada verb és el nucli d'una oració diferent que s'ajunten formant l'oració composta on cada frase depèn d'una altra. Es necessiten l'una a l'altre per tenir sentit complet i no poden funcionar independentment.

-Exemple: Necessite *que m'escoltes*.

Les oracions subordinades poden funcionar com un [adjectiu](#), un [substantiu](#) o un [adverbi](#). Per aquest motiu, es divideixen en:

- [Oracions subordinades substantives](#): equivalen a un [nom](#) o [pronom](#) i es poden substituir per aquests.

-Exemple: M'agrada *que em facis suc de taronja*. M'agrada *la taronjada*.

- [Oracions subordinades adjectives](#): equivalen a un adjectiu i es poden substituir per aquest.

-Exemple: La noia *que era de Barcelona* em va ajudar. La noia *barcelonina* em va ajudar.

- [Oracions subordinades adverbials](#): equivalen a un adverbi i es poden substituir per aquest.

-Exemple: *Quan arribis*, truca'm. *Després*, truca'm.

EXERCICIS

Llig el següent text:

L'ORIENT EXPRESS: EL REFLEX D'EUROPA

El 5 de juny de 1883 sortia de la Gare de l'Est de París un tren que amb el temps arribaria a ser un mite. El tren més famós d'Europa fou acomiadat per una multitud de parisencs envejosos dels passatgers que anaven a fer el viatge inaugural. Parlem de l'Orient Express, un nom que per ell mateix ja és prou evocador.

L'art, la literatura i el cinema han contribuït a fonamentar el seu mite. Però no només és això, sinó també un fidel reflex d'Europa. La seva història és la història d'Europa. La seua decadència, la decadència dels europeus.

Paris i Istanbul quedaven units per una via fèrria i dos dies i mig de viatge; el primer nexe d'una Europa unida. La caiguda el 1879 de l'imperi turc va evidenciar la necessitat dels mercats balcànics. A l'Europa occidental li calien nous mercats, la industrialització estava en el seu punt més alt i el comerç era de vital importància. L'Orient Express seria el primer graó per articular aquest mercat (tot i que en el seu primer viatge només constara de tres combois de la Wagons-lits per a la burgesia més alta i sofisticada de la Belle Époque).

ELS VIATGERS DE L'ORIENT EXPRESS

M. Wisenthal en el seu magnífic llibre *La Belle Époque de l'Orient Express* ha retratat perfectament l'ambient i els passatgers del tren.

Al davant marxaven els cotxes blaus de la companyia Wagons-lits, luxosos vagons de primera classe per a gent que viatjava per plaer i per l'aventura que significava travessar tot Europa.

En aquesta primera classe no els faltava res. Tenien totes les comoditats, toilette inclosa, i això era el que més els diferenciava dels de tercera classe: mentre que aquests no en tenien, els de la primera en disposaven dins de la pròpia cambra.

“Crònica” (Adaptació) Carles Salmurri i Trinxet

1. Per què es relaciona l'Orient Express amb la història d'Europa?

2. Quines diferències fonamentals hi havia entre els vagons de primera classe i els de tercera?

3. Conta un viatge en tren que hages fet (real o imaginari) (**Mínim 100 paraules: 10 línies**)

4. Extrau del text alguna oració simple. Raona per què.

5. Extrau del text alguna oració composta. Raona per què.

6. Aquesta oració és subordinada substantiva, adjectiva o adverbial?:

El 5 de juny de 1883 sortia de la Gare de l'Est de París un tren que amb el temps arribaria a ser un mite.

7. Subratlla el predicat de cada oració.

- a) El meu oncle m'ha regalat els llapis
- b) Va arribar ahir de Vilanova, la Maria
- c) Les pluges de la tardor esdevindran perilloses
- d) Feia un fred aterrador
- e) Avui l'enginyer s'ha acomiadat de la fàbrica

8. Destria el subjecte del predicat en aquestes oracions (subratlla el subjecte amb una ratlla i el predicat amb dues; si no és una oració s'ha de deixar en blanc).

- a) L'estany de Banyoles
- b) L'Everest és la muntanya més alta del món
- c) El marit de la Palmira té un títol de doctor
- d) El sabater de la cantonada
- e) El gos s'ha menjat tot el formatge

9. Classifica aquestes oracions subordinades:

- 1.- Ens vam banyar on tu ens vas indicar.
- 2.- Ens vam banyar quan el sol ja s'havia post.
- 3.- Nedàvem com si fóssim peixos.

Setmana 26

Tema 22

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

1. Gèneres literaris V
 - 1.1. El teatre
 - 1.2. Característiques del teatre
 - 1.3. Lectura d'un fragment d'una peça de teatre. *Besos* de Carles Alberola i Roberto Garcia.
 - 1.4. Possible escenificació, anàlisi i comentari

El gènere teatral

1. Caracterització

És el gènere al qual pertanyen totes les obres l'objecte de les quals consisteix a representar una acció sobre l'escena. Presenta unes característiques que el distingeixen dels altres gèneres:

- l'obra no és escrita per ser llegida, sinó per ser representada;
- el receptor no és una sola persona, sinó un grup, el públic;
- el canal no és el llibre, sinó l'espai escènic;
- sovint no compta amb la caracterització directa dels personatges, sinó que es presenten a mesura que avança l'obra (caracterització indirecta),
- hi apareixen signes lingüístics i no lingüístics (propis del llenguatge no verbal)
- no hi ha narrador; el punt de vista queda diluït en els personatges.

2. El text teatral

Una obra de teatre està formada per diversos tipus de text: el text escènic, el text acotat i el text principal.

- El **text escènic** va adreçat al director de l'obra i consisteix a la descripció de com cal desenvolupar l'espectacle. Inclou informació sobre el codi gestual o tonal que mai apareix publicada en el text principal. No totes les obres disposen de text escènic.

- El **text acotat** és aquella part del text escrit que apareix entre parèntesis o en cursiva i que és una anotació explicativa al marge d'una obra teatral, per explicar la disposició, els gestos i la manera d'actuar dels personatges. Hi ha diversos tipus d'acotacions:
 - les acotacions d'acció són indicacions sobre allò que fa el personatge (seure, entrar, sortir...)
 - les acotacions de caracterització són indicacions sobre les característiques d'un personatge determinat: simpàtic, cruel...
 - les acotacions de to indiquen la manera com parla un personatge: cridant, rient, amb ràbia...
- El **text principal** és el text que forma part de la representació. És tot allò que forma part de la parla dels actors: diàlegs, monòlegs...

3. L'estructura

El text teatral acostuma a organitzar-se en **actes**: cadascuna de les parts en què es divideix una obra teatral, separada de les altres per un interval –marcat normalment per la baixada del teló–. Tot i que el nombre d'actes pot variar, tradicionalment les obres estan formades per tres actes, corresponents al plantejament, el nus i el desenllaç.

Les **escenes** són les seqüències de la trama que integren un acte, estan marcades per l'acció, pel temps, per l'entrada i sortida dels personatges. El nombre d'escenes en cada acte és divers, però no acostumen a ser més de deu.

El **quadre** és la subdivisió temàtica d'un acte, assenyalada per un canvi en el decorat.

4. El discurs teatral

El **diàleg** és la forma més estesa del discurs teatral. Quan s'analitzen els diàlegs, cal tenir present la situació dels interlocutors (igualtat, inferioritat...), la forma d'actuar (dialècticament, si es repliquen complementàriament, expositivament i interrogativament), i la relació amb l'acció (si la matisa, la posa en moviment...).

En molts casos, el diàleg es trenca per la llarga intervenció d'un dels personatges; en aquest cas podem parlar de **monòleg**: discurs no adreçat directament a un interlocutor. És un diàleg interioritzat en què un mateix és alhora l'emissor i el receptor.

També existeix el **soliloqui** (un personatge es parla a ell mateix i sense testimonis) i l'apart (quan es fa participant o còmplice al públic de la història, sense que se n'espera resposta).

5. L'espai

L'**espai escènic** és l'espai que percep el públic durant la representació. Varia segons la concepció de l'obra.

L'**escenografia** és el conjunt d'elements que s'afegeixen a l'espai escènic per reduir un determinat ambient o clima. Inclou els elements decoratius, el mobiliari, la il·luminació i l'*atrezzo*, que és el conjunt d'accessoris que complementen la caracterització dels actors i d'objectes que es fan servir durant la representació.

l'**escenari** és la part del teatre on es col·loca el decorat i on es desenvolupa majoritàriament l'acció dramàtica.

La **tramoia** és el conjunt de mitjans mecànics emprats per fer les transformacions escèniques, canvis de decoració, efectes especials... En el teatre tradicional el **teló**, s'apuja i s'abaixa marcant l'inici i l'acabament dels actes.

6. Gèneres i subgèneres dramàtics.

6.1 Tragèdia

La tragèdia és un gènere clàssic nascut a Grècia. Els seus personatges, pertanyents a les divinitats o la noblesa, han de lluitar contra un destí inevitable. El final és sempre tràgic i el llenguatge és culte.

És el gènere més estretament vinculat al món grec. A l'Edat Mitjana la tragèdia pràcticament va desaparèixer, però s'activà novament a partir del s. XVI. En els temps contemporanis la tragèdia ha sofert una transformació molt profunda i, de vegades, es confon amb el drama, es fa tragèdia col·lectiva o s'enfronta l'heroi amb l'absurd.

6.2 Comèdia

Presenta personatges de la realitat, que viuen conflictes quotidians i prosaics, situacions imprevistes, obstacles que dificulten la realització d'una acció en la qual els personatges es mostren ridículs, ignorants, però que té un final feliç, on es recupera l'ordre de totes les coses i de totes els valors criticats. La comèdia pretén provocar el riure de l'espectador. Els personatges solen ser simplificacions arquetípiques, que encarnen un defecte o un valor que no quadra amb l'esquema vigent.

6.3 Tragicomèdia

Gènere dramàtic que comparteix elements de la tragèdia i de la comèdia. Va ser conreada sobretot a Roma. Shakespeare i Lope de Vega l'adopten com a eina per renovar els gèneres dramàtics. Té una sèrie de característiques constants:

- els personatges pertanyen tant a capes populars com aristocràtiques,
- l'acció, seriosa o dramàtica, no acaba en catàstrofe,
- l'estil no és unitari: el llenguatge elevat, propi de la tragèdia, contrasta amb el llenguatge col·loquial quotidià, típic de comèdia.

6.4 Drama

Gènere teatral modern, per oposició als clàssics de la comèdia i la tragèdia. Planteja, com la tragèdia, un conflicte, situat, en aquest cas, en el pla de la realitat i dels homes, de les forces mesurables. L'heroi dramàtic és un heroi inconscient que ha de lluitar contra quelcom que no preveu. L'enfrontament es dona entre l'home individual i la societat. Es presenta com una síntesi entre elements de la comèdia i de la tragèdia. El patetisme tràgic és barrejat amb elements realistes, còmics, irònics i absurds. El drama planteja sempre un final tràgic, on no és possible la reconciliació: suïcidi, mort...

6.5 Altres gèneres dramàtics:

- **Acte sacramental:** Peça dramàtica de caràcter al·legòric en un acte. Inspirades en les Escriptures o en les vides de sants i destinades a ser representades en la festa del Corpus Christi a les places públiques.
- **Misteri:** d'origen medieval, proposa en una successió de quadres, una representació dels misteris de la fe cristiana (Nadal, passió, assumpció...)
- **Mim:** rebutja l'ús de la paraula i se centra només en la gestualitat.
- **Òpera:** gènere creat a Itàlia al segle XVII, totalment cantat, de tema generalment tràgic, inspirat en la mitologia o en la llegenda. La seva modalitat còmica s'anomena òpera bufa.
- **Sainet:** gènere dramàtic d'entreteniment, de caràcter còmic, caricaturesc, d'extensió breu i d'ambient i personatges populars. Posseeix unes característiques temàtiques força constants: reproduïx situacions quotidianes a través de tipus assenyalats per un tret desmesurat (gasiveria, autoritarisme...), portat fins a extrems ridículs; i exalta les virtuts de la vida quotidiana (amor, lleialtat...)
- **Entremès:** peça teatral breu, amb un llenguatge planer, caricaturesc, destinada a un públic poc exigent. Normalment es representava en un descans de la comèdia; a partir del segle XVIII, el terme es confon amb el de sainet.

Carles Alberola

De Viquipèdia

Carles Alberola ([Alzira](#), [1964](#)) és un actor, director i dramaturg valencià.

Biografia

Titulat per l'Escola Superior d'Art Dramàtic i Dansa de [València](#) ([1983-1986](#)). Als anys 80 fou actor a diverses companyies valencianes. Impartia classes a les Escoles Municipals de Teatre. A partir del [1989](#) començà a simultanejar l'escriptura, la direcció i la interpretació. En aquesta primera etapa als anys 90 ([1989-1999](#)), Alberola estrenà 14 comèdies, de les quals va dirigir tretze i va interpretar sis. Creà, al [1994](#), la companyia Albena Teatre, de la qual és director.

Al [1999](#) inicià la segona etapa. Li arriba el reconeiximent y l'èxit de crítica y públic, amb *Besos*; Alberola aconseguix gran èxit a [Madrid](#) i a [Barcelona](#).

Als darrers anys ha desenvolupat una intensa carrera televisiva.

Obra

En una primera etapa Carles Alberola treballa amb Ferrán Torrent, després amb Pasqual Alapont i en la última etapa amb Roberto García. Carles Alberola es autor, entre altres, de las següents obres:

- 13, [2006](#).
- *SPOT*, [2002](#).
- *Besos*, [1999](#).
- *Mandíbula Afilada*, [1997](#).
- *Per què moren els pares?*, [1996](#).
- *Estimada Anuchka*, [1995](#).
- *Nit i dia*, [1995](#).
- *Currículum*, [1994](#).
- *O tu o res*.
- *Hau!*, [1993](#).

LECTURA

(SÒNIA bota damunt de RAÜL i el besa d'una manera salvatge. El COR sonoritza el seu bes).

SÒNIA. (En braços de RAÜL.) I ara, què em dius?

RAÜL. (Al públic) Em diuen Raül i voldria aclarir una cosa. Si la deixe, no és perquè la nostra relació sexual no funcione sinó per tot el contrari. La nit de bodes durà tant que quasi coincideix amb el nostre primer aniversari. Els veïns han hagut d'insonoritzar la paret que dóna al nostre dormitori i després la que dóna a la saleta. Hem canviat tres vegades la suspensió del cotxe i, el que és pitjor, ara mateix patisc un procés de descalcificació òssia.

SÒNIA.(A RAÜL) Què em dius?

RAÜL. (A SÒNIA) Que d'ací a quatre minuts passarà a arreplegar-me.

SÒNIA. Ens en sobren tres.

RAÜL. Massa tard.

SÒNIA. Vols que faça un café, me'l tire per damunt i em xuples tota?

(Ella el torna a besar apassionadament. El COR sonoritza de nou el se bes. SÒNIA queda estesa a terra amb les cames enganxades als malucs de RAÜL).

SÒNIA. Baixes o puge?

RAÜL. Baixa, baixa, que m'he quedat enganxat.

SÒNIA. Vols que faça un arròs caldós i...

RAÜL. Per què sempre has d'estar parlant de sexe?

SÒNIA. És que hi ha alguna altra cosa?

RAÜL. La conversa, la tendresa...

SÒNIA. (Irònica) Ella què és, un combinat d'Elena Francis i Mimosín?

RAÜL. Ella és tot el que tu no ets ni seràs mai. La dona de la meua vida.

SÒNIA. N'estàs segur?

CARLES ALBEROLA I ROBERTO GARCIA, *Besos*, Ed. Bromera (1999)

PROPOSTES DE TREBALL

1. Distingiu el diàleg dels personatges de les acotacions teatrals en el fragment que hem reproduït de l'obra *Besos*.
2. En teatre es presenta sempre algun conflicte entre els personatges que són en escena. Quin conflicte cregueu que apareix en el fragment anterior?
3. A quin subgènere dramàtic pertany el fragment llegit? Per què?

Setmana 27

Tema 23

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

Complements del verb (1)

Un sintagma verbal (SV) en funció de predicat pot constar només d'un verb, únic element obligatori, o d'un verb acompanyat d'altres elements que en complementen el significat. Són els complements verbals.

- Atribut (Atr)
- Complement directe (CD)
- Complement indirecte (CI)
- Complement de règim verbal (CRV)
- Complement predicatiu (CPred)
- Complement circumstancial (CC)

Atribut

L'**atribut** és una funció tradicional de la sintaxi. És un sintagma que acompanya els verbs copulatius (ser, estar, semblar, parèixer) i que es refereix al subjecte de la frase.

En català, l'atribut es pot substituir pels pronoms febles **ho** i **en** principalment.

EX. Joan és metge (atribut)

El complement directe (CD), també anomenat "objecte directe", "implement" o "acusatiu", és una de les funcions de la sintaxi tradicional. Aquesta funció pot aconseguir-la un sintagma nominal o una clàusula subordinada substantiva, que completaran el sentit del verb, sobretot si es tracta d'un verb transitiu, ja que llavors exigeix aquest tipus de complement. Tanmateix, els verbs classificats tradicionalment com a transitius poden no dur un CD explícit, sinó implícit o amb valor genèric:

- En Joan menja *una poma*
- -Què menja en Joan?

-una poma (CD)

El complement directe amb a en valencià

En [valencià](#) el complement directe no porta [preposició](#), tret d'aquests casos:

- Obligatòriament:

- Davant del segon terme d'un CD recíproc

Se saludaren l'un *a l'altre*

- Quan el CD és un [pronomen personal](#) tònic (altrament dit *fort*)

T'estime *a tu*

- Quan hi ha [dislocació](#) del CD al començament o al final de l'[oració](#) (en aquest cas ha de ser représ per un pronomen a la seua posició normal)

A Joan, no l'he vist

- Opcionalment:

- Davant els [indefinites](#) *tothom*, *tots*, *ningú*, el [relatiu](#) *el qual* (i variants) i el relatiu o [interrogatiu](#) *qui*, per evitar possibles ambigüitats

Ha vist *tothom* (subj. o CD) ≠ Ha vist *a tothom* (CD)

- En altres casos d'ambigüitat

T'estime com *en Joan* ≠ T'estime com *a en Joan*

Pronominalització del complement directe

Es pot substituir per diversos [pronoms febles](#) o [clítics](#) ^[1]:

- Si el CD és de 1a o 2a persona serà substituït pels pronoms *em* o *et*, en singular, o *ens* o *us*, en plural, en la variant que corresponga.

Ton pare no *ens* va veure

- Si el CD és de 3a persona poden donar-se els casos següents:

- CD determinat per un [article](#) determinat, un [possessiu](#) o un [demostratiu](#): *el*, *els*, *la*, *les*.

He agafat *els llibres de poesia* = *Els* he agafats

- CD indeterminat: *en*.

He comprat *uns llibres de poesia* = *N'he* comprats

- CD [infinitiu](#): *en*.

El xiquet encara no sap *cordar-se les sabates* = El xiquet encara no *en* sap

- CD quantificat o qualificat per un numeral, indefinit, [adverbi](#) o [adjectiu](#): *en*.

He dut *tres bosses de llepolies* = N'he dutes tres

- CD substantiu + adjectiu: *en* substitueix el nom i apareix la preposició *de* davant l'adjectiu.

Miquel venia *llibres antics* = Miquel *en* venia d'antics

- CD clàusula subordinada substantiva o pronom *açò*, *això* o *allò*: *ho*.

No sap *què s'ha decidit a la reunió* = No *ho* sap

No li digues *això* = No li *ho* digues

- CD recíproc o reflexiu: *es*.

Joan mirà *Pere* i Pere mirà *Joan* = Joan i Pere *es* miraren

Complement indirecte

De Viquipèdia

En gramàtica tradicional el **complement indirecte**, o datiu, és una de les funcions sintàctiques dins una frase. Consta d'un nominal (nom, frase o pronom) introduït per la preposició "a":

- Escric *a la Maria*

Normalment va precedit d'un complement directe, o acusatiu:

- Enviaré l'informe *a algú*
- He donat el currículum *a la secretària*

El complement indirecte de tercera persona és substituïble per un [pronom feble](#) o [clíctic](#):

- Quan és singular: per "li" (La Carla canta cançons a en Jordi = La Carla *li* canta cançons).
- Quan és plural: per "els" (Ella canta cançons a les nenes = Ella *e/s* canta cançons).

A part, en alguns dialectes, quan és singular i alhora el complement directe està

substituït per "el, la, els, les": pel [pronom feble](#) "hi" (Ella canta la cançó a en Pere = Ella l'*hi* canta, a més d'Ella li'l canta)

Obtingut de «http://ca.wikipedia.org/wiki/Complement_indirecte»

EXERCICIS

Llig el següent text:

PERIODISME I DEMOCRÀCIA

En un país modern i democràtic, la informació és **un puntal fonamental**. La transparència de les administracions públiques, de les formacions polítiques dels moviments socials o de les empreses són essencials per al progrés de la societat. El coneixement, la formació de ciutadans i ciutadanes ben informats i amb criteri depèn en bona mesura tant de l'educació com de la informació que reben al llarg de la seua vida. En la difusió de la informació té **un paper fonamental** la premsa, i més en concret els i les periodistes.

La crisi econòmica està tenint **un impacte molt dur** en distints sectors empresarials que es tradueix en aturats, l'autèntic drama de les persones, més enllà de les xifres **macroeconòmiques**. De tot això, n'haureu llegit o escoltat en els distints mitjans de comunicació. La construcció, el sector de l'automòbil, el tèxtil, el comerç...S'han escrit milers de pàgines sobre els efectes de la crisi. I les han escrites els periodistes. Però, paradoxalment, ni els diaris, ni les televisions, ni les ràdios han escrit gran cosa sobre la crisi de la premsa, més enllà del que afecta les empreses editores. De fet resulta frustrant haver d'explicar **a amics i coneguts** que no estan implicats en la nostra professió el terrible impacte que, en forma d'acomiadaments massius, retallades de sou, supressió de col.laboracions i, fins i tot, tancament de mitjans està patint el nostre sector. No en tenen ni idea.

Com menys informació, menys transparència, menys progrés, menys democràcia. Aquesta és l'**equació** que sorgeix del procés de **precarització** dels periodistes a què assistim en els últims mesos i que amenaça d'agreujar-se.

Ximo Clemente. <http://periodismeidemocrazia.blogspot.com> (fragment adaptat)

ACTIVITATS

1. Després d'haver llegit el text anterior, fes-ne un resum.
2. Quin creus que és un dels fonaments d'un país democràtic, segons el text? Hi estàs d'acord? Raona la resposta.
3. Defineix les següents paraules, segons el text:
 Macroeconòmic
 Equació
 Precarització
4. Quin tipus de complement verba és el sintagma subratllat:
 la informació és **un puntal fonamental**
5. Quin tipus de complement verba és el sintagma subratllat:
 En la difusió de la informació té **un paper fonamental** la premsa
6. Quin tipus de complement verba és el sintagma subratllat:
 La crisi econòmica està tenint **un impacte molt dur**
7. Quin tipus de complement verba és el sintagma subratllat:
 De fet resulta frustrant haver d'explicar **a amics i coneguts**
8. Crea una oració on aparega un complement verbal atribut.
9. Crea una oració on aparega un complement verbal directe.
10. Crea una oració on aparega un complement verbal indirecte.

Setmana 28

Tema 24

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

Complements del verb (2)

Complement de règim verbal

De Viquipèdia

Definició

El **complement de règim verbal** (CRV), també conegut en altres [teories gramaticals](#) com a **suplement**, és un [complement verbal](#) argumental (és a dir, que la seva presència o absència dependrà de l'[estructura argumental](#) del [verb](#)) que es caracteritza per presentar la forma d'un [sintagma](#) preposicional la [preposició](#) del qual vindrà determinada pel verb, esdevenint invariable, en principi, o per una [clàusula subordinada](#) substantiva encapçalada per la conjunció *que*. Majoritàriament va en verb que ho demanen aquest complement.

- confiar «*en* la victòria»
- adonar-se «*de* les raons»
- tenir prou «*amb* el contracte»
- adonar-se «*que* les coses no van bé»

Tipologia

El lingüista [Emilio Alarcos Llorach](#) va distingir quatre tipus de CRV o suplement -en la seva terminologia-:

- *Suplement propi*: és un complement imprescindible del verb, incompatible amb el [complement directe](#), atès que realitza la mateixa funció sintàctica i semàntica.

Fa dues hores que parlen «de futbol»

- *Suplement impropri*: és semblant a l'anterior però aquest és compatible amb el CD.

Amenaça el seu subordinat «amb el comiat»

- *Suplement atributiu*: segons Alarcos, aquest complement es troba a mitjan camí entre el suplement i l'atribut. Aquest sintagma preposicional modifica el subjecte

a través del verb. Altres lingüistes no consideren aquesta mena de complements com a CRV o suplement sinó com a [complements predicatius](#):

Gemma presumeix «d'intel·ligent»

- *Suplement inherent*: aquest comparteix trets del suplement i del [complement circumstancial](#) o aditament. Aquesta mena de complements s'havien considerat tradicionalment com a circumstancials, però el fet que siguin imprescindibles els diferencia clarament dels veritables circumstancials. Complementen el verb indicant circumstàncies de caràcter temporal, locatiu o modal. Altres lingüistes els anomenen [complements pseudocircumstancials](#):

Viu «a Xàtiva»/Aquests embotits vénen «de Salamanca»

El complement de règim verbal en valencià: el canvi i caiguda de preposicions

La particularitat del CRV en català és que la preposició que l'encapçala sí pot variar, i fins i tot desaparèixer, en funció de la categoria gramatical que vingui darrere:

- Quan hi ha un infinitiu les possibilitats quant a la preposició es redueixen. Només són possibles, normativament, les preposicions *a* i *de*. Quan la preposició exigida sigui una altra, haurà de canviar-se per una d'aquestes dues.

confiar «*a* vèncer»
tenir prou «*d'*ésser contractat»

- Quan hi ha una proposició o clàusula subordinada, la preposició desapareix.

confiar « \emptyset que vencerem»
tenir prou « \emptyset que el contractin»

Tanmateix, és possible veure que, malgrat aquesta caiguda normativa de la preposició, aquesta roman present a l'[estructura profunda](#) de l'oració. Així ho mostra la [pronominalització](#) dels CRV en què la preposició caiguda és *de*, que segueixen sent substituïts pel [pronomen](#) *en*, característic dels sintagmes preposicionals encapçalats per aquesta preposició:

S'adonà \emptyset que havia fet tard = Se n'adonà

Complement predicatiu

De Viquipèdia

El **complement predicatiu** és un complement propi de la [sintaxi](#) tradicional. Té les següents característiques:

- Exerceix sempre una doble funció: una de complement [verbal](#) de manera i una altra d'atributiva referida al [subjecte](#) o al [complement directe](#). És, doncs, un complement de doble atribució.
- S'adjunta a un verb predicatiu en funció atributiva (no copulatiu)
- Sempre és un CN, o sigui un adjectiu o un sintagma adjectival, o un participi en funció adjectiva, o un SPrep (CN).
- El CPred mai és un adverbi ni un sintagma adverbial.

En Carles s'ha tornat antipàtic / Hem quedat bocabadats

Complement circumstancial

El **complement circumstancial** (CC) expressa matisos i circumstàncies de l'acció del verb i té una àmplia llibertat d'emplaçament dins l'oració. El complement circumstancial és, per definició, un complement no argumental, és a dir, no exigít pel verb i, per tant, prescindible. Quan trobem complements que tradicionalment s'han tractat com a circumstancials però que no siguin prescindibles és probable que estiguem davant un [complement de règim verbal](#) inherent o [pseudocircumstancial](#).

Alguns CC, com els de **lloc, temps, mode, quantitat**, són els adverbis del mateix nom o hi equivalen; d'altres, com els **d'instrument, companyia, causa, condició, finalitat, conseqüència**, indiquen factors diversos de l'acció.

El complement circumstancial presenta les estructures següents:

- **Adverbi** o **locució adverbial**: *De cop i volta va córrer molt*
- **Sintagma preposicional**: *De matinada saltava pels marges*
- **Sintagma nominal**: *Arribà el dimarts de la setmana passada*
- **Oració subordinada adverbial**: *tornaré quan vulguis*

EXERCICIS

Llig el següent text:

LA VIOLÈNCIA DOMÈSTICA

Els mitjans de comunicació han contribuït de manera substancial a trencar el silenci que ha envoltat històricament la violència contra les dones. **Al llarg dels últims anys** han tingut un paper fonamental en la creació d'un estat d'opinió de denúncia de la violència de gènere i han permès donar una dimensió social a aquesta problemàtica, fet que ha ajudat moltes persones a entendre que la seua experiència de violència no era una qüestió aïllada i particular, sinó una greu realitat social.

El desembre de 1987 va significar un punt d'inflexió en la presència i el tractament de la violència cap a les dones en els mitjans de comunicació; en aquesta data va ser assassinada pel seu exmarit Ana Orantes: ruixada de gasolina i cremada viva. Una dona que dies abans de l'assassinat havia eixit **a la televisió** per presentar el testimoni de les agressions de les quals era objecte, de la por i la indefensió en què vivia.

Aquest terrible fet va tenir dos efectes fonamentals: d'una banda, va obligar el conjunt de la societat **a afrontar la realitat de la violència de gènere a l'Estat espanyol**, i, de l'altra, va fer-la reflexionar sobre el paper dels mitjans de comunicació en la presentació i representació de la violència cap a les dones.

Prevenir la violència significa d'entrada trencar la seua invisibilitat. Això ens obliga també a tenir en compte la importància que els valors i les creences tenen en la seua reproducció i representació simbòlica, així com a analitzar la influència dels mitjans de comunicació en la vertebració d'imaginariis violents. D'altra banda, no hem d'ignorar el paper positiu que els mitjans de comunicació poden tenir en la construcció d'una didàctica social que ajude a prevenir i eradicar progressivament la violència de gènere. En aquest sentit s'han manifestat les Nacions Unides, en assenyalar la responsabilitat dels mitjans de comunicació en la promoció d'imatges no estereotipades d'homes i dones i en l'eliminació de models de conducta generadors de violència. També han destacat la importància de la seua funció d'informar i educar la població respecte a les causes i els efectes de la violència contra les dones i en la creació d'un debat públic sobre el tema.

La violència domèstica. Informe sobre els maltractaments a dones a Espanya.
(Fragment adaptat)

ACTIVITATS SOBRE EL TEXT:

1. Fes un resum del text.
2. Quina conclusió o conclusions s'extrauen de l'informe? Hi estàs d'acord? Per què
3. Comenta una de les afirmacions del text:
 - “Prevenir la violència significa d'entrada trencar la seua invisibilitat.”
 - “...la responsabilitat dels mitjans de comunicació en la promoció d'imatges no estereotipades d'homes i dones i en l'eliminació de models de conducta generadors de violència.”

4. El complement verbal extret del text, de quin tipus és?: “**Al llarg dels últims anys** han tingut un paper fonamental en la creació d’un estat d’opinió de denúncia de la violència de gènere”
5. El complement verbal extret del text, de quin tipus és?: “va obligar el conjunt de la societat **a afrontar la realitat de la violència de gènere a l’Estat espanyol**”
6. El complement verbal extret del text, de quin tipus és?: “Una dona que dies abans de l’assassinat havia eixit **a la televisió**”
7. Crea una frase on aparega un complement circumstancial de manera.
8. Crea una frase on aparega un complement circumstancial de temps.
9. Crea una frase on aparega un complement circumstancial de causa.
10. Crea una frase on aparega un complement circumstancial de finalitat.

Setmana 29

Tema 25

L'objectiu d'aquesta unitat és que aprengues:

1. Gèneres literaris VI
 - 1.1. La Nova Cançó
 - 1.2. Característiques de la Nova Cançó
 - 1.3. Audició d'Alè, Astres de Lluís Llach.
 - 1.4. Anàlisi i comentari

Nova Cançó

De Viquipèdia

Nova Cançó és el nom amb el qual es coneix el moviment que en ple [franquisme](#) impulsà una cançó catalana que reivindicava l'ús normal de la llengua alhora que denunciava les injustícies del règim.

Aparegué a la segona meitat de la dècada [1951-1960](#), en iniciar-se un grup format per consell de [Josep Benet](#) i [Maurici Serrahima](#) i integrat per [Jaume Armengol](#), [Lluís Serrahima](#) i [Miquel Porter](#), els quals compongueren unes primeres cançons en català, fet que responia a un clima tant universitari com de les diferents classes socials catalanes. També hi va tindre a veure: l'aparició radiofònica de [Font Sellabona](#) com "El trobador de Catalunya", la fundació de la discogràfica [Edigsa](#), etc.

El [1959](#) un escrit de Lluís Serrahima, publicat a la revista *Germinabit* amb el títol *Ens calen cançons d'ara* aglutinà autors i cantants, i després d'un èxit multitudinari al Centre Comarcal Lleidatà, es forma un grup homogeni, [Els Setze Jutges](#), iniciat per [Remei Margarit](#) i [Josep Maria Espinàs](#), als quals s'afegiren aviat [Delfí Abella](#) i [Francesc Pi de la Serra](#).

El [1962](#) n'aparegueren els primers discs, i hom començà a diversificar-ne les tendències: conjunt musical, conjunt vocal, cantautor, intèrpret d'èxits d'altres autors, etc.

Una professional, [Salomé](#), i un renovador valencià, [Raimon](#), obtingueren, el [1963](#), el primer premi del cinquè [Festival de la Cançó Mediterrània](#) amb la cançó *Se'n va anar*.

Malgrat les restriccions i les dificultats administratives en la transmissió radiofònica i televisiva i en la producció discogràfica, la Nova Cançó reuní cada cop més adeptes i obligà molts intèrprets a optar per una autèntica professionalització, reclamada per la crítica i un públic cada cop més exigent. Els professionals sorgiren en un terreny,

mentre que a l'oposat hi havia els anomenats protestataris i el folk, corrents que suposaven una normalització, com la de la majoria dels països europeus. En aquest sentit, aparegueren formacions com el [Grup de Folk](#) i, més endavant, [Esquirols](#).

Es destacaren artistes que van contribuir a enriquir el món de la cançó en els seus inicis amb les seves personalitats artístiques, com ara [Salvador Escamilla](#), [Guillem d'Efak](#) i [Núria Feliu](#) -premi de la crítica espanyola (1966)- o nous membres d'Els Setze Jutges. Alguns obtingueren triomfs internacionals.

Més tard aparegueren cantants bilingües i posicions ideològiques que semblaven desvirtuar les idees inicials.

Al costat de [Raimon](#), alguns altres antics membres d'Els Setze Jutges han obtingut nous èxits: [Guillermina Motta](#), [Francesc Pi de la Serra](#), [Maria del Mar Bonet](#), [Lluís Llach](#) i, sobretot, [Joan Manuel Serrat](#) han depassat llargament l'àrea lingüística catalana estricta.

Més tard s'han destacat, al [País Valencià](#), [Ovidi Montllor](#).

Arran d'aquest moviment, nasqueren moviments paral·lels a [Galícia](#), al [País Basc](#) i a [Castella](#).

Lluís Llach i Grande

Lluís Llach i Grande ([Girona](#), [7 de maig](#) de [1948](#)) és un [músic](#) i [cantautor català](#) que va pertànyer al grup dels [Setze Jutges](#) i que es pot considerar com un dels capdavanters de la [Nova Cançó](#). Com a artista “engagé” (“compromés”), ha estat un referent, no solament musical, sinó també intel·lectual de tres generacions.

TEXT:

Alè

Ara que els meus ulls entreveuen
La serenor del meu capvespre
Aprenc certesa en la veritat
Que abans endevinava:
Jo només tinc un desig d'amor,
Un poble i una barca.

De tants ahirs que s'esllavissen
Guardo regals que ni esperava
Petxines plenes de bells tresors,
Dolors que em fan mestratge,
Que amb avarícia d'infant voraç
Aplego en l'equipatge,

Però només tinc un desig d'amor,
 Un poble i una barca.
 Desig d'amor per no perdre mai
 El plaer d' enamorar-te,
 Un poble que em deixi compartir
 La joia d'estimar-se
 I una barqueta, per si la mar
 La mort volgués donar-me.

Que amb això em basta
 Si amb mi tinc els astres,
 Astres càlids que em són lleials,
 Que de nit veig en el cel
 I de dia en tots vosaltres.
 I tot passant les primaveres
 La vida haurà de despullar-me
 D'inútils túniques per al camí
 Que duu cap a l'essència
 On només cal un desig d'amor,
 Un poble i una barca...

Arribar nu de formes vanes
 Al gest adust que tot ho acaba,
 Havent entès que per tant d'amor
 La fi vols amagar-me.
 Llavors potser si el cos m'ho permet,
 Et deixaré enganyar-me.
 Me n'aniré amb un desig d'amor,
 Un poble i un a barca.
 Desig d'amor per no perdre mai
 El plaer d' enamorar-te,
 Un poble que em deixi compartir
 La joia d'estimar-se
 I una barqueta, per si la mort
 La mar volgués donar-me.

Digueu-els-hi estrelles!
 Mátia, Mátia einai t'astéria!
 Chiamateli astri!
 LLamadles luceros!
 Kacvkih! Étoiles! Ko àbim!

Digueu-els-hi estrelles!

Lluís Llach, **Astres**, Alè.

PROPOSTES DE TREBALL

1. Imagineu que esteu prenent café amb una colla d'amics. Pels altaveus del local acaba de sonar la cançó de Llach i enceteu una conversa sobre gustos musicals, i també sobre el missatge de la lletra de la cançó. Contesteu les preguntes següents i ja tindreu temes per a aquesta conversa:
 - 1.1 Els cantautors han passat de moda o, per contra adquireixen vigència en el panorama musical amb periodicitat cíclica?
 - 1.2 Quin tipus de música us agrada? Folk, pop, rock? Clàssica, bakalao, de moros i cristians?...
 - 1.3 Compartiu la idea de Llach que, al capdavant, en la vida, només hi ha unes poques coses realment imprescindibles? És aquesta idea compatible amb la nostra manera habitual de viure, basada en un sistema de consum?
 - 1.4 Quines són les cinc o sis coses imprescindibles a què mai no renunciariéu?
 - 1.5 Les cançons moltes vegades van associades a experiències personals. Hi ha alguna cançó que us agrada particularment perquè us recorda un moment especial en la vostra vida? És possible que no tingueu vergonya d'explicar-ho?